

मार्गदर्शक सुचना

जाक्र.कृआ-२०२१/फलो-४/ प्रमंकृसियो मा.सु ४२५२६
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे - ४११ ००५,
दिनांक - २३/१२/२०२१

प्रति,

जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी, (सर्व)

विषय : प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजनेंतर्गत (PMKSY) केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजना
सन २०२१-२२ मध्ये राबविण्यासाठी मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करणेबाबत....

- संदर्भ : १) शासन परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण-०११९/प्र.क्र.४१/१४-अ, कृषि व पदुम, विभाग, मंत्रालय,
मुंबई दि. २४.फेब्रुवारी २०२०
- २) शासन निर्णय क्रमांक प्रकृसि-०११९/प्र.क्र.२२१/१४-अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय,
मुंबई दि.४ नोव्हेंबर २०२०
- ३) कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र,
FNo१ (१३) PFMS/FCD/२०२० दिनांक २३.३.२०२१
- ४) कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र, क्र. ७-३/
२०२१ RFS III दिनांक १२ एप्रिल २०२१
- ५) राज्य स्तरीय मान्यता समितीच्या दि. १६ एप्रिल २०२१ च्या बैठकीचे इतिवृत्त दि. १९.५.२०२१
- ६) कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १७-४/२०२१-RFS
III, कृषि भवन नवी दिल्ली, दि. १० मे २०२१
- ७) शासन निर्णय क्रमांक प्रकृसि-०६२१/प्र.क्र.३३/१४-अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
दि. २१ मे २०२१
- ८) शासन निर्णय क्रमांक प्रकृसि-०६२१/प्र.क्र.१०४/१४-अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
दि. २६ जुलै २०२१
- ९) मार्गदर्शक सुचना जा.क्र.कृआ-२०२१/फलो-४/प्रकृसियो मासु./६४/३३५८२/२०२१
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे -५ दिनांक ८ ऑक्टोबर २०२१
- १०) कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग भारत सरकार यांचे पत्र क्र. - १४२/२०१५-
हॉर्ट, कृषि भवन नवी दिल्ली, दि. ८ ऑक्टोबर २०२१
- ११) शासनपत्र क्र.-प्रकृसि-१०२१/प्रक्र१७३/१४ अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
दि. २७ ऑक्टोबर २०२१
- १२) शासन परिपत्रक क्रमांक साविद्य-२०२१/प्र.क्र.४२/२-अ, कृषि व पदुम, विभाग,
मंत्रालय, मुंबई दि. २ ऑगस्ट २०२१
- १३) कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १७-४/२०२१-
RFS III, कृषि भवन नवी दिल्ली, नोव्हेंबर २०२१
- १४) शासन निर्णय क्रमांक प्रकृसि-०६१९/प्र.क्र.१६४/१४-अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
दि. १८ नोव्हेंबर २०२१
- १५) सिपेट सीएसटीएस/औबाद/परीक्षण-पीएमकेवाय नमुने-१९-२०/२०२१-२२/०२
सेंटर फार स्कीलींग एन्ड टेक्नीकल सपोर्ट (सीएसटीएस) .औरंगाबाद दिनांक १६.१२.२०२१

उपरोक्त संदर्भ क्र. १० वरील पत्राद्वारे प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना - प्रती थेंब अधिक
पीक (Per Drop More Crop) सन २०२१-२२ करीता केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजना

राबविण्यासाठी केंद्र शासनाने नव्याने कार्यात्मक मार्गदर्शक सूचना (Operational Guidelines) निर्गमित केलेल्या आहेत. (सदर सुचना http://pmksy.gov.in/micro_irrigation/Guideline.aspx संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत).

केंद्र शासन सुचनेनुसार राज्यामध्ये सदर सुधारीत मार्गदर्शक सुचना दि. ८.१०.२०२१ पासून तात्काळ लागू करणेबाबत निर्देश प्राप्त झाले आहेत. यास अनुसरून उपरोक्त संदर्भ क्र. ९ नुसार प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना सन २०२१-२२ करीता कृषि आयुक्तालय स्तरावरून निर्गमित करण्यात आलेल्या मार्गदर्शक सुचना अधिक्रमित करण्यात येत असून सुधारीत मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करण्यात येत आहे.

संदर्भ क्र. ८ चे शासन निर्णयान्वये केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना प्रति थेंब - अधिक पिक (सुक्ष्म सिंचन योजना) राज्यात सन २०२१-२२ मध्ये राबविण्यासाठी केंद्र हिस्सा रु. ३५१.०० कोटी व त्यास समरूप राज्य हिस्सा रु. २३८.०० कोटी अशा एकूण रु.५८९.०० कोटी निधीच्या कार्यक्रमास राज्य शासनाची प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झालेली आहे.

संदर्भ क्र. ५ नुसार प्रस्तुत योजनेच्या सन २०२१-२२ अंतर्गत दि.१६.४.२०२१ रोजी झालेल्या राज्यस्तरीय मान्यता समिती बैठकीमध्ये रु.८२५.३३ कोटी (केंद्र हिस्सा रु. ४९५.२० व राज्य हिस्सा रु.३३०.१३ कोटी) निधीच्या कार्यक्रमास मान्यता देण्यात आली आहे. संदर्भ क्र.१ ते १५ मध्ये नमूद शासन निर्णय/परिपत्रकातील मार्गदर्शक सुचनांनुसार योजनेची सन २०२१-२२ मध्ये अंमलबजावणी करावयाची आहे.

संदर्भ क्र. २ चे शासनपरीपत्रकान्वये सन २०२०-२१ पासून कृषि विभागाच्या प्रमुख योजनांची अंमलबजावणी महाडीबीटी पोर्टलद्वारे करण्यात येत असून या पोर्टलमध्ये प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रती थेंब अधिक पिक योजनेचा समावेश आहे. या योजनेच्या अंमलबजावणीचे अनुषंगाने करावयाच्या कार्यवाहीबाबत सुचना पुढीलप्रमाणे कळविण्यात येत आहेत.

१. अर्जदारांची नोंदणी व आधार प्रमाणीकरण:

सर्व इच्छुक शेतकऱ्यांना महा-डीबीटी पोर्टलच्या संकेतस्थळावर जाऊन स्वतःची नोंदणी करावी लागेल आणि आपल्या आधार क्रमांकाचे प्रमाणीकरण करणे बंधनकारक आहे तथापी, सदर प्रक्रिया शेतकऱ्यांना एकदाच करावी लागणार आहे.

१.१ संकेतस्थळ- महा-डीबीटी पोर्टलचे <https://mahadbtmahait.gov.in/> हे संकेतस्थळ आहे. या संकेतस्थळावरील "शेतकरी योजना" हा पर्याय निवडावा. शेतकरी स्वतःच्या मोबाईल, संगणक / लॅपटॉप / टॅबलेट, सामुदायिक सेवा केंद्र (CSC), ग्रामपंचायतीतील संग्राम केंद्र इ. माध्यमातून उक्त संकेतस्थळावर जाऊन अर्ज करू शकतील.

१.२ अर्जदार नोंदणी- अर्जदारांनी प्रथमतः वापरकर्त्याचे नाव (User name) व संकेतशब्द (Password) तयार करून घ्यावा व आपले खाते उघडावे (लॉगिन). तदनंतर पुन्हा लॉगिन करावे, अर्जदारांना वैयक्तिक लाभार्थी अथवा शेतकरी गट / एफ.पी.ओ./संस्था म्हणून नोंदणी करण्याचा पर्याय उपलब्ध असेल. अर्जदारांनी त्यांच्या इच्छेनुसार योग्य पर्याय निवडावा. महा-डीबीटी पोर्टलवर अर्ज करण्याबाबत सविस्तर माहिती User manual द्वारे दिली असून ते पोर्टलवर माहितीस्तव ठेवण्यात आलेले आहे.

१.३ आधार क्रमांक प्रमाणीकरण- वैयक्तिक लाभार्थी म्हणून नोंदणी करू इच्छिणाऱ्या सर्व शेतकऱ्यांना त्यांचा आधार क्रमांक सदर संकेतस्थळावर प्रमाणित करून घ्यावा लागेल. ज्या वापरकर्त्याकडे आधार क्रमांक नसेल त्यांनी प्रथम आधार नोंदणी केंद्राकडे जाऊन त्यांची नोंदणी करावी. सदर नोंदणी क्रमांक महा-डीबीटी पोर्टलमध्ये नमूद करून त्यांना या योजनेसाठी अर्ज करता येईल. अशा अर्जदारांना अनुदान वितरित करण्यापूर्वी महा-डीबीटी पोर्टलमध्ये त्यांना देण्यात येणारा आधार क्रमांक नोंदणीकृत करून प्रमाणित करून घ्यावा लागेल, त्याशिवाय त्यांना अनुदानाचे वितरण करण्यात येणार नाही

१.४ वैयक्तिक तपशील / गटाची माहिती (Profile) भरणे:

वैयक्तिक लाभार्थी म्हणून नोंदणी केलेल्या सर्व शेतकऱ्यांना प्रथमतः त्यांचा वैयक्तिक तपशील भरणे बंधनकारक आहे. या अंतर्गत अर्जदारांना वैयक्तिक माहिती, पत्ता व स्वतःच्या नावे असलेल्या शेत जमिनीचा तपशील सादर करावा लागेल. त्याचप्रमाणे योजनेच्या निकषानुसार पिकांचा तपशील, कुटुंबाचा तपशील, शेतावरील वीज उपलब्धता, सिंचन स्रोत इ. बाबींचा तपशील सादर करावा लागेल. या सदरामध्ये तारांकित (*) बाबींची माहिती देणे अनिवार्य असून सदर माहिती भरल्यानंतरच संबंधित लाभार्थ्यांच्या वैयक्तिक तपशीलास अनुसरून ते विविध योजनांमधील ज्या बाबींना पात्र ठरत असतील त्या बाबींच्या निवडीसाठी त्यांना अर्ज करता येईल. त्याचप्रमाणे शेतकरी गट / एफ.पी.ओ. / संस्था म्हणून नोंदणी करण्याचा पर्याय निवडलेल्या अर्जदारांना त्यांच्या संस्थेची माहिती सादर करावी लागेल.

१.५ कृषि विभागाच्या विविध बाबींना अर्ज करणे:

कृषि विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजनांतर्गत अनेक बाबींकरीता अर्थसहाय्य करण्यात येते. या प्रणालीद्वारे शेतकऱ्यांना एका अर्जाद्वारे सर्व योजनांसाठी अर्ज करण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. शेतकऱ्यांच्या सोयीसाठी सिंचन साधने व सुविधा या घटकांतर्गत सुक्ष्म सिंचन (ठिबक व तुषार सिंचन), शेततळे, शेततळ्यास प्लास्टिक अस्तरीकरण, पाईप, पंपसेट, इंजिन इ. बाबी समाविष्ट आहेत. तथापी प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना प्रती थेंव - अधिक पिक सुक्ष्म सिंचन या घटकांतर्गत सुक्ष्म सिंचन (ठिबक व तुषार सिंचन) या बाबींकरीता लाभ घेता येईल.

शेतकऱ्यांनी उपरोक्त प्रत्येक घटकांतर्गत उपलब्ध असलेल्या विविध बाबींपैकी आपल्या पसंतीच्या बाबींची निवड करून त्यांचा अर्जात समावेश करावयाचा आहे. अशाप्रकारे सर्व बाबींची निवड पूर्ण झाल्यानंतर शेतकऱ्यांनी ऑनलाईन अर्ज सादर करावयाचा आहे. उपरोक्त घटकांपैकी ज्या बाबी शेतकरी गट / एफ.पी.ओ. / संस्था यांना लागू असतील त्याकरिता ते अर्ज करू शकतील. महा-डीबीटी पोर्टलवर वैयक्तिक शेतकरी आणि शेतकरी गट / एफ.पी.ओ. / संस्था यांनी अर्ज सादर केल्यानंतर त्यावरील पुढील प्रक्रियेची कार्यपद्धती एकसमान असून त्याचा तपशील पुढील परिच्छेदांमध्ये नमूद केलेला आहे.

१.६ अर्ज शुल्क:

अर्ज सादर करतेवेळी शेतकऱ्यांनी रु. २०/- शुल्क व रु. ३.६०/- जी.एस.टी. मिळून एकूण रु.२३.६०/- शुल्क ऑनलाईन भरावयाचे आहे तदनंतर, महा-आयटी महामंडळाकडे शेतकऱ्यांचा अर्ज पुढील प्रक्रीयेकरिता पाठविला जाईल. अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम मुदतीपर्यंत शेतकऱ्यांना अर्जात निवडलेल्या बाबींमध्ये विना शुल्क बदल करता येतील (नवीन बाबींचा अर्जात समावेश करणे अथवा अर्जात समाविष्ट केलेल्या बाबी वगळणे) परंतु मुदत संपल्यानंतर त्यात बदल करता येणार नाही.

अर्ज शुल्क भरणेकरिता खालीलपैकी एक पर्यायाद्वारे शुल्क भरणेची सुविधा आहे.

१.वालेट-मोबाईल अॅप पेटीएम

२.नेट बँकींग

३.क्रेडीट कार्ड/डेबीट कार्ड

४.IMPS-Immediate Payment Service- NEFT (Electronic Fund Transfer)

५. UPI Unified Payment Interface-Bheem Pay

अर्जदारास विशेष सुचना

- अर्जदाराने अर्ज करतांना ७/१२, ८ अ नुसार क्षेत्र, सर्व्हे नंबर, गावाचे नाव इत्यादी सर्व माहिती अचूक भरावी. अर्ज भरतांना चुकीची माहिती भरल्यास अर्ज रद्द होणार असल्याने शेतकऱ्यांनी सदर माहिती काळजीपूर्वक भरावी.
- ठिबक/मिनी स्प्रींकलर/मायक्रो स्प्रींकलर या प्रकारच्या सिंचन प्रकारांकरिता ऑनलाईन अर्ज करतेवेळी पिकाचे अंतराचे परीमाण "मीटर" मध्ये देण्यात आले असून, उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या अंतरापैकी अंतर निवडावे.

२. योजनेची व्याप्ती व अंमलबजावणी

प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेतर्गत - प्रति थेंब अधिक पिक घटकाची अंमलबजावणी राज्यातील संपूर्ण ३४ जिल्ह्यात करण्यात यावी.

३. अ.लाभार्थी पात्रता :-

खालील अटीची पूर्तता करणारे शेतकरी सदर योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र असतील

१. शेतकऱ्यांच्या नावे मालकी हक्काचा ७/१२ व ८-अ उतारा असावा.
२. सूक्ष्म सिंचन घटकाचा लाभ घेणाऱ्या शेतकऱ्याकडे सिंचनाची सुविधा उपलब्ध असावी व त्याची नोंद ७/१२ उताऱ्यावर असावी. ७/१२ उताऱ्यावर सिंचनाच्या सुविधेबाबतची नोंद नसल्यास विहिर,शेततळे इत्यादी बाबत शेतकऱ्याकडून स्वयं घोषणापत्र देण्यात यावे.
३. शेतकऱ्याकडे आधारकार्ड असणे आवश्यक आहे.
४. एखादा लाभधारक योजनेत सहभागी होण्यास पात्र आहे, मात्र त्याच्याकडे आधार क्रमांक नाही, अशा लाभधारकांना आधार क्रमांक प्राप्त होईपर्यंत, आधार नोंदणी पावती/मतदार ओळखपत्र/पॅन

कार्ड/पासपोर्ट/रेशनकार्ड/शासकीय कर्मचारी असल्यास ओळखपत्र/बँक किंवा पोस्ट ऑफिस पासवूक/मनरेगा कार्ड/किसान फोटो यापैकी पुरावा सादर केल्यास योजनेचा लाभ देण्यात यावा.

ब. लाभ क्षेत्र मर्यादा

पात्र शेतकऱ्यांस जास्तीत जास्त ५ हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादेत लाभ देण्यात यावा.

E Thibak Legacy Data -

शेतकऱ्यांने एखादा क्षेत्रावर यापुर्वी सुक्ष्म सिंचनासाठी अनुदानाचा लाभ घेतला असेल तर त्याच क्षेत्रावर ७ वर्षांच्या कालावधीनंतर प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजनेच्या प्रती थेंव अधिक पीक (सुक्ष्म सिंचन) अनुदानाचा लाभ अनुज्ञेय राहिल. याबाबतची खातरजमा करण्याची संपूर्ण जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल. याकरीता मागील सात वर्षांत लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यांचा ई ठिबक प्रणालीतील डेटा (E Thibak Legacy Data) तालुका कृषि अधिकारी, मंडळ कृषि अधिकारी, कृषी पर्यवेक्षक आणि कृषि सहायक यांचे लॉग इन मध्ये महाडीवीटी पोर्टलवर उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. तसेच सन २०२०-२१ मध्ये लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यांची माहिती महाडीवीटी प्रणालीतील उपलब्ध डेटा मधुन खात्री करावी.

तसेच तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयातील नोंदी वरून देखील त्याची प्रत्यक्षात खात्री करून घेण्यात यावी. सदर क्षेत्रावर सात वर्षांच्या कालावधीत अनुदानाचा दुवार लाभ घेतला नसल्याबाबतचे "लेखी निवेदन" शेतकऱ्याकडून आनलाईन अपलोड केल्याबाबतची खात्री करावी. (परिशिष्ट ७) .

४. एकत्रित संगणकीय सोडत:

महा-डीवीटी पोर्टलवर कृषि विभागाने विकसित केलेल्या प्रणालीद्वारे शेतकऱ्यांचा कोणत्याही विशिष्ट योजनेस अर्ज घेण्यात येत नसून तो शेती निगडीत विविध बाबींसाठी घेण्यात येत आहे. त्या बाबींकरिता कोणत्या योजनेतून लाभ देता येईल याबाबत संगणकीय प्रणालीद्वारे एकत्रित सोडतीमध्ये निर्णय घेईल. महा-डीवीटी पोर्टलद्वारे कृषि विभागाच्या सर्व योजनांसाठी तालुका स्तरावर एकत्रित संगणकीय सोडत काढण्यात येणार आहे, त्यामुळे शेतकऱ्यांना प्रत्येक योजनेसाठी स्वतंत्र अर्ज करण्याची आवश्यकता नसून त्यांनी अर्ज केलेल्या बावी ज्या-ज्या योजनेतून उपलब्ध असतील त्या सर्व योजनांसाठी अर्जाचा विचार केला जाईल.

शेतकऱ्यांनी (वैयक्तिक शेतकरी व गट / FPOs) अर्ज केलेल्या विविध बावींची तालुका स्तरावर एकत्रित संगणकीय सोडत काढण्यात येईल तथापि ज्या घटकांसाठी / प्रवर्गासाठी तालुका स्तरावर पुरेसा आर्थिक लक्षांक उपलब्ध होणार नाही त्यासाठी जिल्हा स्तरावर संगणकीय सोडत काढण्यात येईल.

संगणकीय सोडतीत निवड झालेल्या शेतकऱ्यांना त्यांच्या मोबाईल क्रमांकावर लघु संदेशाद्वारे (SMS) त्यांच्या निवडीबाबत अवगत करण्यात येईल. सदर सोडतीमध्ये ज्या शेतकऱ्यांची निवड झाली नसेल त्यांना प्रतिक्रियादीत क्रमवारीनुसार ठेवण्यात येईल. शेतकऱ्यांचे अर्ज घटक / बाब निहाय घेण्यात येत असून संगणकीय सोडत प्रक्रीयेद्वारे शेतकऱ्यांना त्यांच्या अर्जातील बाबी विविध प्रचलित योजनेतून मंजूर करण्यात येतील.

५. कागदपत्रे सादर करणे: अर्जदार शेतकरी

संगणकीय सोडतीत निवड झालेल्या शेतकऱ्यांना (वैयक्तिक शेतकरी व गट / FPOs) त्यांची ज्या बाबीसाठी व ज्या योजनेतर्गत निवड झाली असेल त्यासंबंधीची आवश्यक कागदपत्रे महा-डीवीटी पोर्टलवर सादर (Upload) करण्याबाबत त्यांच्या मोबाईल क्रमांकावर लघु संदेशाद्वारे (SMS) कळविण्यात येईल.

शेतकऱ्यांना सोडतीमध्ये निवड झाल्यानंतर कागदपत्रे अपलोड करणेकरीता ७ दिवसांची मुदत देण्यात आली आहे. या मुदतीत कागदपत्रे अपलोड न केल्यास त्यांना मोबाईलद्वारे लघुसंदेश पाठवून आणखी ०३ दिवसांची मुदत दिली जाईल आणि या मुदतीत जे शेतकरी कागदपत्र अपलोड करणार नाहीत त्यांचे अर्ज रद्द करण्यात येईल. ही प्रक्रीया पुर्णतः ऑनलाईन असल्यामुळे लघु संदेशाद्वारे मागविलेल्या कागदपत्राशिवाय कोणत्याही इतर कागदपत्रांची शेतकऱ्यांकडे मागणी करण्यात येऊ नये.

अ. सोडतीनंतर सादर करावयाची कागदपत्रे -

१. ७/१२ उतारा (मालकी हक्क तपासणेसाठी)
२. ८ - अ उतारा (एकुण क्षेत्राच्या माहीतीसाठी व एकापेक्षा अनेक गावात जमीन असल्यास)
३. सामाईक क्षेत्र असलेल्या लाभार्थी शेतकऱ्यांने अनुदान मागणीसाठी अर्ज केला असल्यास, ते ज्या क्षेत्रामध्ये सुक्ष्म सिंचन संच वसविणार आहेत, त्या क्षेत्रामध्ये सुक्ष्म सिंचन संच वसविण्यास तसेच त्यांचे नावे अनुदान वर्ग करण्यास हरकत नसल्याबाबत इतर खातेदारांचे सहमती पत्र सादर करणे बंधनकारक आहे असून ते साध्या कागदावर घेण्यात यावे. (परिशिष्ट १९)
४. लाभार्थी/संस्था यांना शेतजमीन भाडेतत्वावर घेऊन सुक्ष्म सिंचन योजनेचा लाभ घ्यावयाचा असल्यास, मालकी हक्क असेलला ७/१२, ८ अ आणि लाभार्थ्यांने अर्ज मंजूर झाल्याच्या दिनांकापासून सात ते दहा वर्षासाठी शेतमालकासोबत केलेल्या नोंदणीकृत कराराची प्रत.
५. शेतकरी गट /सहकरी संस्था/शेतकरी उत्पादक कंपनी/ पंचायत राज संस्था यांनी अनुदान मागणीसाठी अर्ज केला असल्यास, संस्था प्रमुख/गट प्रमुख ज्या क्षेत्रामध्ये सुक्ष्म सिंचन संच वसविणार आहेत, त्या क्षेत्रामध्ये सुक्ष्म सिंचन संच वसविण्यास तसेच त्यांचे नावे अनुदान वर्ग करण्यास हरकत नसल्याबाबत इतर सदस्यांचे सहमती पत्र.

६. सूक्ष्म सिंचन घटकाचा लाभ घेणाऱ्या शेतकऱ्याकडे ७/१२ उताऱ्यावर सिंचनाच्या सुविधेबाबतची नोंद नसल्यास विहिर, शेततळे इत्यादी बाबत शेतकऱ्याकडून साध्या कागदावर स्वयं घोषणापत्र घेण्यात यावे.

ब. संच खरेदी केल्यानंतर सादर करावयाची कागदपत्रे

१. शेतकऱ्याचे हमीपत्र (विहित नमुना सोबत परिशिष्ट ७ मध्ये सहपत्रित केला आहे.)
२. देयकाची मुळ प्रत (टॅक्स ईन्व्हाईस)
३. कंपनी प्रतिनिधीने तयार केलेला सूक्ष्म सिंचन संच आराखडा व प्रमाणपत्र (परिशिष्ट ६)

६. शेतकऱ्यांच्या अर्जाची/कागदपत्राची छाननी ,पुर्वसंमती प्रदान करणे

६.१ कृषि सहायक

संगणकीय सोडतीत या योजनेंतर्गत शेतकऱ्यांची (वैयक्तिक शेतकरी व गट / FPOs) निवड झालेली असल्यास या योजनेकरीता निश्चित केलेल्या कागदपत्रांची व अर्जाची छाननी कृषि सहायक यांचे स्तरावर करण्यात येईल. छाननी अंती पात्र ठरलेल्या शेतकऱ्यांना पुर्व-संमती देण्यासाठी तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडे आनलाईन शिफारस करतील. तसेच ज्या शेतकऱ्यांचे अर्ज/ कागदपत्रांची पुर्तता होत नसेल अशा शेतकऱ्यांचे प्रस्ताव पुन्हा शेतकऱ्यांच्या लॉग इन अकाउंटमध्ये परत पाठवतील (Sent Back) याबाबत शेतकऱ्यांना त्यांच्या मोबाईल क्रमांकावर लघु संदेशाद्वारे (SMS) अवगत करण्यात येईल.

तसेच ज्या अर्जांच्या त्रुटींची पुर्तता होऊ शकत नाही अशा अपात्र ठरलेल्या शेतकऱ्यांचे प्रस्ताव रद्द (Reject) करणेबाबत कृषि सहायक शेरामध्ये नमुद करून तालुका कृषि अधिकारी यांना शिफारस करतील.

६.२ तालुका कृषि अधिकारी

कृषि सहायक यांचेकडून शिफारस झालेले प्रस्ताव प्राप्त झालेनंतर कागदपत्रांची व अर्जाची छाननी तालुका कृषि अधिकारी स्तरावर कार्यालयातील कृषि अधिकारी यांचेमार्फत करण्यात येईल. मात्र अंतिम जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल. छाननी करतांना मागील सात वर्षात पाच हेक्टर च्या मर्यादेत लाभ घेतलेल्या क्षेत्राची पडताळणी पोर्टलवर उपलब्ध असलेल्या Legacy Data वरून करावी. सर्व बाबींची खात्री करूनच पुर्वसंमती देण्यात यावी. पुर्वसंमती देऊन शेतकऱ्यांनी संच खरेदी केल्यानंतर या कारणास्तव अपात्र झाल्यास शेतकऱ्याचे नुकसान होणार नाही याची दखल घेण्यात यावी.

छाननी अंती पात्र ठरलेल्या शेतकऱ्यांना तालुका कृषि अधिकारी एकत्रित संगणकीय प्रणालीद्वारे पुर्व-संमती प्रदान करतील. पुर्वसंमती आदेश शेतकऱ्यांना त्यांच्या महा-डीबीटी पोर्टलवरील खात्यामध्ये (लॉग इन) उपलब्ध होतील. तसेच ज्या

शेतक-यांचे अर्ज/ कागदपत्रांची पुर्तता झाली नसेल यास्तव पुर्ततेअभावी पुर्वसंमती देता येणार नसेल असे प्रस्ताव कृषि सहायक यांना पुन्हा छाननीसाठी (Sent Back) परत पाठवतील.

तसेच कागदपत्रांची पुर्तता होत नसल्याची त्यांची खात्री झाल्यास तसेच कृषि सहायक यांनी जे प्रस्ताव रद्द करणेबाबत शिफारस केली असल्यास अशा प्रस्तावाची पडताळणी करुन तालुका कृषि अधिकारी असे अर्ज रद्द (Reject) करतील. वरील प्रक्रीयेबाबत शेतक-यांना त्यांच्या मोबाईल क्रमांकावर लघु संदेशाद्वारे (SMS) अवगत करण्यात येईल.

त्रुटीचे पुर्ततेसाठी शेतक-यांना परत पाठविलेल्या प्रस्तावांसाठी कालमर्यादा ही फक्त ७ दिवसांची राहिल. सदर कालावधीत लाभार्थीने त्रुटीची पुर्तता न केल्यास असे प्रस्ताव Sent Back केल्यापासुन ०७ दिवसानंतर तालुकास्तरावरुन रद्द करण्यात येतील.

७. सुक्ष्म सिंचन संच खरेदी करणे व देयक सादर करणे

७.१ अर्जदार शेतकरी

कृषि विभागाने पुर्व-संमती आदेशाद्वारे मंजूर केलेल्या घटकांची शेतक-यांनी (वैयक्तिक शेतकरी व गट / FPOs) ३० दिवसाच्या कालावधीत सुक्ष्म सिंचन संच उभारणी करुन देयक अपलोड करणे बंधनकारक असेल. मंजूर केलेल्या बाबींपैकी ठिबक सिंचन संच व तुषार सिंचन संच या घटकांची खरेदी करावयाची असेल अथवा शेतावर उभारणी / स्थापना करावयाची असेल, त्या बाबींची शेतक-यांनी कृषि आयुक्तालय स्तरावरील नोंदणीकृत उत्पादक कंपनीचे अधिनस्त जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयात नोंदणी झालेल्या वितरकाकडुन त्यांच्या पसंतीने सुक्ष्म सिंचन संच साहित्य खरेदी करावे.

विक्रेत्याने शेतकरी व कंपनीचे तांत्रिक प्रतिनिधीसमवेत स्थळ पाहणी करावी. शेतक-यांने दिलेला पाणी परिक्षण अहवाल, पाणी उपलब्धता, डिझेल/ विदयुत मोटीरीची क्षमता, मातीचा प्रकार, घ्यावयाचे पीक, जमीनीचा चढउतार, पाण्याच्या सुविधेपासुन प्रस्तावित ठिबक/तुषार सिंचन संचाचे अंतर इ. माहितीच्या आधारे व प्रत्यक्ष पाहाणी करुन कंपनी प्रतिनिधी यांनी आराखडा तयार करावा. शेतक-यांने आराखड्याच्या आधारे वितरकाकडुन साहित्य घेऊन संचाची उभारणी करुन घ्यावी. ठिबक सिंचन संच व्यवस्थित चालण्याच्या दृष्टीने वरील आराखडा तांत्रिकदृष्ट्या योग्य आहे अशा कंपनी प्रतिनिधीची सही असलेल्या प्रमाणपत्रासह आराखडा शेतक-यांने घ्यावा. तसेच वितरकाकडुन घेतलेल्या सुक्ष्म सिंचन साहित्याचे देयक कंपनी प्रतिनिधी यांच्या प्रतिस्वाक्षरीसह (जी.एस.टी. क्रमांकासह) छायांकित प्रत (Scan Copy) व आराखड्याची छायांकित प्रत महा-डीबीटी पोर्टलवर सादर (Upload) करावी. तसेच देयकाची एक प्रत शेतक-यांने स्वतःजवळ जतन करावी. सदरची कार्यवाही पुर्वसंमती दिल्यानंतर ३० दिवसात पुर्ण करणे आवश्यक आहे.

शेतकऱ्यांना पुर्वसंमती प्राप्त झाल्यानंतर देयक अपलोड करणेकरीता २५ दिवसांची मुदत देण्यात येईल. या मुदतीत देयक अपलोड न केल्यास त्यांना मोबाईलद्वारे लघुसंदेश पाठवून आणखी ०५ दिवसांची मुदत दिली जाईल आणि या मुदतीत जे शेतकरी देयक, संच आराखडा व हमीपत्र अपलोड करणार नाहीत त्यांचे अर्ज रद्द करण्यात येईल.

सुक्ष्म सिंचन संच वसविण्यापुर्वी शेतकऱ्यांने त्यांच्या पसंतीनुसार निवडलेल्या उत्पादक कंपनी किंवा त्यांचे प्रतिनिधीवरोबर साध्या कागदावर करार करणे आवश्यक आहे. (विहित नमुना परिशिष्ट १६ मध्ये सहपत्रित केला आहे.)

पुर्वसंमती न घेता शेतकऱ्यांने सुक्ष्म सिंचन संचाची उभारणी करून अनुदानासाठीचा प्रस्ताव सादर केला असेल तर अशा शेतकऱ्यांना अनुदान देण्याची जबाबदारी शासनाची असणार नाही.

८. देयक छाननी, मोका तपासणी व जिओटॅगिंग करणे -

८.१ कृषि पर्यवेक्षक --शेतकऱ्यांनी देयकाची प्रत महा-डीवीटी पोर्टलवर सादर (Upload) केल्यानंतर कृषि पर्यवेक्षक हे देयक व आराखडा यांची छानणी करतील तसेच प्रत्यक्ष क्षेत्रिय मोका तपासणी करून अहवाल पोर्टलवर नोंदवतील. छाननी अंती पात्र ठरलेल्या शेतकऱ्यांचे प्रस्ताव ऑनलाईन मंडळ कृषि अधिकारी यांचे स्तरावर शिफारस करतील. ज्या शेतकऱ्यांचे देयक, संच आराखड्यामध्ये त्रुटी आढळून आल्यास, देयक अपलोड करतांना चुकीची माहिती भरल्यास असे अर्ज देयकासह संबंधित शेतकऱ्यांच्या लॉग इन अकाऊंटमध्ये पुर्ततेसाठी परत (Sent Back) पाठवतील. याबाबत शेतकऱ्यांना त्यांच्या मोबाईल क्रमांकावर लघु संदेशाद्वारे (SMS) अवगत करण्यात येईल

तसेच ज्या अर्जांच्या त्रुटींची पुर्तता होऊ शकत नाही अशा अपात्र ठरलेल्या शेतकऱ्यांचे प्रस्ताव रद्द करणेबाबत कृषि पर्यवेक्षक शोरामध्ये नमुद करून मंडळ कृषि अधिकारी यांना शिफारस करतील.

८.१.१ कृषि पर्यवेक्षकांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील १०० टक्के प्रस्तावांची मोका तपासणी कृषि सहायक यांचे मदतीने करावयाची आहे.

८.१.२ सुक्ष्म सिंचन घटकाचे मोका तपासणी नोंदी घेण्याचे कामकाज करणेकरीता महाडीवीटी पोर्टल निगडीत मोबाईल ॲप्लिकेशन उपलब्ध करून देण्यात आले असून त्यानुसार आवश्यक कार्यवाही करावी. तथापी सदर ॲप नव्याने विकसीत करण्यात आले असून तांत्रिक अडचणी विचारात घेऊन ऑफलाईन पद्धतीने देखील मोका तपासणी अहवाल नोंदवावा व महाडीवीटी पोर्टलवर अपलोड करावा. (परिशिष्ट २ व परिशिष्ट ३ नुसार)

सद्यस्थितीत ई-टिबक प्रणाली व महाडीवीटी पोर्टलची सांगड घालून मोका तपासणी अहवाल आनलाईन पद्धतीने भरण्याची सुविधा देण्यात आली आहे. ई-टिबक प्रणालीवरील मोका तपासणी अहवाल नोंदविल्यानंतर पीडीएफ अहवाल डाऊनलोड करण्यात यावा.

सदरचा पीडीएफ अहवाल तसेच ऑफलाईन पद्धतीने भरलेला मोका तपासणी अहवाल परिशिष्ट २/ परिशिष्ट ३ असे दोन्ही अहवाल महाडीवीटी पोर्टलवर अपलोड करणे अनिवार्य आहे.

केंद्र शासन मार्गदर्शक सुचनेनुसार ठिबक सिंचन संच, मायक्रो स्प्रींकलर, मिनी स्प्रींकलर, या घटकाकरीता Fitting & Accesaries Charges ५ % रक्कम अनुज्ञेय आहे. तथापी प्रणालीतील Fitting & Accesaries Charges ५ % रक्कम आणि देयकामध्ये नमुद असलेली Fitting & Accesaries Charges ५ % रक्कम यापैकी जी रक्कम कमी असेल ती रक्कम मोका तपासणी अहवालामध्ये नोंदवावी. सविस्तर सुचना खालीलप्रमाणे.

१. वितरकाने शेतक-यास सादर केलेल्या तसेच पोर्टलमध्ये अपलोड केलेल्या विलामध्ये Fittings & Accessories ची रक्कम नमुद नसेल तर महाडीवीटी प्रणालीतील मोका तपासणी अहवालामध्ये शुन्य रक्कम नोंदवावी.
 २. ई-ठिबक प्रणालीतील मोका तपासणी अहवालात दर्शविण्यात आलेली ५ % Fittings & Accessories ची रक्कम ही विलामधील पात्र घटकाच्या एकुण रकमेच्या ५ % रक्कमेपेक्षा जास्त असल्यास महाडीवीटी प्रणालीतील मोका तपासणी अहवालामध्ये विलातील पात्र घटकाच्या (अपात्र घटक वगळून जसे की, Automation Component, Green House component) एकुण रकमेच्या ५ % रक्कम नोंदवावी.
 ३. ई ठिबक प्रणालीतील मोका तपासणी अहवालात दर्शविण्यात आलेली ५ % Fittings & Accessories ची रक्कम विलामधील पात्र घटकाच्या एकुण रकमेच्या ५ % रक्कमेपेक्षा कमी असल्यास महाडीवीटी प्रणालीतील मोका तपासणी अहवालामध्ये ई ठिबक प्रणालीतील मोका तपासणी अहवालात दर्शविण्यात आलेली ५ % Fittings & Accessories ची रक्कम नोंदवावी.
 ४. पोर्टेबल व लार्ज व्हॉल्युम रेन गन या तुषार सिंचन प्रकाराकरीता Fittings & Accessories ची रक्कम महाडीवीटी प्रणालीतील मोका तपासणी अहवालामध्ये शुन्य नोंदवावी .
 ५. महाडीवीटी पोर्टलवरील मोका तपासणी अहवालातील सर्व नोंदी भरलेनंतर Recommended Amount ही Autocalculated करुन देण्याची सुविधा देण्यात आली असुन त्यानुसार अनुदानाची शिफारस करण्यात यावी.
- ८.१.३ शेतक-यांनी ऑनलाईन देयक अपलोड केल्यानंतर कृषि पर्यवेक्षकांनी संबंधीत कृषि सहायक यांचे मदतीने १० दिवसाच्या कालावधीत प्रत्यक्ष मोका तपासणी करुन महा-डीवीटी पोर्टलवर अहवाल नोंदवावयाचा आहे.
- ८.१.४ कृषि पर्यवेक्षकांनी मोका तपासणी बरोबरच महाडीवीटी पोर्टल निगडीत मोबाईल ॲपद्वारे प्राधान्याने भौगोलीक स्थानांकन (Geo tagging) लाभार्थीची नोंदणी करावी. तसेच शेतकरी / शेतकरी प्रतिनिधी समवेत संचाचे अक्षांश / रेखांश सह फोटो काढून सादर करणे अनिवार्य राहिल.

महाडीवीटी मोबाईल ॲप नव्याने विकसीत करण्यात आले असुन सदर ॲप केंद्र शासनाचे भुवन ॲप सोबत Integrate करण्यात आले नसल्याने सद्यस्थितीत दोन्ही ॲप द्वारे भौगोलिक स्थानांकन करणे अनिवार्य आहे.

८.१.५ केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांमधील परिच्छेद ८.४ मध्ये नमुद केल्यानुसार Annexure-IV a ते Annexure- IV g , मध्ये ०.२० हेक्टर ते ५.०० हेक्टर क्षेत्रा पर्यंतच्या Indicative Bill of Quantities (An indicative list of system components required for installing a drip irrigation system) ठिवक सिंचन संचाकरीता तसेच Annexure- V ते Annexure- VIII तुषार सिंचन संचा नुसार साहित्य तपासुन तांत्रिकदृष्ट्या खात्री करावी.

८.१.६ मोक्या तपासणी अहवाल महाडीवीटी पोर्टलवर पुर्णपणे नोंदविल्यानंतर मंडळ कृषि अधिकारी यांना छाननीकरीता महाडीवीटी आज्ञावलीमधुन शिफारस करावे. प्रत्यक्षात संच बसविलेले नसतांना अथवा विहित प्रमाणकापेक्षा जास्त अनुदानाची शिफारस केल्यास संबंधीत कृषि पर्यवेक्षक वसुलीस जबाबदार राहिल.

८.१.७ ठिवक सिंचन संच आणि तुषार सिंचन संच यांचे मुख्य घटकांचे वीआयएस नंबर, सीएमएल नंबर, बॅच नंबर अहवालात नोंदविणे अनिवार्य आहे. कृषि पर्यवेक्षकांनी मोक्या तपासणीच्या वेळी संचाचे घटकावर प्रत्यक्ष पाहुन खात्री करावी व त्याची नोंद मोक्या तपासणी अहवालात घ्यावी.

८.१.८ वीआयएस मान्यताप्राप्त असलेल्या घटकांचे उत्पादक कंपनीनिहाय सीएमएल नंबरचा तक्ता मोक्या तपासणी अहवाल पोर्टलवर उपलब्ध करुन देण्यात आला आहे. प्रत्यक्ष मोक्या तपासणी करतांना सदर तक्त्यातील नमुद सीएमएल नंबर नुसार पडताळणी करावी.

८.२ मंडळ कृषि अधिकारी

कृषि पर्यवेक्षक यांनी शिफारस केलेल्या प्रस्तावांची मंडळ कृषि अधिकारी हे मुख्यतः खालील बाबींची छानणी करतील.

अ) महाडीवीटी पोर्टलवरील ई-ठिवक लिंकमधुन कृषि पर्यवेक्षक यांनी नोंदविलेला मोक्या तपासणी पीडीएफ अहवाल, परीशिष्ट २ (ठिवक सिंचन), परीशिष्ट-३ (तुषार सिंचन)

आ) शेतक-याने अपलोड केलेले देयक

इ) सुक्ष्म सिंचन संच आराखडा.

ई) शेतक-याचे हमीपत्र.

कृषि पर्यवेक्षक यांनी शिफारस केलेल्या व छाननी अंती पात्र ठरलेल्या शेतक-यांच्या प्रस्तावांची अनुदान परीगणना निकषानुसार असल्याची खात्री करुन तालुका कृषि अधिकारी यांचे स्तरावर शिफारस करतील. ज्या शेतक-यांचे देयक, संच आराखड्यामध्ये त्रुटी आढळुन आल्यास, देयक अपलोड करतांना चुकीची माहिती भरल्यास असे अर्ज देयकासह संबंधीत कृषि पर्यवेक्षकाचे लॉगईन अकाउंटमध्ये पुर्ततेसाठी परत (Sent Back) पाठवतील. ज्या अर्जाच्या त्रुटीची पुर्तता होऊ शकत नाही अशा अपात्र ठरलेल्या शेतक-यांचे प्रस्ताव मंडळ कृषि अधिकारी रद्द (Reject)

करतील. रद्द करण्यात आलेल्या प्रकरणांची यादी कारणासह कार्यालयात जतन करण्यात यावी. वरील प्रक्रीयेबाबत शेतकऱ्यांना त्यांच्या मोबाईल क्रमांकावर लघु संदेशाद्वारे (SMS) अवगत करण्यात येईल.

८.३ तालुका कृषि अधिकारी

मंडळ कृषि अधिकारी स्तरावरून शिफारस झालेले प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर देयक व मोका तपासणी अहवालाची छाननी तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि अधिकारी यांचेमार्फत करून अनुदान परिगणना करावी. मात्र अंतिम जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल. तसेच ज्या प्रस्तावांची पूर्तता होत नसेल अशा शेतकऱ्यांचे प्रस्ताव मंडळ कृषि अधिकारी यांना पुन्हा छाननीसाठी परत (Sent Back) पाठवतील. तसेच कागदपत्रांची पूर्तता होत नसल्याची त्यांची खात्री झाल्यास तालुका कृषि अधिकारी असे अर्ज आज्ञावलीद्वारे रद्द (Reject) करतील. वरील प्रक्रीयेबाबत शेतकऱ्यांना त्यांच्या मोबाईल क्रमांकावर लघु संदेशाद्वारे (SMS) अवगत करण्यात येईल.

९. अनुदान परिगणना

तालुका कृषि अधिकारी

छाननी अंती पात्र ठरलेल्या शेतकऱ्यांना तालुका कृषि अधिकारी आज्ञावलीद्वारे अनुदान परिगणना करतील. अनुदान परिगणना करतांना शेतकऱ्यांच्या देयकाची रक्कम (जीएसटी रक्कम वगळून), मोका तपासणी अहवालानुसार निश्चित झालेली रक्कम आणि मार्गदर्शक सुचनेतील मापदंडाप्रमाणे निश्चित झालेली रक्कम यापैकी सर्वात कमी आलेल्या रकमेनुसार अनुदान परिगणना करून जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेस्तरावर शिफारशीसह सादर करतील.

मंडळ कृषि अधिकारी स्तरावरून विहित मापदंडानुसार ३० टक्केप्रमाणे तपासणी झाल्याची खात्री करून तसेच तपासणी अहवाल प्राप्त करून प्रस्ताव तालुका कृषि अधिकारी यांनी अनुदानासाठी शिफारस करावेत. तालुका कृषि अधिकारी स्तरावरून अंतिम अनुदान शिफारस होत असल्याने अधिनस्त मंडळ कृषि अधिकारी यांचे तसेच तालुका कृषि अधिकारी यांना नेमुन देण्यात आलेल्या विहित मापदंडाचे टक्केवारी नुसार टप्प्याटप्प्याने तपासणी साध्य करून लेखी अहवाल उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना सादर करावा. त्यानंतर पात्र लाभार्थींना अंतिम अनुदानाची शिफारस करण्यात यावी.

१०. लाभार्थी शेतकऱ्यांना अनुदान वितरण-

अ. कृषि आयुक्तालय स्तर

शासन निर्णय क्रमांक साविद्य /२०२१/प्र.क्र.४२/२अ कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय मुंबई दि.२/८/२०२१ नुसार केंद्र शासनाने विहित केलेल्या सुचनानुसार सुधारीत कार्यपध्दतीचा अवलंब करण्याकरीता एकमेव समन्वय यंत्रणा (SNA) म्हणुन मा.आयुक्त कृषि, यांना घोषित करण्यात आले आहे व नोडल अधिकारी म्हणुन कृषि उपसंचालक फलो-४ राहतील. तसेच खर्चावर नियंत्रण करण्यासाठी मा. आयुक्त कृषि यांना प्राधिकृत करण्यात आले आहे. योजनेअंतर्गत मंजूर केलेला निधी आहरीत व संवितरीत करण्यासाठी कृषि आयुक्तालय स्तरावर सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, यांना प्राधिकृत करण्यात आले आहे.

ब. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी स्तर

सुधारीत कार्यपध्दतीचा अवलंब करण्याकरीता अंमलवजावणी यंत्रणा (IA) म्हणुन जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना घोषित करण्यात आले आहे. प्रत्येक जिल्हयास वेळोवेळी निश्चित केलेल्या निधी मर्यादा (Drawing limits) एकमेव समन्वय यंत्रणा (SNA) खात्यामधुन विहित करण्यात येईल. तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडून अनुदानाची परिगणना केलेल्या प्रस्तावास जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे स्तरावरुन SNA खात्याशी मॅपिंग करण्यात आलेल्या जिल्हा स्तरावरील Child Account मधुन लाभार्थ्यांच्या वँक खात्यात अनुदान वितरीत केले जाईल.

अनुदान जमा करतेवेळी शेतकऱ्यांचा आधार क्रमांक त्यांच्या ज्या वँक खात्याशी संलग्न असेल त्याच खात्यावर अनुदानाची रक्कम जमा होईल.

११.सर्वसाधारण सुचना

११.१ लघु संदेश (एस.एम.एस.) सुविधा:

लाभार्थी शेतकऱ्यांना अर्ज करतेवेळी तसेच अर्जावर पुढील कार्यवाही करण्याच्या प्रत्येक टप्प्यावर त्यांनी नोंदविलेल्या मोबाईल क्रमांकावर लघु संदेशाद्वारे वेळोवेळी अवगत करण्यात येईल.

११.२ तक्रार / सूचना:

शेतकऱ्यांना अर्ज करतेवेळी काही अडचणी येत असतील अथवा काही सूचना करावयाची असल्यास ते महा-डीबीटी पोर्टल वरील तक्रार / सूचना या बटनवर क्लिक करुन आपल्या तक्रारीचा / सूचनेचा तपशील सादर करू शकतील. कृषि आयुक्तालय स्तरावरुन प्राप्त तक्रारी/सूचनांची दखल घेण्यात येईल.

११.३ कृषि विभागाच्या अधिकारी / कर्मचाऱ्यांसाठी महा-डीबीटी पोर्टलवरील सुविधा:

प्रथम टप्प्यात कृषि विभागाच्या १३ योजनांची महा-डीबीटी पोर्टलद्वारे अंमलवजावणी करण्यात येत आहे आणि टप्प्या-टप्प्याने उर्वरित योजनांचा या पोर्टलवर समावेश करण्यात येणार आहे. अशाप्रकारे, यापुढे विविध योजनांच्या अंमलवजावणीचे कामकाज पूर्णतः ऑनलाईन करण्यात येणार आहे (अर्ज

करण्यापासून लाभार्थ्यांना अनुदानाचा प्रत्यक्ष लाभ मिळेपर्यंत), त्याकरिता कृषि विभागाच्या अधिकारी / कर्मचाऱ्यांसाठी पुढील सुविधा देण्यात आल्या आहेत.

११.४ कृषि विभागाच्या अधिकारी / कर्मचाऱ्यांसाठी लॉगीन आय. डी. व पासवर्ड:

विविध योजनांच्या अंमलवजावणीशी निगडीत असलेल्या कृषि विभागाच्या संबंधित क्षेत्रीय अधिकारी / कर्मचाऱ्यांना महा-डीवीटी पोर्टलवर योजनांच्या अंमलवजावणीचे कामकाज करण्याकरिता लॉगीन आय. डी. व पासवर्ड उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

११.५ योजनांच्या वित्तीय लक्षांकाचे व्यवस्थापन :

योजनांच्या वित्तीय लक्षांकाच्या वित्तीय व्यवस्थापनाचे कामकाज कृषि आयुक्तालयाच्या स्तरावरून करण्यात येईल. कृषि विभागाच्या विविध योजनांकरिता प्रतिवर्ष प्राप्त होणारा वित्तीय लक्षांक महा-डीवीटी पोर्टलवर भरणे, त्यांचे जिल्हा / तालुका निहाय व प्रवर्ग निहाय (सर्वसाधारण, अनु. जाती व जमाती, महिला, दिव्यांग इ.) वितरण करणे, आवश्यकतेनुसार त्याचे फेरवितरण करणे इ. कामांसाठी तसेच सर्व योजनांच्या वित्तीय लक्षांकाचे महा-डीवीटी पोर्टलवर व्यवस्थापन करण्यासाठी विविध सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत. या योजनेसाठी आयुक्त (कृषि) यांनी आयुक्तालयातील कृषि उपसंचालक फलो-४ यांना योजना व्यवस्थापक (Scheme Manager) म्हणून घोषित केले असून ते योजनेच्या वित्तीय लक्षांकाचे व्यवस्थापन करतील.

११.६ अर्जाची छाननी व मंजूरी:

महा-डीवीटी पोर्टलवर कृषि विभागाच्या विविध योजनांतर्गत लाभ घेण्यासाठी प्राप्त होणाऱ्या अर्जाची छाननी बहुस्तरीय पद्धतीने करण्यात येणार असून त्याकरिता महा-डीवीटी पोर्टलवर विविध टप्पे (डेस्क) निर्माण केलेले आहेत. लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या अर्जाची वेगवेगळ्या टप्प्यावर छाननी करावयाची असून त्याबाबतची कार्यपध्दती User Manual मध्ये तपशीलवार नमूद केलेली असून <http://agridbtworkflow.mahaonline.gov.in> या लिंक वर User Manual उपलब्ध करून देण्यात आले आहे. प्राप्त अर्ज व कागदपत्रांची प्रत्येक डेस्कद्वारे पडताळणी करून पात्र शेतकऱ्यांना पुर्व-संमती आदेश निर्गमित करणे, शेतकऱ्यांनी सादर केलेल्या देयकांची तपासणी करणे, क्षेत्र भेटीद्वारे झालेल्या कामाची प्रत्यक्ष मोका तपासणी करणे व शेतावरील सुक्ष्म सिंचन संचाचे भौगोलिक स्थान निश्चिती करून (जिओ-टॅगिंग) झालेल्या कामाचा अहवाल सादर करणे, पात्र लाभार्थी शेतकऱ्यांना अनुदान वितरणाची शिफारस करणे इ. कामे करण्यात येणार आहेत. त्याकरिता या योजनेच्या अंमलवजावणीशी निगडीत असलेल्या क्षेत्रीय अधिकारी / कर्मचाऱ्यांना उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या लॉगीन आय. डी. व पासवर्ड द्वारे महा-डीवीटी पोर्टलवर येऊन आपल्या लॉगीनला प्राप्त झालेल्या अर्जाचा निपटारा करावयाचा आहे.

११.७ महा-डीवीटी पोर्टलशी निगडीत कामाचे विभागांतर्गत समन्वय करणे, विभागाच्या अधिकारी-कर्मचाऱ्यांच्या अडचणी सोडविणे व त्यांना प्रशिक्षण देणे, शेतकऱ्यांच्या तक्रार निवारण करणे इ. अनुषंगिक बाबींचे नियोजनाबाबत कृषि आयुक्तालय स्तरावर पूर्णवेळ व्यवस्थापनासाठी मदत कक्षाची निर्मिती करणेत आली आहे. मदत कक्ष- संपर्क क्रमांक ०२०-२५५११४७९ हा आहे.

११.८ महा-डीवीटी समन्वय अधिकारी हे कृषि आयुक्तालयाच्या वतीने महा-आयटी महामंडळाशी नियमित संपर्कात राहून सद्यस्थितीत विकसित करण्यात आलेल्या प्रणालीचे मुल्यवर्धन करणे, प्रणालीमधील सुधारणा करणे, आवश्यक सुविधा विकसित करणे, तसेच तांत्रिक अडचणींचे निराकरण करण्याच्या दृष्टीने महाडीवीटी चमुस योजनेविषयक माहिती उपलब्ध करून देतील. शासनाशी समन्वय ठेवून महा-डीवीटी प्रणालीचे राज्य स्तरावरून संनियंत्रण करतील.

११.९ या योजनेसाठी सुक्ष्म सिंचन संच घटकांतर्गत प्रत्येक जिल्ह्यास समन्यायी पद्धतीने सर्वसाधारण, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, महिला व दिव्यांग प्रवर्गाकरीता आर्थिक लक्षांक कृषि आयुक्तालय स्तरावरून उपलब्ध करून देण्यात येईल. सदर आर्थिक लक्षांकाची माहिती महा-डीवीटी पोर्टलवर योजना / प्रवर्ग / तालुका निहाय भरावी आणि प्रत्येक योजनेसाठी विहित केलेल्या लक्षांकाच्या मर्यादेत एकत्रित संगणकीय सोडत प्रक्रियेद्वारे लाभार्थ्यांची निवड करावी. ज्या योजनेतर्गत विशिष्ट घटकासाठी, बाबीसाठी अथवा प्रवर्गासाठी तालुका स्तरावर पुरेसा आर्थिक लक्षांक देणे शक्य नसेल त्या करीता जिल्हा स्तरावर लक्षांक विहित करण्यात यावा, तो महा-डीवीटी पोर्टलवर भरावा आणि एकत्रित संगणकीय सोडत प्रक्रियेद्वारे संबंधित जिल्ह्यातील लाभार्थ्यांची निवड करण्यात येईल.

११.१० कृषि विभागाच्या विविध योजनांसाठी महा-डीवीटी पोर्टलद्वारे वर्षभर (२४ X ७) अर्ज स्वीकारले जातील व योजनांसाठी आर्थिक लक्षांकाच्या उपलब्धतेनुसार प्राप्त अर्जांची संगणकीय सोडत काढून लाभार्थी शेतकऱ्यांची निवड करण्यात येईल. प्रत्येक तालुका / जिल्ह्यातील निवड झालेल्या लाभार्थ्यांची यादी व प्रतीक्षाधीन शेतकऱ्यांची यादी (क्रमवारीनुसार) योजना व प्रवर्ग निहाय पोर्टलवर प्रसिद्ध करण्यात येईल.

११.११ एकत्रित सोडत प्रक्रीयेनंतर काही योजनांसाठी कमी अर्ज प्राप्त झाल्यामुळे तालुका / जिल्हास्तरावर आर्थिक लक्षांक शिल्लक राहिल्यास, क्षेत्रीय स्तरावरून गावात दवंडी/कृषि वार्ता फलक इत्यादी द्वारे सूचना देऊन पुनः अर्ज मागविण्यात यावेत व नव्याने प्राप्त होणाऱ्या अर्जांसाठी पुन्हा एकत्रित संगणकीय सोडत प्रक्रीया राबवून संबंधित तालुका / जिल्ह्यातील लाभार्थी निवडावेत. यानंतरही आर्थिक लक्षांक शिल्लक राहिल्यास, संबंधित योजनेतर्गत अतिरिक्त निधीची मागणी असलेल्या तालुका / जिल्हा / विभागास निधीचे फेरवितरण करण्याबाबत यथास्थिती जिल्हा / विभाग आणि राज्य स्तरावरून (कृषि आयुक्तालय) यथोचित निर्णय घेण्यात येईल जेणेकरून तेथील प्रतीक्षाधीन यादीतील पात्र ठरणान्या शेतकऱ्यांना लाभ देता येईल.

११.१३ ज्या लाभार्थ्यांची योजनेत निवड न होता ते त्या आर्थिक वर्षात प्रतीक्षा यादीत राहतील आणि ते पुढील वर्षी देखील त्याच बाबीसाठी लाभ घेऊ इच्छित असल्यास त्यांनी महा-डीबीटी पोर्टलवर त्यांचा मागील वर्षाचा अर्ज ग्राह्य धरण्याचा पर्याय निवडावा, त्याकरिता त्यांच्याकडून पुन्हा रु. २३.६०/- शुल्क आकारले जाणार नाही.

११.१५ कृषि विभागासाठी महा-डीबीटी प्रणाली राज्य शासनाच्या महा-आयटी महामंडळाकडून विक्रीत करण्यात आली आहे. या प्रणालीमध्ये कृषि विभागाच्या आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी बदल /सुधारणा करणे तसेच, नवीन योजना अथवा नवीन घटकांचा सध्याच्या प्रणालीमध्ये अंतर्भाव करणे, महा-डीबीटी पोर्टलच्या वापरादरम्यान येणाऱ्या समस्यांचा वेळेत निपटारा करणे, सदर प्रणालीचे सिक््युरिटी ऑडिट करून घेणे, शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या संगणकीय प्रोटोकॉल व स्टॅन्डर्स नुसार पोर्टल अद्ययावत ठेवणे इ. संगणकीय प्रणाली विषयक आवश्यक मानकांची पूर्तता करण्याची जबाबदारी महा-आयटी महामंडळाची असेल.

११.१६ महा-आयटी महामंडळ हे कृषि विभागाशी नियमित संपर्कात राहून कृषि विभागाच्या आवश्यकतेनुसार सदर प्रणालीचे मुल्यवर्धन करतील. त्याचप्रमाणे सदर प्रणालीमध्ये वरचेवर केल्या जाणाऱ्या सुधारणांच्या अनुषंगाने User Manual व प्रशिक्षण साहित्य विभागास उपलब्ध करून देतील. महा-आयटी महामंडळाने शेतकऱ्यांकडून येणाऱ्या तक्रारींच्या निवारणासाठी तसेच कृषि विभागाच्या अधिकारी / कर्मचाऱ्यांना पोर्टलच्या वापराविषयी येणाऱ्या अडीअडचणी वेळेत सोडवण्यासाठी महामंडळा अंतर्गत मदत कक्ष (Help Desk) स्थापन करणेत आला आहे.

१२. अधिकारी /कर्मचारी कर्तव्ये व जबाबदा-या-

अ. कृषि पर्यवेक्षक -

१. सुक्ष्म सिंचन संचाचे १०० % प्रस्तावांची मोका तपासणी कृषि सहायक यांचे मदतीने करावयाची आहे. ही तपासणी करत असतांना लाभार्थ्यांनी सादर केलेल्या ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच वसविले असल्याची खात्री करून तपासणी करावी. तसेच लाभार्थी/संस्था यांनी शेतजमीन भाडेतत्वावर घेतली असल्यास ज्या शेतमालकाकडून घेतली आहे त्याच शेतमालकाच्या नांवाचे ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार असल्याची खात्री करून तपासणी करावी.
२. शेतक-यांनी आनलाईन देयक अपलोड केल्यानंतर कृषि पर्यवेक्षकांनी १० दिवसांच्या कालावधीत संचाची प्रत्यक्ष मोका तपासणी, देयक छाननी करून आनलाईन अहवाल सादर करणे.
३. कृषि पर्यवेक्षकांनी मोका तपासणी वरोवरच महाडीबीटी पोर्टल निगडीत मोबाईल ॲप तसेच केंद्र शासनाचे भुवन ॲपद्वारे भौगोलीक स्थानांकन (Geo tagging) करणे अनिवार्य राहिल.

११.१३ ज्या लाभार्थ्यांची योजनेत निवड न होता ते त्या आर्थिक वर्षात प्रतीक्षा यादीत राहतील आणि ते पुढील वर्षी देखील त्याच वावीसाठी लाभ घेऊ इच्छित असल्यास त्यांनी महा-डीवीटी पोर्टलवर त्यांचा मागील वर्षाचा अर्ज ग्राह्य धरण्याचा पर्याय निवडावा, त्याकरिता त्यांच्याकडून पुन्हा रु. २३.६०/- शुल्क आकारले जाणार नाही.

११.१५ कृषि विभागासाठी महा-डीवीटी प्रणाली राज्य शासनाच्या महा-आयटी महामंडळाकडून विक्रीत करण्यात आली आहे. या प्रणालीमध्ये कृषि विभागाच्या आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी बदल /सुधारणा करणे तसेच, नवीन योजना अथवा नवीन घटकांचा सध्याच्या प्रणालीमध्ये अंतर्भाव करणे, महा-डीवीटी पोर्टलच्या वापरादरम्यान येणाऱ्या समस्यांचा वेळेत निपटारा करणे, सदर प्रणालीचे सिक्युरिटी ऑडिट करून घेणे, शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या संगणकीय प्रोटोकॉल व स्टॅन्डर्स नुसार पोर्टल अद्ययावत ठेवणे इ. संगणकीय प्रणाली विषयक आवश्यक मानकांची पूर्तता करण्याची जबाबदारी महा-आयटी महामंडळाची असेल.

११.१६ महा-आयटी महामंडळ हे कृषि विभागाशी नियमित संपर्कात राहून कृषि विभागाच्या आवश्यकतेनुसार सदर प्रणालीचे मुल्यवर्धन करतील. त्याचप्रमाणे सदर प्रणालीमध्ये वरचेवर केल्या जाणाऱ्या सुधारणांच्या अनुषंगाने User Manual व प्रशिक्षण साहित्य विभागास उपलब्ध करून देतील. महा-आयटी महामंडळाने शेतकऱ्यांकडून येणाऱ्या तक्रारींच्या निवारणासाठी तसेच कृषि विभागाच्या अधिकारी / कर्मचाऱ्यांना पोर्टलच्या वापराविषयी येणाऱ्या अडीअडचणी वेळेत सोडवण्यासाठी महामंडळा अंतर्गत मदत कक्ष (Help Desk) स्थापन करणेत आला आहे.

१२. अधिकारी /कर्मचारी कर्तव्ये व जबाबदा-या-

अ. कृषि पर्यवेक्षक -

१. सुक्ष्म सिंचन संचाचे १०० % प्रस्तावांची मोक्या तपासणी कृषि सहायक यांचे मदतीने करावयाची आहे. ही तपासणी करत असतांना लाभार्थ्यांनी सादर केलेल्या ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच वसविले असल्याची खात्री करून तपासणी करावी. तसेच लाभार्थी/संस्था यांनी शेतजमीन भाडेतत्वावर घेतली असल्यास ज्या शेतमालकाकडून घेतली आहे त्याच शेतमालकाच्या नांवाचे ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार असल्याची खात्री करून तपासणी करावी.
२. शेतकऱ्यांनी आनलाईन देयक अपलोड केल्यानंतर कृषि पर्यवेक्षकांनी १० दिवसांच्या कालावधीत संचाची प्रत्यक्ष मोक्या तपासणी, देयक छाननी करून आनलाईन अहवाल सादर करणे.
३. कृषि पर्यवेक्षकांनी मोक्या तपासणी वरोवरच महाडीवीटी पोर्टल निगडीत मोवाईल ॲप तसेच केंद्र शासनाचे भुवन ॲपद्वारे भौगोलीक स्थानांकन (Geo tagging) करणे अनिवार्य राहिल.

४. प्रस्तुत योजनेत लाभार्थी सहभाग वाढविणेकरिता कृषि पर्यवेक्षक यांनी त्यांचे अधिनस्त कृषि सहायकामार्फत त्यांचे कार्यक्षेत्रात गावपातळीवरून जनजागृती व योजनेची प्रचार, प्रसिद्धी करावी.

ब. मंडळ कृषि अधिकारी -

१. देयक, सुक्ष्म सिंचन संच आराखडा व मोका तपासणी अहवाल छाननी करणे.
२. शिफारस करण्यात आलेले प्रस्ताव अनुदान परीगणना निकषानुसार असल्याची पडताळणी करणे.
३. शासनाने विहित केलेल्या मापदंडानुसार त्यांचे कार्यक्षेत्रातील सुक्ष्म सिंचन संचाची तपासणी करणे.
४. कृषि पर्यवेक्षक यांचेकडून त्यांचे कार्यक्षेत्रातील प्रकरणांची जसजशी मोका तपासणी करण्यात येईल तसतसे तपासणी केलेल्या प्रस्तावांपैकी मापदंडाप्रमाणे ३० टक्के रॅन्डम पद्धतीने तपासणी करणे अनिवार्य राहिल. मंडळ कृषि अधिकारी यांनी दर आठवड्याला प्राप्त प्रकरणानुसार ३० टक्के प्रकरणांची तपासणी करून तसा अहवाल लेखी स्वरूपात तालुका कृषि अधिकारी यांना सादर करावा.
५. लाभार्थ्यांनी सादर केलेल्या ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच बसविले असल्याची खात्री करून तपासणी करावी. तसेच लाभार्थी/संस्था यांनी शेतजमीन भाडेतत्वावर घेतली असल्यास ज्या शेतमालकाकडून घेतली आहे त्याच शेतमालकाच्या नांवाचे ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच बसविले असल्याची खात्री करून तपासणी करावी.

क. तालुका कृषि अधिकारी -

१. सोडत निघाल्यानंतर संगणकीय प्रणालीमध्ये प्राप्त अर्जांमधील तपशिल (उदा. सर्व्हे नंबर प्रमाणे क्षेत्र, ८-अ प्रमाणे एकूण क्षेत्र, यापुर्वी लाभ घेतलेले क्षेत्र, क्षेत्रांचा सर्व्हे नंबर, लाभार्थी नांव इत्यादी) तपासून स्वयंचलित संगणकीय प्रणालीद्वारे सुक्ष्म सिंचन संच बसविण्यासाठी उपलब्ध अनुदानाच्या मर्यादेत पुर्वसंमती देणे.
२. महाडीवीटी पोर्टलद्वारे विविध प्रक्रीया स्तरावर ऑनलाईन पद्धतीने प्रस्तावाची, कागदपत्रांची / अभिलेखांची तपासणी तालुका कृषि अधिकारी यांनी करावी.
३. लघु संदेशाद्वारे मागविलेल्या कागदपत्रांशिवाय कोणत्याही इतर कागदपत्रांची लाभार्थी शेतक-यांकडून मागणी करण्यात येवू नये.
४. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडून संबंधीत कंपनीचे तांत्रिक प्रतिनिधी (Technical Representative) यांच्या प्राप्त झालेल्या नमुना स्वाक्षरीच्या प्रति (Specimen Signature) मोका तपासणीच्या अनुषंगाने सर्व कृषि पर्यवेक्षकांना यांना उपलब्ध करून देण्यात याव्यात. (परिशिष्ट १४ अ व १४ ब)

५. तालुका कृषि अधिकारी यांनी मापदंडाप्रमाणे २० टक्के प्रस्तावांची तपासणी करणे अनिवार्य राहिल. तसा मासिक अहवाल जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना सादर करावा. लाभार्थ्यांनी सादर केलेल्या ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच बसविले असल्याची खात्री करुन तपासणी करावी. तसेच लाभार्थी/संस्था यांनी शेतजमीन भाडेतत्वावर घेतली असल्यास ज्या शेतमालकाकडुन घेतली आहे त्याच शेतमालकाच्या नांवाचे ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच बसविले असल्याची खात्री करुन तपासणी करावी.

६.१ बिल इन्व्हाईस (Bill Invoice) तपासणीच्या सर्वसाधारण बाबी

(अ) जीएसटीएन क्रमांक, सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनीने सादर केलेले व कृषि विभागाने मान्यता दिलेले किंवा त्यापेक्षा कमी दर असल्याची खात्री करावी. याकरीता ई-ठिबक प्रणालीचे मुख्य पानावर "उत्पादकानुसार घटकांचे दर" या शिर्षकाखाली उत्पादक कंपनीचे मंजुर दर व विक्री दर उपलब्ध आहेत.

(ब) ठिबक सिंचन संचाकरीता लॅटरल, इनलाईन, इमिटर, फिल्टर, पीव्हीसी/एचडीपीई पाईप, व्हेन्चुरी, सॅन्ड फिल्टर, हायड्रोसायक्लोन फिल्टर, फर्टीलायझर टँक या घटकाचा तसेच तुषार सिंचन संचाकरीता एचडीपीई पाईप, या प्रमुख घटकांचा वॅच नंबर देयकावर असल्याची खात्री करावी.

(क) बिल इन्व्हाईस संबधित कंपनीचे असावे, ते जर कंपनीने नेमलेल्या अधिकृत वितरकाचे असेल तर त्या बिलावर अधिकृत कंपनी प्रतिनिधीची स्वाक्षरी, नाव व कंपनीचे सील/शिक्का असावा.

६.२ अ. मोक्या तपासणीच्या वेळी (Actual Spacing) प्रत्यक्ष अंतर हे केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना सन २०२१ मधील मुद्दा क्र. ८.४ मधील तक्ता क्र. १ प्रमाणे (Indicative Cost of Drip Irrigation system for calculation of Subsidy. Table 1) आढळून आल्यास त्यानुसार प्रत्यक्ष क्षेत्रासाठी अनुदानाची परिगणना) करण्यात यावी.

ब. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना सन २०२१ मधील तक्ता क्र. १ Indicative Cost of Drip Irrigation system for calculation of Subcidy. Table 1) मध्ये नमुद असलेल्या अंतराव्यतिरीक्त पिकांचे अंतर आढळल्यास केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना सन २०२१ मधील मुद्दा क्र. ८.५ अ व ब नुसार नुसार अनुदान परीगणना करावी.

७. सुक्ष्म सिंचन आराखडा तांत्रिकदृष्ट्या योग्य व आर्थिकदृष्ट्या किफायतशिर असल्याचे प्रमाणपत्र कंपनीचे तांत्रिक प्रतिनिधीनी (Technical Representative) त्यांचे नांव, स्वाक्षरी व कंपनीच्या शिक्क्यासह प्रस्तावासोबत दिले आहे काय याची खात्री करावी तांत्रिक प्रतिनिधीचे नांव, नमुना स्वाक्षरी, कंपनी शिक्क्याचा तपशील जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी

कार्यालयाने उपलब्ध करून दिलेल्या नमुन्याप्रमाणे असल्याची खात्री करूनच अनुदानासाठी शिफारस करावी.

८. सुक्ष्म सिंचन योजनेतर्गत सहभागी लाभार्थी शेतक-यांची नोंदणी अथवा अनुदानासाठीचे अर्ज रद्द केल्यास असे अर्ज रद्द करण्याची कारणे स्पष्टपणे नमुद करावेत.

९. अनुदान प्रस्तावाची छाननी करताना शेतक-यांच्या मालकी हक्काचा ७/१२ व ८-अ उतारा, सिंचनाची सुविधा, कायमस्वरूपी विद्युत जोडणी, राष्ट्रीय वागवानी मंडळाकडून, POCRA (बहुभुधारक शेतकरी) किंवा इतर कोणत्याही केंद्र किंवा राज्य योजनेतर्गत मागील सात वर्षात सुक्ष्म सिंचन संचाकरीता लाभ घेतला नाही इत्यादी व इतर सर्व अनुषंगिक बाबी तपासाव्यात.

१०. तालुका कृषि अधिकारी मोका तपासणी अंती प्रत्यक्षात सुक्ष्म सिंचन संच बसविलेल्या लाभधारकाच्या प्रस्तावानुसार केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना सन २०२१ मधील Annexure-IV a ते Annexure- IV g मध्ये देण्यात आलेल्या Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities आणि Annexure-V ते Annexure-VIII मध्ये देण्यात आलेल्या Indicative Bill of Quantities (BoQ) for Raingun Sprinkler Irrigation System तरतुदी व मानांकनानुसार शेतक-याने उपकरणे बसविलेली आहेत यांची खातरजमा करून अनुदानाची परिगणना करतील. तसेच शेतक-यास अनुदानाची अदायगी करण्यासाठीचा प्रस्ताव तपासुन शिफारशीसह विहित कालावधीत जिल्हा स्तरावर महा-डीबीटी पोर्टलद्वारे सादर करतील.

केंद्र शासन मार्गदर्शक सुचनांमधील Annexure-IV a ते Annexure- IV g Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities आणि Annexure-V ते Annexure-VII Indicative Bill of Quantities (BoQ) for Raingun Sprinkler Irrigation System ची प्रत सोबत सहपत्रित करण्यात आली आहे.

११. केवळ मोका तपासणीतील विलंबामुळे शेतक-यांच्या बँक खात्यावर अनुदानाची रक्कम जमा करण्यात विलंब होत असल्याचे आंतरविभागीय तपासणीमध्ये दिसून आले आहे. प्राप्त प्रस्तावांची छाननी पुर्ण करणे व कृषि पर्यवेक्षकाकडून विहित कालमर्यादेत मोका तपासणीची कार्यवाही पुर्ण करून घेण्याची संपूर्ण जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल.

१२. तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि अधिकारी यांनी तालुक्यातील प्रत्येक ग्रामपंचायतीमध्ये संच बसविलेल्या लाभार्थ्यांची यादी महाडीबीटी पोर्टलवरून प्राप्त करून त्या गावातील कृषिवार्ता फलकावर प्रसिद्ध करणेसाठी कृषि सहाय्यक यांना उपलब्ध करून देण्यात यावी. त्यामध्ये लाभार्थ्यांचे नांव, सर्वे नं, ठिबक / तुषार क्षेत्र, पीक व दिलेले अनुदान इत्यादी तपशिल असावा. सदरची यादी प्रसिद्ध केली किंवा नाही याची तपासणी करणेची जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि अधिकारी यांची राहिल. तसेच सदर

यादी "परीशिष्ट १५" नुसार ग्रामपंचायत कार्यालयास उपलब्ध करून द्यावी. त्यानुसार कृषि सहायक यांनी प्रत्येक तीन महिन्यांनंतर प्रत्येक गावात बसविलेले ठिबक सिंचन / तुषार सिंचन संच लाभार्थ्यांची तपशिलवार माहिती त्या गावातील कृषि वार्ताफलकावर प्रसिध्द करावी.

१३. वितरक / विक्रेत्यांनी विहित परिशिष्ट-५(क), परिशिष्ट-५(ड) आणि परिशिष्ट-५(इ) मधिल त्रैमासिक अहवाल तिमाही संपल्यांनंतरच्या १० तारखेपर्यंत तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयास सादर केलेल्या माहितीनुसार प्राप्त प्रस्तावांशी तुलना करून सर्व बाबी प्रमाणित आढळल्यास तसे नमुद करून जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना दि. २० तारखेपर्यंत सादर करावे. वरीलप्रमाणे पडताळणी न करता सादर केल्याचे आढळल्यास तालुका कृषि अधिकारी, तसेच कार्यालयातील संबंधीत अधिकारी व कर्मचारी जबाबदार राहतील.

१४. पात्र शेतकऱ्यास ५ हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादेत लाभ दयावा, शेतकऱ्यांने एखादा क्षेत्रावर यापुर्वी सुक्ष्म सिंचनासाठी अनुदानाचा लाभ घेतला असेल तर त्याच क्षेत्रावर ७ वर्षांच्या कालावधीनंतर प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजनेच्या प्रती थेंब अधिक पीक (सुक्ष्म सिंचन) अनुदानाचा लाभ अनुज्ञेय राहिल. याबाबतची खातरजमा करण्याची संपूर्ण जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल.

ड. उपविभागीय कृषि अधिकारी -

१. महा-डीबीटी पोर्टद्वारे ठरवून दिलेल्या वेळापत्रकानुसार उपविभाग स्तरावरून योजना अंमलबजावणीचे सनियंत्रण करणे.

२. शासनाने/विभागाने ठरवून दिलेल्या मापदंडानुसार तीन टक्के भौतिक/आर्थिक तपासणी करणे.

३. ही तपासणी करत असतांना लाभार्थ्यांने सादर केलेल्या ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच बसविले असल्याची खात्री करून तपासणी करावी. तसेच लाभार्थी/संस्था यांनी शेतजमीन भाडेतत्वावर घेतली असल्यास ज्या शेतमालकाकडून घेतली आहे त्याच शेतमालकाच्या नांवाचे ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच बसविले असल्याची खात्री करून तपासणी करावी.

४. मापदंडाप्रमाणे ३ टक्के तपासणी करीत असतांना संचाच्या गुणवत्तेबाबत दोष आढळून आल्यास खात्री करणेकरीता नमुना काढून प्रयोगशाळेस तपासणीस पाठविणेबाबत कृषि उपसंचालक यांना लेखी पत्राद्वारे कळविणे. सदर नमुना संख्या कृषि उपसंचालक यांना देण्यात आलेल्या लक्षांकाचे व्यतिरिक्त राहिल.

इ. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी -

१. सदर योजनेला प्रसिध्दी देण्याच्या दृष्टीकोनातून सदर योजनेंतर्गत लाभार्थ्यांकडून अर्ज प्राप्त करून घेण्यासाठी योजनेस ऑल इंडिया रेडीओ/ दूरदर्शन व लोकराज्य अंक यांच्या

- माध्यमातून तसेच एस.एम.एस.द्वारे, ग्रामपंचायतींच्या नोटीस बोर्डवर, कृषी सहायक, कृषी पर्यवेक्षक, मंडळ कृषी अधिकारी, उपविभागीय कृषी अधिकारी, तालुका कृषी अधिकारी, जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी, पंचायत समिती, तहसील व जिल्हा परिषद या कार्यालयांमध्ये दर्शनी भागावर माहिती पत्रके लावून योजनेस जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालय यांचेकडून व्यापक प्रसिध्दी देण्यात यावी व यावबातची अंमलबजावणी, आयोजन व नियोजन करावे. माहिती पत्रकामध्ये अर्ज महा-डीवीटी पोर्टलवर ऑनलाईन पध्दतीने स्विकारणे, योजनेचा लाभ घेण्यासाठी आवश्यक असलेल्या अटी व शर्ती, अर्जदाराने अर्जासोबत सादर करावयाची कागदपत्रे यांचा स्पष्ट उल्लेख करण्यात यावा.
२. तसेच सदर योजनेंतर्गत अनुसुचित जाती व अनुसुचित जमाती या प्रवर्गाकरीता उपलब्ध निधीच्या प्रमाणात कमी अर्ज येत असल्याने अधिकाधिक लाभार्थ्यांकडून अर्ज प्राप्त करू घेण्यासाठी योजनेची व्यापक प्रसिद्धी करावी.
 ३. जिल्हा पातळीवरील अंमलबजावणी यंत्रणेने अनुदानाचे वितरण त्वरेने होईल याची खातरजमा करावी.
 ४. तालुका/जिल्ह्यास ठरवून दिलेल्या आर्थिक /भौतिक उद्दिष्टांएवढे अर्ज लाभार्थ्यांकडून विहित कालावधीत ऑनलाईन भरून घेण्यासाठी तालुका कृषी अधिकारी /जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी यांनी व्यापक प्रयत्न करावेत.
 ५. कृषि आयुक्तालयस्तरावरून सन २०२१-२२ मध्ये नविन नोंदणी आणि नुतणीकरण देण्यात आलेल्या उत्पादकांचे नविन वितरक नेमले असतील अशा सर्व वितरकांना संबंधीत जिल्हा स्तरावर विहित अटी शर्तीच्या अधीन राहून ई-टिवक आज्ञावलीद्वारे नोंदणी देण्यात यावी. शासननिर्देशानुसार यथावकाश ई-टिवक आज्ञावलीवरील माहिती महाडीवीटी पोर्टलवर अपलोड करण्यात येईल.
 ६. महा-डीवीटी पोर्टलद्वारे ठरवून दिलेल्या कालमर्यादेनुसार योजना अंमलबजावणीचे सनियंत्रण करावे.
 ७. नोंदणीकृत उत्पादक कंपनी व वितरकांनी सादर केलेल्या परिशिष्ट ५ -अ, परिशिष्ट ५ -व परिशिष्ट-५(क), परिशिष्ट-५(ड) आणि परिशिष्ट-५(इ) मधील माहिती प्रत्येक तीन महीन्यानंतर जिल्हा स्तरावर पडताळणी करावी. नोंदणीकृत विक्रेते यांचेकडील साठा नोंदवही विहित नमुना परीशिष्ट क्र. १७ नुसार पुर्ण केलेबाबत तसेच तपासणी केल्याचा अहवाल तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडून प्राप्त करून त्याप्रमाणे पडताळणी करावी.
 ८. केंद्र/राज्य/महालेखापाल यांच्या लेखापरिक्षण अहवालातील लेखा आक्षेपांची विहित मुदतीत पुर्तता करण्याची जबाबदारी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांची राहिल.
 ९. शासनाने/ कृषि विभागाने ठरवून दिलेले भौतिक लक्षांकानुसार जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक यांचे अधिनस्त स्थापित चमुने नमुने काढून

तपासणीसाठी पाठवावे. दिलेल्या लक्षांकाचे ७५ टक्के नमुने शेतक-यांच्या शेतावरून काढावेत तसेच उर्वरीत २५ टक्के नमुने गोडाऊन /सर्व्हिस सेंटरमधून काढावेत.

१०. जिल्हयातील सुक्ष्म सिंचन कार्यक्रम अंमलबजावणीबाबत भौतिक व आर्थिक सनियंत्रण करणे.
११. सुक्ष्म सिंचन संचाची उभारणी केलेल्या लाभधारक शेतकऱ्याला विक्री पश्चात सेवा मिळत नसल्याचे निदर्शनास आल्यास, संबंधीत वितरक व कंपनीवर केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनातील तरतुदीनुसार दंडात्मक कार्यवाही करावी. त्याबाबतचा प्रस्ताव जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी हे विभागीय कृषि सहसंचालक यांच्या मार्फत व त्यांच्या शिफारशीसह कृषि आयुक्तालयास सादर करतील.
१२. कंपनीचे अधिकृत तांत्रिक प्रतिनिधी यांची नमुना स्वाक्षरी व विक्रीपश्चात सेवा केंद्र नावे व सविस्तर तपशील परिशिष्ट १४- अ नुसार उत्पादक कंपनीकडून प्राप्त करून घ्यावे तसेच सदर नमुना स्वाक्षरीचा तपशील परिशिष्ट १४- ब मध्ये तालुका कृषि अधिकारी यांना कळवावे.
१३. सुक्ष्म सिंचन संच बसविलेल्या संचाची मोका तपासणी वेळेत पुर्ण होण्यासाठी जिल्हयातील तालुकानिहाय प्राप्त अर्जांचे प्रमाण विचारात घेवून, ज्या तालुक्यामध्ये अर्जांचे प्रमाण तुलनेत जास्त आहे. अशा तालुक्यासाठी अन्य तालुक्यातील कृषि पर्यवेक्षकांच्या सेवा मोका तपासणीच्या कामासाठी केवळ तात्पुरत्या स्वरूपात उपलब्ध करून द्याव्यात.
१४. सुक्ष्म सिंचन संचांना पुर्वसंमती तालुका कृषि अधिकारी यांचेमार्फत जिल्हयाला उपलब्ध निधीच्या मर्यादेत देण्यात यावी. कोणत्याही परिस्थितीत जास्त रकमेच्या प्रस्तावांना मान्यता देवून अतिरिक्त दायित्व निर्माण होणार नाही याबाबत वेळोवेळी अवलोकन करून योजना अंमलबजावणीबाबत सनियंत्रण करावे.
१५. तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडून अनुदानाची परिगणना करून शिफारस केलेल्या प्रस्तावास जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे स्तरावरून लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात अनुदान अदायगी करण्यात यावी.
१६. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी ठरवून दिलेल्या लक्षांकांच्या टक्केवारी प्रमाणे संचाची रँडम पध्दतीने तपासणी करावी. ही तपासणी करत असतांना लाभार्थ्यांनी सादर केलेला ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच बसविले असल्याची खात्री करून तपासणी करावी. तसेच लाभार्थी/ संस्था यांनी शेतजमीन भाडेतत्वावर घेतली असल्यास ज्या शेतमालकाकडून घेतली आहे त्याच शेतमालकाच्या नांवाचे ७/१२ वरील सर्व्हे नंबर नुसार संच बसविले असल्याची खात्री करून तपासणी करावी.
१७. जिल्हा स्तरावरील वितरक नविन नोंदणी सन २०२१-२२ करीता खालीलप्रमाणे कागदपत्रे घेण्यात यावे.

१. विहित प्रपत्रातील पुर्ण भरलेला वितरक नोंदणी अर्ज (फोटोसह)

२. वितरकांचे रु.१०० च्या स्टॅम्पपेपरवरील विहित प्रपत्रातील करारनामा नोटरी केलेला.
३. रक्कम रु.१०,०००/- ची बँकेची स्टॅम्प पेपरवरील मुळ बँक गॅरंटी प्रत व एक झेरॉक्स प्रत
४. वितरक नोंदणी शुल्क रक्कम रु.२७५०/-ची चलन पावती मुळ प्रत व एक झेरॉक्स प्रत (चलन ऑनलाईन ग्रास प्रणालीद्वारे काढलेले, पारीत करुन घेवलेले बँकेत भरणा केलेले)प्रस्तावासोबत सादर करावे.
५. सन २०२१-२२ अंतर्गत मान्यताप्राप्त उत्पादक कंपनीचे वितरक प्रमाणपत्र.
६. जी.एस.टी. प्रमाणपत्राची झेरॉक्स प्रत
७. पॅनकार्ड झेरॉक्स प्रत
८. वितरक दुकान स्थळ /जागेचा पुरावा ८ अ
९. दुकान भाड्याने घेतले असल्यास जागा मालकाचे नाव असलेला जागेचा उतारा किंवा ग्रामपंचायत /नगरपालिका करभरणा पावतीची झेरॉक्स प्रत
१०. दुकान नोंदणी प्रमाणपत्र (शॉपअॅक्ट प्रमाणपत्र किंवा ग्रामपंचायत असल्यास ना हरकत प्रमाणपत्र / Udyoga Adhar/परवाना
११. आधार कार्ड झेरॉक्स प्रत
१२. बँक पासबुक झेरॉक्स प्रत
१३. जिल्हाबाहेरील वितरकाने संबंधीत जिल्ह्यात नोंदणी केल्याचे संबंधीत कार्यालयाचे पत्र तसेच प्रमाणपत्र झेरॉक्स प्रत

विक्रेते / वितरक यांचेकडुन सादर करण्यात आलेले परिशिष्ट ५ क, परिशिष्ट ५ -ड, परिशिष्ट ५ -ई मधील माहिती तालुका कृषि अधिकारी यांचे शिफारशीसह प्राप्त करुन घ्यावी व अशाच विक्रेत्यांची नोंदणी करावी. शिफारस केलेल्या अहवालांची पडताळणी न करता विक्रेत्यांना नोंदणी दिल्यास जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक व इतर तांत्रिक अधिकारी यांना जबाबदार धरण्यात येईल. प्रथम नोंदणी करणा-या वितरकांना प्रपत्र क,ड, ई सादर करणेबाबत अट लागू राहणार नाही.

उपरोक्तप्रमाणे प्राप्त प्रस्तावांची छानणी करुन मागील वर्षात वितरकाने केलेल्या कामाच्या संदर्भातील तक्रारी/कामगिरी विचारात घेऊन नोंदणीबाबत निर्णय घ्यावा. तसेच नोंदणी झालेल्या कंपनीनिहाय वितरकांची यादी व सविस्तर तपशील जसे, बँक गॅरंटी, जी एस टी क्रमांक, मान्यताप्राप्त उत्पादक कंपनीचे वितरक प्रमाणपत्राची वैधता, नोंदणीकृत जिल्हे इत्यादीबाबत माहितीची नोंदवही कार्यालयात ठेवावी.

वितरकांकडुन विक्री पश्चात सेवा देणेस कुचराई/दिरंगाई केल्यास जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी स्तरावर जतन केलेली संबंधीत वितरकाची बँक गॅरंटी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी जप्त करावी. तसेच संबंधीत उत्पादक कंपनीची माहिती/प्रस्ताव कृषि आयुक्तालयास सादर करावी.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील तंत्र अधिकारी (फलोत्पादन) /कृषि उपसंचालक यांनी विक्रीपश्चात सेवा केंद्रास त्रैमासिक भेट देऊन पुरविणेत येणा-या सेवेबाबत निरीक्षण अहवाल जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना परिशिष्ट १३ नुसार सादर करावा. सदर अहवालाचे संकलन तसेच नियंत्रण विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयातील तंत्र अधिकारी (फलोत्पादन) यांनी करावे. तसेच कृषि पर्यवेक्षक यांनी मोका तपासणी बरोबर केलेल्या जिओटॅगिंगबाबतचे सनियंत्रण जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील तंत्र अधिकारी यांनी करावे.

प्रयोगशाळेत तपासणीस पाठविण्यात आलेल्या नमुन्यांचा मासिक अहवाल परिशिष्ट १२ नुसार जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक यांनी विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालय तसेच कृषि आयुक्तालयास सादर करावा.

ई विभागीय कृषि सहसंचालक -

सुक्ष्म सिंचन योजनेतील गुणवत्ता राखण्यासाठी विभागस्तरावर पथकांची स्थापना करून त्यांच्यामार्फत विभागातील क्षेत्रिय स्तरावर बसविलेल्या कमीत कमी ५% मात्र जास्तीत जास्त २५० सुक्ष्म सिंचन संचाची आंतरविभागीय रॅण्डम पध्दतीने निवड करून तपासणी करावयाची आहे.याचे संपूर्ण सनियंत्रण विभागस्तरावरून करण्यात यावे. यासाठी पुढील प्रमाणे कार्यपध्दती अवलंबावी.

१. राज्यातील एका विभागाने दुस-या विभागातील जिल्हयांतर्गत बसविण्यात आलेल्या सुक्ष्म सिंचन संचाची आंतरविभागीय तपासणी करण्यासाठी खालीलप्रमाणे नियोजन करण्यात आलेले आहे. त्यानुसार संबंधित विभागाने त्याच्यासमोर दर्शविलेल्या विभागाची तपासणी करावयाची आहे.

अ. क्र.	ज्यांनी तपासणी करावयाची तो विभाग	ज्या विभागाची तपासणी करावयाची तो विभाग
१.	ठाणे विभाग	नाशिक विभाग
२.	नाशिक विभाग	पुणे विभाग
३.	पुणे विभाग	ठाणे विभाग
४.	कोल्हापुर विभाग	लातूर विभाग
५.	औरंगाबाद विभाग	अमरावती विभाग
६.	लातूर विभाग	कोल्हापुर विभाग
७.	अमरावती विभाग	नागपूर विभाग
८.	नागपूर विभाग	औरंगाबाद विभाग

२. ज्या विभागाची तपासणी करावयाची त्या विभागाच्या विभागीय कृषि सहसंचालकांनी तपासणी पथकास सर्व अभिलेख उपलब्ध करून द्यावेत. तसेच संबंधित क्षेत्रिय अधिकारी/कर्मचारी यांना तपासणीसाठी उपस्थित राहण्याच्या सक्त सूचना द्याव्यात.

३. तपासणी करणा-या विभागाच्या विभागीय कृषि सहसंचालकाने तपासणी करावयाच्या विभागातील विभागीय कृषि सहसंचालक यांचेशी संपर्क साधून त्यांच्या अधिनस्त असलेल्या प्रत्येक जिल्ह्यात सन २०२१-२२ मध्ये बसलेल्या संचाच्या तपासणीचे नियोजन करावे.

४. सदरची प्रथम तपासणी माहे आक्टोबर २०२१ अखेर व द्वितीय तपासणी माहे मार्च २०२२ अखेर विहित टक्केवारी / संच तपासणी मर्यादेनुसार पुर्ण होईल यादृष्टीने नियोजन करावे.

५. विभागातील सर्व जिल्ह्यांत व सर्व तालुक्यात तपासणी होईल आणि ती तेथे बसलेल्या संचाच्या प्रमाणात असेल याची खात्री करण्याची जबाबदारी तपासणी करणा-या विभागाच्या विभागीय कृषि सहसंचालक यांची राहिल.

६. तपासणी पथक - प्रत्येक विभागात विभागीय कृषि सहसंचालक स्तरावर आंतरविभागीय तपासणी करण्यासाठी खालीलप्रमाणे विशेष पथकांची स्थापना करण्यात यावी.

अ.क्र.	तपासणी पथकातील सदस्य	तपशिल	सदस्य संख्या
१.	अधिक्षक कृषि अधिकारी, विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालय	पथक प्रमुख	
२.	कृषि उपसंचालक/उप विभागीय कृषि अधिकारी	सदस्य	१
३.	तंत्र अधिकारी/तालुका कृषि अधिकारी	सदस्य	१
४.	मंडल कृषि अधिकारी/कृषि अधिकारी	सदस्य	१

७. विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयातील अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी पथक प्रमुख म्हणून आंतरविभागीय तपासणीचे नियोजन व संनियंत्रण करावे.

८. विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी क्षेत्रिय व कार्यालयीन कामकाजाचा अंदाज घेऊन तपासणी पथकातील सदस्यांची निवड करून तसे आदेश निर्गमित करावेत.

९. विभागीय कृषि सह संचालक यांनी तपासणीचा अहवाल त्यांच्या अभिप्रायासह कृषि आयुक्तालयास प्रत्येक तिमाहीच्या शेवटी सादर करावा. तथापी तपासणीत गंभीर त्रुटी / उणिवा / अनियमितता आढळून आल्या तर त्याबाबत तातडीने कारवाई करून अहवाल कृषि आयुक्तालयास सादर करतील.

१०. तपासणी सोबतच्या परिशिष्ट-४ मधील नमुन्यानुसार करण्यात यावी.

११. विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी अधिनस्त सर्व कर्मचारी/अधिका-यांचे तपासणी अहवाल वेळेवर सादर होतील याचे संनियंत्रण व पाठपुरावा करावा.

१२. विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी त्यांचे विभागातील भौतिक व आर्थिक प्रगतीचे संनियंत्रण करावे.

१३. आयुक्तालयाने नेमुन दिलेल्या संचाची व टक्केवारी प्रमाणे रँडम पध्दतीने तपासणी करतील.

उ. कृषि आयुक्तालयस्तरारुन तपासणी -

कृषि आयुक्तालयस्तरारुन देखिल प्रत्येक विभागातील जिल्हांतर्गत वसविण्यात आलेल्या सुक्ष्म सिंचन संचाची Random पध्दतीने तपासणी करण्यात येईल. यासाठीचें पथक खालील प्रमाणे राहिल.

अ. क्र.	पदनाम	तपशील
१	कृषि सहसंचालक (फलोत्पादन)	पथक प्रमुख
२	संबंधीत जिल्हयांचे जि.अ.कृ.अ.कार्यालयातील कृषि उपसंचालक	सदस्य
३	कृषि उपसंचालक (सिंचन)	सदस्य
४	तंत्र अधिकारी/ कृषि अधिकारी, दक्षता पथक, कृषि आयुक्तालय	सदस्य
५	कृषि अधिकारी, कृषि आयुक्तालय	सदस्य सचिव

सदर पथकाने मागील वर्षामध्ये सर्वात जास्त सुक्ष्म सिंचन संच वसविलेल्या १० जिल्हयातील प्रत्येकी ५ सुक्ष्म सिंचन संचांची Random पध्दतीने निवड करुन त्याची सखोल तपासणी करावी आणि त्याचा अहवाल संचालक (फलोत्पादन) यांना सादर करावा.

विविध लागवड अंतरावरील क्षेत्राकरीता खर्च मर्यादा व अनुदान मर्यादा.

अ. ठिबक सिंचन - केंद्र शासनाने सन २०२१ मध्ये प्रसिध्द केलेल्या मार्गदर्शक सुचनातील परिच्छेद - ८ नुसार ठिबक सिंचन संच उभारणीच्या खर्च मर्यादा निश्चीत केलेल्या आहेत. त्यानुसार विविध लॅटरल अंतर व प्लॉट साईजनुसार ठिबक सिंचन संचाचे अनुदान परिगणना करणेसाठी खालील प्रमाणे खर्च मर्यादा राहिल.

(खर्च किंमत रु)

लॅटरल अंतर मीटर	०.२० हेक्टर	०.४० हेक्टर	१ हेक्टर	२ हेक्टर	३ हेक्टर	४ हेक्टर	५ हेक्टर
१२x१२	१०५२६	१८००९	२४५८६	३९०९८	६०७०४	७५५२१	९६१६६
१०x१०	१०८५४	१८६५२	२६१८१	४२२२६	६५४८७	८२०२५	१०४२९२
९x९	११०९१	१९११४	२७३०४	४४४६९	६८८५३	८६६०६	११००२४
८x८	११३३०	१९७११	२८७७७	४७३१४	७३२७२	९२६१५	११७५२९
६x६	१२४००	२१६९३	३४६८७	५७९८७	९३६८८	११३६१८	१४२५६६
५x५	१३१४४	२३४८६	३९३७८	६७१९९	९७११०	१२३४०९	१६५८१५
४x४	१४६०२	२४३२६	४१५३४	७२७९९	११३५६०	१४८६८४	१७६९६४
३x३	१५७९२	२६१९०	४७७५१	८२६५४	१२७३०६	१६०१०३	२००४५५
२.५x२.५	१९५१६	३५३९३	६८२३४	१२४२१६	१८९७२४	२६६२७४	३२५२३३
२x२	२३९३२	४१३०३	८३०८५	१६१२६३	२३४२८०	३२५४६९	३९९४९४
१.५x१.५	२८१०६	४६९९५	९७२४५	१८५३२४	२७६७६७	३८२२४६	४७०३०६
२.५x०.६	२०२०१	३५०००	७१७३३	१३१८२४	२०१४६४	२७९७७०	३४३४३३
१.८x०.६	२४५६९	४२९९२	९१५६०	१७३२९८	२६०८६८	३५५३२३	४४२४८४
१.५x०.६	२८००३	५०११६	१०९५३१	२०७८६०	३१३९०९	४२५१८९	५३०९०५
१.२x०.६ (किंवा त्यापेक्षा कमी)	३१४३६	५७२४१	१२७५०१	२४२४२२	३६६९५०	४९५०५५	६१९३२६

ब. तुषार सिंचन संच -

केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार खालील प्रमाणे संच उभारणीच्या किंमती निर्धारित केलेल्या आहेत. सदर मार्गदर्शक सूचनानुसार तुषार सिंचन संच उभारणीच्या निर्धारित केलेल्या किंमती अनुदान परिगणना करण्यासाठी अंतिम समजण्यात याव्यात.

अनुदान परिगणनेसाठी तुषार सिंचन संच उभारणीसाठी प्रति हेक्टरी खर्च मर्यादा (रुपये)

चल स्पिंकलर (पोर्टेबल)

क्षेत्र (हे)	६३ मिमि	७५ मिमि	९० मिमि
०.४ हे.पर्यंत	१३२११	लागु नाही	लागु नाही
१ हे.पर्यंत	२१५८८	२४१९४	लागु नाही
२ हे.पर्यंत	३११६७	३४६५७	लागु नाही
३ हे.पर्यंत	लागु नाही	लागु नाही	४६७७९
४ हे.पर्यंत	लागु नाही	लागु नाही	५८९९५
५ हे.पर्यंत	लागु नाही	लागु नाही	६६७८९

मायक्रो स्पिंकलर

क्षेत्र (हेक्टर)	अंतर ५ x ५ मी	अंतर ३ x ३ मी
०.४	३२७१३	३८२६३
१	६५१०२	७४२५९
२	११४४२६	१३३८२१
३	१६४९३७	१९१०७८
४	२२२७२१	२६३८५२
५	२८१५५७	३२१४६२

मीनी स्पिंकलर

क्षेत्र (हेक्टर)	अंतर १० x १० मी	अंतर ८ x ८ मी
०.४	४५६९४	४७५२८
१	९४१३४	१०३८७३
२	१७६७६६	१८७९२९
३	२६८४२२	२९०९३५
४	३४५४९७	३८००३१
५	४२३२३६	४६९८९०

लार्ज व्हालूम स्पिंकलर इरिगेशन सिस्टीम (रेनगन)

क्षेत्र (हे)	६३मिमि	७५ मिमि	९० मिमि
१	३१६८४	३८१२७	लागु नाही
२	लागु नाही	४८३७०	लागु नाही
३	लागु नाही	लागु नाही	६२७६७
४	लागु नाही	लागु नाही	७२७५१
५	लागु नाही	लागु नाही	७९८९४

क. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजनेतर्गत प्रति थेंब अधिक पिक सुक्ष्म सिंचन घटकांतर्गत लाभार्थ्यांनी खालील पर्यायी घटक (Optional Component) खरेदी केल्यास त्यास अनुदान देय असून पर्यायी घटकांचे मापदंड तपशील खालीलप्रमाणे आहेत.

अ.क्र.	पर्यायी घटक (Optional Component)	किंमत (रु.)
१	Sand Filter with back wash assembly	
a	१० m ^३ /hr X १.५	९९७५
b	२० m ^३ /hr X २	१३२२५
c	२५ m ^३ /hr X २	१६१००
d	३० m ^३ /hr X २.५	१८४००
२	Hydro cyclone Filter	
a	२० m ^३ /hr X २	४०२५
b	२५ m ^३ /hr X २	४६००
c	३० m ^३ /hr X २.५	६३२५
३	Fertilizer Tank with assembly	
a	३० Liters	३२२०
b	६० Liters	५७५०
४	Drip Line Winder	२०००

ड. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना मुद्दा क्र. १२.२ नुसार सुक्ष्म सिंचनाद्वारे खत देण्याच्या घटक , व्हेन्चुरी किंवा फर्टीलायझर टँक या दोन्हीपैकी एका घटकास अनुदान देय राहिल.

१. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजनेंतर्गत प्रति थेंब अधिक पिक सुक्ष्म सिंचन घटकांतर्गत लाभार्थ्यांना देय असलेले अनुदान खालीलप्रमाणे असेल.

अ.क्र.	शेतकरी वर्गवारी	अनुदान मर्यादा
१.	अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकरी	अनुज्ञेय खर्चाच्या ५५ % अथवा प्रत्यक्ष झालेल्या खर्चाच्या ५५ % यापैकी कमी असेल ते.
२.	इतर शेतकरी	अनुज्ञेय खर्चाच्या ४५ % अथवा प्रत्यक्ष झालेल्या खर्चाच्या ४५ % यापैकी कमी असेल ते.

१३. कंपनी व वितरकांच्या जबाबदा-या

- कंपनीने प्राधिकृत केलेल्या विक्रेते/वितरकांना जिल्हास्तरावरून सुक्ष्म सिंचन योजनेंतर्गत सुक्ष्म सिंचन संच पुरवठा करणेसाठी नोंदणीस मान्यता देण्यात येईल.
- सुक्ष्म सिंचन योजनेंतर्गत विक्रेता /वितरकास कमाल दोन कंपन्यांसाठी नोंदणी करता येईल.
- वितरकाने एका उत्पादक कंपनीचे अधिनस्त नोंदणी करून काम बंद करून दुस-या वर्षी अन्य उत्पादक कंपनीचे अधिनस्त नोंदणी केल्यास सदर वितरकाने यापुर्वी नोंदणी केलेल्या उत्पादक कंपनीच्या साहित्याचा पुरवठा केलेल्या शेतक-यांना साहित्य पुरवठा केल्यापासुन तीन वर्षांच्या कालावधीपर्यंत विक्रीपश्चात सेवा देणे बंधनकारक राहिल.
- सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनीच्या अधिकृत वितरकास एका जिल्ह्याकरीता नोंदणी करता येईल तसेच नोंदणी केलेल्या जिल्ह्याव्यतिरीक्त त्याच जिल्ह्याच्या लगतच्या एका जिल्ह्यात नोंदणी करता येईल. (केवळ मुळ जिल्ह्यात नोंदणी करण्यात आलेल्या कंपन्यांकरीता) यासाठी ज्या जिल्ह्यात नोंदणी करण्यात आली त्या जिल्ह्याचे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयाचे प्रमाणपत्र घेणे आवश्यक अनिवार्य आहे. नोंदणी केलेल्या जिल्हयामध्ये नोंदणी शुल्क व आवश्यक रकमेची बँक गॅरंटी सादर करावी व त्याआधारे लगतच्या जिल्हयामध्ये नोंदणी करता येईल. यासाठी वेगळे शुल्क व बँक गॅरंटी देण्याची आवश्यकता नाही.
- विल इन्व्हाईस संबधित कंपनीचे असावे, ते जर कंपनीने नेमलेल्या अधिकृत वितरकाचे असेल तर त्या विलावर अधिकृत कंपनी प्रतिनिधीची स्वाक्षरी,नाव व कंपनीचे सील/शिक्का असावा. अशा अधिकृत कंपनी प्रतिनिधीच्या नमुना स्वाक्षरी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयास द्यावी.
- शेतक-यांना देण्यात येणाऱ्या विलाच्या सर्व प्रतीवर शेतकरी / कंपनी प्रतिनिधीच्या प्रतिस्वाक्षरी घेऊन, स्थळप्रतीवर प्रत मिळाल्याची शेतक-यांची किंवा त्यांच्या प्रतिनिधीची नावासह स्वाक्षरी घेणे बंधनकारक राहिल. तसेच सदरच्या विलाच्या दोन प्रती करून एक प्रत शेतक-यास व एक प्रत कंपनी /अधिकृत कंपनी प्रतिनिधी यांनी स्वतःच्या दफ्तरी ठेवावी.

७. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार उत्पादक कंपन्यांना त्यांचे स्वतःचे दरपत्रक लागू करण्यास आणि त्यानुसार विलींग करण्यास परवानगी देण्यात आली आहे. त्यामुळे कंपनी अथवा अधिकृत कंपनी प्रतिनिधी शेतकऱ्यांना ठिबक / तुषार सिंचन संच साहित्य खरेदीचे जे वील देतील त्या वीलावर प्रत्यक्ष दराबरोबरच कंपनीने शासनास कळविलेले दर सुध्दा नमुद करणे वितरकांना बंधनकारक राहिल जेणे करुन शेतकऱ्यांना कंपनीचे मुळ दरही अवगत होतील. तसेच सुक्ष्म सिंचन संचाचे लॅटरल, इनलाईन, इमिटर, फिल्टर, एचडीपी पाईप, व्हेन्चुरी, सॅन्ड फिल्टर, हायड्रोसायक्लोन फिल्टर, फर्टीलायझर टँक या प्रमुख घटकांचा किमान एक वॅच नंबर विलावर असणे अनिवार्य आहे. देयकामध्ये वॅच नंबर नमुद नसल्यास देयक स्विकृत केले जाणार नाही.

अ. क्र.	सुक्ष्म सिंचन संच घटक / साहित्याचा प्रकार	वॅच क्रमांक	सीएमएल क्रमांक	आकार	मीटर / संख्या	कंपनीने शासनास सादर केलेले दर (एम आर पी) करविरहीत	विक्री दर	रक्कम
---------	---	-------------	----------------	------	---------------	---	-----------	-------

८. सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांनी विविध घटकांचे शासनास सादर केलेले दर व विक्री दर यामध्ये कमीत कमी तफावत असावी, शक्यतो दर समांतर / सममुल्य असावेत (at par).
९. प्रमुख सुक्ष्म सिंचन घटकांसाठी वेगवेगळ्या नोंदणीकृत उत्पादकांनी शासनास सादर केलेल्या दरांमध्ये जास्त तफावत नसावी.
१०. वितरकाने शेतकऱ्यांचे शेतावर संच बसविल्यानंतर उत्पादक कंपनी यांनी विक्रिपश्चात सेवा किमान ३ वर्ष मोफत पुरवाव्यात व संचाची निगा घेणेबाबत मार्गदर्शन करावे. वितरकाकडे प्राप्त झालेल्या तक्रारी व कंपनी प्रतिनिधीने केलेली कार्यवाही याबाबतचे संनियंत्रण तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि अधिकारी यांनी करावे.
११. कंपनीच्या तांत्रिक प्रतिनिधीने (Technical Representative) अर्जदार शेतकऱ्यांच्या शेताचे सर्व्हेक्षण करुन पिकाच्या दोन ओळीमधील अंतर, दोन रोपामधील अंतर, पिकनिहाय पाण्याची गरज, माती व पाणी परिक्षण अहवाल तसेच ज्या क्षेत्रावर संच बसवावयाचा आहे त्या क्षेत्राच्या चारही बाजूंचे जीपीएस (GPS) द्वारे सर्व्हेक्षण करुन सुक्ष्म सिंचन संचाचा आराखडा तयार करावा. तसेच, सर्व्हेक्षण केलेल्या क्षेत्राचा अक्षांश / रेखांश सह तांत्रिकदृष्ट्या योग्य व आर्थिकदृष्ट्या किफायतशीर आराखडा पोर्टलवर अपलोड करण्यासाठी शेतकऱ्यांस उपलब्ध करुन दयावा. आराखड्यात तांत्रिक चुक असल्यास कंपनी प्रतिनिधी म्हणुन कंपनी जबाबदार राहिल. वारंवार चुका घडत असल्यास संबंधीत कंपनीस जबाबदार धरुन त्यांचेवर कार्यवाही करणेत येईल.

१२. सुक्ष्म सिंचन संच उभारणी व संच कार्यान्वित अहवालाची (Installtion & Commissioning) एक प्रत शेतक-यास देऊन त्याची एक प्रत उत्पादक कंपनी व वितरकाने त्यांचे स्तरावर जतन करावी.
१३. केंद्र शासन मार्गदर्शक सुचना सन २०२१ मधील मुद्दा क्र. १६.४ नुसार शेतक-यास संचाचा पुरवठा व उभारणी न करता शेतक-यास देयक दिल्यास संबंधीत उत्पादक कंपनी/वितरक हे दंडात्मक कार्यवाहीस पात्र राहिल.
१४. काही कारणास्तव जिल्हानिहाय विक्रीपश्चात सेवा देणारे तांत्रिक प्रतिनिधी बदलले जातात. अशा प्रत्येक वेळी उत्पादक कंपनीने याबाबतच्या सुचना लेखी पत्राद्वारे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी तसेच कृषि आयुक्तालय कार्यालयास अवगत करणे तसेच अद्यावत तपशील सादर करणे आवश्यक आहे. यास्तव नोदणीकृत जिल्ह्यांकरीता विक्रीपश्चात सेवा देणारे तांत्रिक प्रतिनिधी कायम कार्यरत असणे आवश्यक आहे. जेणेकरून परस्पर रीक्त जागा ठेवुन विक्रीपश्चात सेवा देणेस परीणाम होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.
१५. सुक्ष्म सिंचन संचाचा आराखडा ग्राफ पेपरवर असावा, त्याचे प्रमाण (Scale) नमुद असावे व तो क्षेत्र परीस्थितीशी सुसंगत असावा. आराखड्यावर पाणी स्रोताचे ठिकाण, फिल्टरचे स्थान, मेन व सबमेन लाईन, लॅटरल, इमिटींग पाईप, व्हाल्व इत्यादी माहिती नमुद असावी. आराखडा तांत्रिकदृष्ट्या योग्य व आर्थिकदृष्ट्या किफायतशीर असल्याचे प्रमाणपत्र कंपनीच्या तांत्रिक प्रतिनिधीने द्यावे. कंपनीने/कंपनी प्रतिनिधीने सदरचा आराखडा संबंधित शेतक-यास द्यावा. त्याची एक प्रत उत्पादक आणि वितरक यांनी जतन करावी. तुषार सिंचनाकरीता जेवढ्या क्षेत्राकरीता लाभ देण्यात येणार आहे त्या क्षेत्राकरीता आराखडा तयार केलेला असावा.
१६. सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनी अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेले विक्रेते / वितरकांनी तांत्रिकदृष्ट्या योग्य आराखड्याप्रमाणे संच बसविण्याची कार्यवाही कंपनीच्या मार्गदर्शनाखाली वितरकाच्या तांत्रिक प्रतिनिधीद्वारे (Technical Representative) पुर्ण करावी. संचातील घटक हे केंद्र शासनाने विहित केलेले वीआयएस (BIS) दर्जाचे असणे बंधनकारक राहिल.
१७. शेतक-यांच्या शेतावर वितरकामार्फत बसविलेल्या ठिवक सिंचन संचाच्या घटकामध्ये ३ वर्षांच्या कालावधीत काही उत्पादन दोष आढळून आल्यास तो सुस्थितीत करून देण्याची (Performance Warranty) जबाबदारी वितरक / विक्रेता व कंपनीची राहिल.
१८. उत्पादक कंपनी/वितरक यांनी मराठी भाषेतील संच देखभाल मार्गदर्शक पुस्तिका (Operational & Maintainance Manual) उपलब्ध करून द्यावे. शेतक-याने मार्गदर्शक पुस्तिकेमध्ये नमुद केलेल्या सुचनांचे पालन करावे.
१९. तीन वर्षांपर्यन्त विक्री पश्चात सेवा देणे कंपनीवर बंधनकारक राहिल. लाभार्थी शेतक-यांना सुक्ष्म सिंचन संचामध्ये उत्पादन दोष / कार्यक्षमते संदर्भात काही तक्रार असल्यास, शेतक-यांना तक्रार करता यावी याकरीता उत्पादक कंपनीने टोल फ्री क्रमांक (मराठी अंकामध्ये) उपलब्ध करून देणे बंधनकारक राहिल.

२०. कृषि आयुक्तालयास सादर करावयाच्या कागदपत्रावर स्वाक्षरी करणेस, सुक्ष्म सिंचन उत्पादक कंपनीच्या वतीने अधिकृत केलेल्या सक्षम अधिका-याचे स्वाक्षरी व शिक्क्यासह विक्री पश्चात सेवा त्रैमासिक अहवाल कृषि आयुक्तालय स्तरावर सादर करणेत यावा. (परिशिष्ट १८ नुसार)
२१. सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक व पुरवठादार कंपनीने विक्री करत असलेल्या प्रत्येक जिल्ह्यात लाभार्थी शेतक-यांना विक्री पश्चात सेवा देणेकरीता प्रत्येक वर्षी माहे जानेवारी या महिन्यात पंधरवाडा मोहिम राबविणे अनिवार्य आहे.
२२. या आर्थिक वर्षामध्ये कंपनीने उत्पादीत केलेल्या व त्यांनी राज्यात विक्रीसाठी जिल्हानिहाय प्राधिकृत केलेल्या वितरकांना पुरविलेल्या सुक्ष्म सिंचन संच घटकांची माहिती सोबतच्या परिशिष्ट-५(अ) मध्ये व सुक्ष्म सिंचन संच विक्रीपोटी शासनास जमा केलेल्या वस्तु व सेवा कराची (GST) माहिती परिशिष्ट-५ (ब) मध्ये प्रत्येक तिमाही संपल्यानंतर पुढील महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना हार्ड कापी द्वारे सादर करावे आणि कृषि आयुक्तालयास ई मेल द्वारे सादर करतील. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक यांनी खात्री करून अहवाल स्विकारावे.
२३. वितरक / विक्रेत्यांनी आर्थिक वर्षामध्ये त्यांना प्राधिकृत केलेल्या कंपनीकडून विक्रीसाठी वितरीत केलेल्या व त्यांच्या स्तरावर प्राप्त झालेल्या सुक्ष्म सिंचन संच घटकांची माहिती विहित परिशिष्ट-५(क) मध्ये व सुक्ष्म सिंचन योजनेतर्गत शेतकऱ्यांना वितरीत केलेल्या सुक्ष्म सिंचन संच घटकांची माहिती परिशिष्ट-५(ड) मध्ये (सादरची माहिती वितरकांनी त्यांचे स्तरावर ठेवलेल्या साठा नोंदवहीतील नोंदीवरून उपलब्ध करून द्यावी) तसेच, सुक्ष्म सिंचन संच विक्रीपोटी शासनास जमा करण्यात आलेल्या वस्तु व सेवा कराची (GST) माहिती विहित परिशिष्ट-५ (इ) मध्ये प्रत्येक तिमाही संपल्यानंतर पुढील महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत तालुका कृषि अधिकारी यांना सादर करणे बंधनकारक राहिल. १० तारखेपर्यंत असा हिशोब दिलेल्या अधिकृत विक्रेते / वितरक असलेल्या कंपन्यांचेच प्रस्ताव वितरक नोंदणीकरीता तालुका कृषि अधिकारी हे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना सादर करतील.
२४. वितरकांनी विहित नमुन्यात परिशिष्ट क्र. १७ नुसार साठा नोंद वही ठेवावी व ती दर तीन महिन्यात तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि अधिकारी यांचेकडून पडताळणी करावी व तशी नोंद साठा नोंदवहीत करावी.
२५. जे वितरक दोन उत्पादक कंपन्यांसाठी नोंदणीकृत आहे अशा वितरकांनी उत्पादक कंपनीनिहाय साठा नोंदवही स्वतंत्रपणे ठेवणे आवश्यक आहे.
२६. सुक्ष्म सिंचन उत्पादक कंपनीमार्फत वितरकास पुरवठा केलेल्या साहित्यापैकी प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना, नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प (पोकरा) व तत्सम सुक्ष्म सिंचन योजनेतर्गत वितरकांनी शेतक-यांना विआयएस मान्यताप्राप्त सुक्ष्म सिंचन संच साहित्याचा पुरवठा केल्याची नोंद साठा नोंदवहीमध्ये (परिशिष्ट १७) नोंदवणे अनिवार्य राहिल. तसेच

वितरकाने वरील नमुद योजनेव्यतीरीक्त विआयएस मान्यताप्राप्त सुक्ष्म सिंचन संच साहित्याची विक्री खुल्या बाजारात केली असल्यास त्याची नोंद देखील साठा नोंदवहीमध्ये (परीशिष्ट १७) मध्ये घेणे अनिवार्य आहे.

२७. सुक्ष्म सिंचन उत्पादक कंपनीमार्फत वितरकास पुरवठा केलेल्या साहित्यापैकी प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना, नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प (पोकरा) व तत्सम सुक्ष्म सिंचन योजनेंतर्गत वितरकांनी शेतक-यांना विआयएस मान्यताप्राप्त सुक्ष्म सिंचन संच साहित्याचा पुरवठा केल्याची नोंद परीशिष्ट "ड" मध्ये नोंदवणे अनिवार्य राहिल. तसेच वितरकाने वरील नमुद योजनेव्यतीरीक्त विआयएस मान्यताप्राप्त सुक्ष्म सिंचन संच साहित्याची विक्री खुल्या बाजारात केली असल्यास त्याची नोंद देखील परीशिष्ट "ड" मध्ये घेणे अनिवार्य आहे.
२८. परीशिष्ट ५-अ, परीशिष्ट ५-ब, परीशिष्ट ५-क, परीशिष्ट ५-ड, परीशिष्ट ५-ई मधील माहिती व साठा नोंदवही हस्तलिखित ऐवजी संगणकीकृत प्रिंट काढलेल्या प्रतीवर (हार्ड कॉपी) संबंधीत वितरकाचे सही शिक्का यासह सादर केल्यास स्विकारण्यात येईल.
२९. कंपनीने उत्पादीत करून प्रत्यक्ष अधिकृत वितरकास पुरवठा केलेल्या साहित्याचा तपशील परीशिष्ट ५ अ व परीशिष्ट ५ व मध्ये देण्यात येतो. काही वितरक त्याच कंपनीच्या इतर अधिकृत वितरकाकडून साहित्य खरेदी करतात परंतु त्याचा उल्लेख उत्पादक कंपनीने सादर केलेल्या परीशिष्ट ५ अ मध्ये आढळून येत नाही. तसेच या साहित्याच्या विक्रीपोटीचा शासनास भरणा केलेल्या विक्री व सेवा कर (जीएसटी) चा उल्लेख देखील कंपनीद्वारे केला जात नाही. त्यामुळे उत्पादक कंपनीने नेमलेल्या अधिकृत वितरकांने फक्त कंपनीकडूनच घेतलेल्या साहित्याचा पुरवठा शेतक-यांस करावा.
३०. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनामधील परिच्छेद १४(३) ते १४(७) मध्ये सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांनी स्वतः उत्पादीत करावयाचे घटक निश्चित केलेले आहेत. याव्यतिरिक्त सुक्ष्म सिंचन संच उभारणीसाठी आवश्यक असलेले अन्य घटक प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना - प्रति थेंब अधिक पिक सुक्ष्म सिंचन घटकांतर्गत त्या त्या वर्षात सुक्ष्म सिंचनाची कामे करण्यास मान्यता देण्यात आलेल्या सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांकडून बाहयस्रोताद्वारे (outsourcing) वापरण्याची मुभा राहिल. तथापी, बाहयस्रोताद्वारे (outsourcing) वापरलेल्या घटकांच्या गुणवत्तेची खात्री देण्याची जबाबदारी कृषि आयुक्तालयाकडून नोंदणी दिलेल्या संबंधीत उत्पादक कंपनीवर बंधनकारक राहिल.

राज्यामध्ये सुक्ष्म सिंचनाचे काम करण्यासाठी सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपन्यांची नोंदणी केली जाते. काही कंपन्या नोंदणी करतात परंतु राज्यामध्ये अत्यल्प प्रमाणात काम केले जाते. उत्पादक कंपन्यांना राज्यामध्ये काम करणेसाठी त्यांच्या मागणीप्रमाणे जिल्हे नेमून दिले जातात. तरी देखील काही जिल्ह्यात सुक्ष्म सिंचनाचे काम होत नाही. कंपनी नोंदणीसाठी मोठ्या प्रमाणात अर्ज प्राप्त होतात, कंपनीची संख्या अवास्तव वाढली जाते. योजना अंमलबजावणीसाठी कंपनीची उपयुक्तता विचारात घेता सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांनी निश्चित

केलेल्या उद्दीष्टाप्रमाणे सुक्ष्म सिंचनाची कामे करण्याची जबाबदारी संबंधीत उत्पादकांची राहिल. तथापी उत्पादक कंपनीला राज्यात किमान ५०० हे क्षेत्रावर सुक्ष्म सिंचनाची कामे करणे बंधनकारक राहिल. तसेच मान्यता दिलेल्या प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये किमान १०० हे क्षेत्रावर सुक्ष्म सिंचनाची कामे करणे बंधनकारक राहिल.

१४. सर्वसाधारण सुचना

१. तुषार सिंचन संचाच्या पाईपवर एम्बॉसींग -

पोर्टेबल स्प्रींकलर संचाचे (केंद्र शासन मार्गदर्शक सुचनेतील Annexure V) पाईपच्या जोडावर, फिमेल पार्टवर एम्बॉसींग करून पुढीलप्रमाणे मजकूर लिहावा " शेतकऱ्याचे नाव, गाव, संच बसविल्याचे वर्ष व सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनी". सदरचा मजकूर ठळकपणे व सहजपणे वाचता (normal eyesight) येईल असा सुस्पष्टपणे वितरकाकडून संच हस्तांतरीत करण्यापुर्वी कोरून टाकण्यात यावा. कोरल्यानंतर त्यावर रंग द्यावा. मजकूर कोरतांना शक्यतो साधे मशीनद्वारे कोरावा. मजकूर सहजासहजी नष्ट होणार नाही अशा स्वरूपात असावा. हा मजकूर लिहिला आहे याबाबतची क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या मोक्यात तपासणीच्या वेळी खात्री करावी व त्याची नोंद मोक्यात तपासणी अहवालात घ्यावी. मोक्यात तपासणीत वरील प्रमाणे एम्बॉसींग आढळले नाही तर मोक्यात तपासणी करणा-या अधिकाऱ्याने अशा संचाचे अनुदान अदा करू नये अशी शिफारस करावी.

तसेच मोक्यात तपासणी दरम्यान एम्बॉसींग आढळले नसल्यास संबंधीत उत्पादक कंपनी व वितरकास जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडून कारणे दाखवा नोटीस दिली जाईल. एम्बॉसींग न करता तुषार सिंचन संच पुरवठा केल्याचे वारंवार आढळल्यास तसा अहवाल कृषि पर्यवेक्षक यांनी तालुका कृषि अधिकारी यांना सादर करावा. सदर वितरकाची नोंदणी रद्द करण्याची शिफारस तालुका कृषि अधिकारी यांनी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयास करावी. तसेच अशा कंपन्यांची नावे उचित कार्यवाहीकरीता कृषि आयुक्तालयास कळविण्यात यावे.

२. सुक्ष्म संच घटकांचे देयक -

१. केंद्र शासनाने दोन ओळी व दोन रोपांमधील अंतरासाठी क्षेत्रनिहाय ठिबक संचाच्या लॅटरलच्या अंतरानुसार क्षेत्रनिहाय संचासाठी सुचक साहित्य गरज (Indicative Material Requirement) ठरवून दिलेली आहे. शक्यतो त्याप्रमाणे संच उभारणी करून वितरकांनी शेतकऱ्यांना विल देणे अपेक्षित आहे.

वितरकांनी शेतकऱ्यांना पक्की वीले द्यावीत. आगाऊ कच्ची विले शेतकऱ्यांना देऊ नयेत तसेच देयकावर कंपनी प्रतिनधी यांची प्रतिस्वाक्षरी घ्यावी. संचासाठी निर्धारित केलेले साहित्याव्यतिरिक्त इतर बाबींच्या अथवा घटकांच्या किंमतीचा अंतर्भाव विलात करू नये. वाहतुक व जोडणी खर्च उत्पादक कंपन्यांनी करावयाचा आहे. यासाठी कंपन्यांनी किंवा वितरकांनी शेतकऱ्यांकडून जास्तीची रक्कम घेऊ नये.

२. विलामध्ये प्रमुख घटकाचा (उदा. इनलाईन, लॅटरल Class II, इमिटर, फिल्टर, व्हॅन्चुरी, सॅन्ड फिल्टर, हायड्रोसायक्लोन फिल्टर, फर्टीलायझर टँक, एचडीपीई पाईप इ.) वॅच नंबर नमूद करणे आवश्यक आहे.

३. शासनाने निर्धारित केलेल्या विविध लॅटरल अंतरासाठी निश्चित केलेल्या संच उभारणी खर्च मर्यादेपेक्षा कमी किंमतीचे वील असेल, तर घटकांची खात्री करून घिलाच्या रक्कमेवर अनुदानाची परिगणना करावी. मात्र विविध लॅटरल अंतरासाठी निश्चित केलेल्या संच उभारणी खर्च मर्यादेपेक्षा जास्त किंमतीचे वील असेल, तर घटकांची खात्री करून संबंधित लॅटरल अंतरासाठी शासनाने निर्धारित केलेल्या संच उभारणी खर्च मर्यादा रक्कमेवर अनुदान परिगणना करावी. कोणत्याही परिस्थितीत जास्तीचे अनुदान अदा होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

१५. क्षेत्रिय तपासणी -

योजनेची अंमलबजावणी यशस्वीरित्या होण्याच्या दृष्टिने सोवतच्या विहित परिशिष्ट-४ मधील नमुन्यात खालील प्रमाणात तपासणी करण्यात यावी.

१. मंडल कृषि अधिकारी	- ३० %
२. तालुका कृषि अधिकारी	- २० %
३. उपविभागीय कृषि अधिकारी	- ३ %
४. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	- १ %
५. विभागीय कृषि सह संचालक	- ५ संच / माहे
६. संचालक फलोत्पादन	- १ संच / माहे

वरीलप्रमाणे तपासणी अहवाल मंडल कृषि अधिकारी यांनी तालुका कृषि अधिकारी यांना सादर करावा. तसेच तालुका कृषि अधिकारी यांनी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना सादर करावा. उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना सादर करावा. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी विभागीय कृषि सहसंचालक यांना सादर करावा. तसेच विभागीय कृषि सह संचालक यांनी संचालक फलोत्पादन यांना अहवाल सादर करावा. याप्रमाणे तपासणीचा अहवाल परिशिष्ट-४ (क) मध्ये दरमहा त्या त्या वरीष्ठ कार्यालयाकडे सादर करावा.

दौरा दैनंदिनी मंजूर करतांना वरीलप्रमाणे विहित टक्केवारीत तपासणी झाल्याची खात्री करूनच दैनंदिनी मंजूर कराव्यात.

१६. गुणवत्ता नियंत्रण -

ठिबक/तुषार सिंचन संच घटकांचे साहित्य बीआयएस (BIS) दर्जाचे असणे अत्यंत आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक व पुरवठादारास नोंदणीस आणि सुक्ष्म सिंचन योजनांतर्गत सुक्ष्म सिंचनाची कामे करण्यास

मान्यता देण्यात आली आहे. वीआयएस या संस्थेकडून प्रमाणपत्र धारकाचे नमुने घेतले जात असतात व गुणवत्ता नियंत्रणाची काळजी घेतली जाते.

कृषि विभागातील क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांमार्फत सुध्दा नमुने काढून तपासणी करवून घेण्याची कार्यवाही गेल्या काही वर्षांपासून सुरु आहे. केंद्र शासन मार्गदर्शक सुचना सन २०१७ व सन २०२१ अन्वये निर्गमित केलेल्या कार्यात्मक मार्गदर्शक (Working Guideline) सुचनामधील परिच्छेद - १७ मध्ये गुणवत्ता नियंत्रणाबाबत सविस्तर सुचना दिलेल्या आहेत. यामध्ये सुक्ष्म सिंचन योजनेंतर्गत बसविण्यात आलेल्या सुक्ष्म सिंचन संचाची क्षेत्रिय तपासणी आणि वेळोवेळी करावयाच्या पहाणी तसेच, सुक्ष्म सिंचन संच घटकांचे नमुने काढण्यासाठी राज्यस्तरीय मंजूरी समितीने संयुक्त तपासणी चमु तयार करण्याच्या सुचना आहेत. त्यानुसार प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजनेच्या दिनांक १६/०८/२०१७ रोजीच्या चौथ्या राज्यस्तरीय मंजूरी समितीच्या बैठकीमध्ये खालील प्रमाणे चमु गठीत करण्यास राज्यस्तरीय मंजूरी समितीने मान्यता दिलेली आहे.

१. कृषि उपसंचालक, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालय - चमु प्रमुख
२. संबंधित मंडल कृषि अधिकारी - सदस्य
३. कंपनीचा अधिकृत प्रतिनिधी - सदस्य
४. कंपनीचे अधिकृत विक्रेते / वितरक - सदस्य

उपरोक्त पार्श्वभूमी व केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना विचारात घेऊन, चालू आर्थिक वर्षामध्ये प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजनेंतर्गत - प्रति थेंव अधिक पीक सुक्ष्म सिंचन घटकांतर्गत बसविण्यात आलेल्या सुक्ष्म सिंचन संच घटकांचे नमुने काढण्यासाठी खालील प्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

१. सुक्ष्म सिंचन संच घटकाचे तीन नमुने तपासणी चमुने संयुक्तपणे तपासणीसाठी काढावेत.
२. सुक्ष्म सिंचन बसविल्यापासून तीन वर्षांच्या कालावधीत सदर चमुने क्षेत्रियस्तरावरून कालवध्दरित्या सुक्ष्म सिंचन संच घटकांचे नमुने घ्यावेत.
 - अ. सदर नमुने विहित परिशिष्ट- ८ (अ)नुसार योग्यरित्या नमुन्याचे वर्णनदर्शक तपशिल नमुद करून स्वाक्षरीत करावेत आणि त्यानंतरच नमुने सिलबध्द करावेत. नमुन्याचे वर्णनदर्शक तपशिलाची एक प्रत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयस्तरावर स्वतंत्र नस्ती मध्ये जतन करावे. तसेच एक प्रत कंपनी प्रतिनिधीसही उपलब्ध करून देण्यात यावी. तपशिलाची एक प्रत संचालक फलोत्पादन यांना सादर करावी.
 - ब. परिशिष्ट ८ ब मध्ये नमुद प्रमाणे वीआयएस च्या घटकांकरीता आवश्यक तांत्रिक माहिती चमु प्रमुख तथा कृषि उपसंचालक यांनी नमुना काढतांना संबंधीत उत्पादक कंपनीकडून प्राप्त करून घ्यावेत. परिशिष्ट ८-ब ची एक प्रत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी

कार्यालयस्तरावर स्वतंत्र नस्ती मध्ये जतन करावे. तसेच एक प्रत कंपनी प्रतिनिधीसही उपलब्ध करून देण्यात यावी. तपशिलाची एक प्रत संचालक फलोत्पादन यांना सादर करावी. क. घटक नमुना शेतक-याचे शेतातून घेतले असल्यास त्याची रितसर पावती परिशिष्ट ८ क मध्ये व घटक नमुना उत्पादकांच्या कारखान्यातून / वितरकाचे गोडाऊन मधून घेतले असल्यास त्याची रितसर पावती परीशिष्ट ८ ड मध्ये कृषि उपसंचालक यांनी कंपनी प्रतिनिधीकडून घ्यावी व त्यांचेस्तरावर जतन करावी. तसेच त्याची एक प्रत कंपनी प्रतिनिधीसही उपलब्ध करून देण्यात यावी

३. सुक्ष्म सिंचन संच घटकाच्या चमुने काढलेल्या तीन नमुन्यांपैकी एक नमुना तपासणीसाठी अधिकृत प्रयोगशाळांकडे परिशिष्ट ९ च्या माहितीसह कृषि उपसंचालक, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालय यांनी पाठवून प्रयोगशाळेकडून तपासून घ्यावेत, दुसरा नमुना जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक यांनी त्याचे कार्यालयस्तरावर जतन (in the custody of nodal officer) करावा. उर्वरीत एक नमुना सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनी प्रतिनिधीकडे जतन करण्यासाठी देण्यात यावा.
४. सुक्ष्म सिंचन संचातील सर्व महत्वाच्या घटकांचे बॅचनंबरसह नमुने काढणे अनिवार्य (Mandatory) राहिल.
५. **नमुना कोठून घ्यावा** - राज्यस्तरीय सूक्ष्म सिंचन समितीने ठरवून दिलेल्या कार्यपध्तीनुसार ज्या सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांना योजनेंतर्गत कामे करण्यास मान्यता दिलेली आहे अशा उत्पादकांच्या कारखाना ते शेतकऱ्यांच्या शेतावर प्रत्यक्षात बसविलेले संच या साखळीमधून नमुने घ्यावेत. यामध्ये प्राधान्याने शेतकऱ्यांच्या शेतातूनच नमुने काढावेत. शेतातून नमुने काढणे शक्य नसल्यास तसे कारण नमुद करून जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्या परवानगीने उत्पादकांच्या कारखान्यातून / गोडावूनमधून/उत्पादक कंपनीचे विक्री पश्चात सेवा केंद्र व त्यांचे प्राधिकृत वितरकांकडून नमुने घ्यावेत. मुख्यतः उत्पादकाकडून नमुना घेतेवेळी उपलब्ध असलेल्या वेगवेगळ्या लॉटची यादी मिळवावी व त्यामध्ये रॅन्डम पध्दतीने लॉटमधून खालील दिलेल्या प्रमाणात नमुने घ्यावेत. नमुना उत्पादक कंपनी प्रतिनिधी / वितरक यांचे समक्ष घ्यावा व तो नमुना त्यांचे समक्ष सीलबंद करावा. त्यावर चमुतील सदस्यांसह उपस्थित सर्व प्रतिनिधीची स्वाक्षरी घ्यावी. दिलेल्या लक्षांकाचे ७५ टक्के नमुने शेतक-यांच्या शेतावरून काढावेत तसेच उर्वरीत २५ टक्के नमुने गोडाऊनमधून काढावेत

६ ठिबक / तुषार संच घटकांचा नमुना परिमाण

सिपेट (Centre Institute of Petrochemicals Engineering & Technologies-CIPET) रसायने आणि खते मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे दि. १६/१२/२०२१ रोजीचे पत्रानुसार ठिबक / तुषार संच घटकांचा नमुना परिमाण खालीलप्रमाणे निश्चित करण्यात आले असून त्यानुसार कार्यवाही करावी.

अ. क्र.	टिबक/तुषार घटकाचे नाव	बीआयएस क्रमांक	तपासणीच्या बाबी	प्रती नमुना आवश्यक परिमाण मीटर/संख्या
१.	लॅटरल	आय एस १२७८६	1. Identification & composition analysis 2. Thickness	१५ मीटर
२.	इमिटींग पाईप (इनलाईन)	आयएस १३४८८	3. Pressure Test 4. Dimensions	३० मीटर
३.	स्रिकलर पाईप (तुषार)	आयएस १४१५१ भाग २	1. Identification & composition analysis 2. Thickness 3. Pressure Test 4. Dimensions	१ मीटर X ०४ नग फ्लेन पाईप १ मीटर X ०१ नग मेन कप्लर पाईप १ मीटर X ०१ नग मेन फिमेल कप्लर पाईप
३.	एचडीपीई पाईप	आयएस ४९८४	1. Identification & composition analysis 2. Thickness 3. Pressure Test 4. Dimensions	१ मीटर X ०६ नग
४.	पीव्हीसी पाईप्स (UPVC Pipes IS: 4985)	आयएस ४९८५	1. Identification & composition analysis 2. Thickness 3. Pressure Test 4. Dimensions	१ मीटर X ०६ नग
५.	इमीटर (ड्रीपर)	आयएस १३४८७	1. Identification & composition analysis 2. Flow rate	५० नग

७. शेतकऱ्यांच्या शेतावरून नमुना काढण्याची पध्दत -

७.१ शेतकऱ्यांच्या शेतावर टिबक/तुषार संच बसविलेनंतर संयुक्त तपासणी चमुने शेतकऱ्याकडील टिबक/तुषार सिंचन संच घटकाचे तीन नमुने तपासणीसाठी काढावेत

७.२ शेतकऱ्यांच्या शेतावर नमुना काढताना रॅन्डम पध्दतीचा अवलंब करावा. संयुक्त तपासणी चमुने जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडून त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील टिबक/तुषार संच बसविलेल्या शेतकऱ्यांची यादी प्राप्त करावी. सदरची यादी कंपनीनिहाय असावी, प्राप्त केलेल्या यादीतून रॅन्डम पध्दतीने शेतकऱ्यांच्या नावाची निवड करावी व निवडलेल्या शेतकऱ्यांच्या शेतातील नमुना काढावा.

७.३ ज्या शेतकऱ्यांच्या शेतावरील नमुना घेण्यात येणार आहे, अशा शेतकऱ्यांच्या उपस्थितीत नमुना काढावा. स्वतः शेतकरी उपस्थित राहू न शकल्यास शेजारचे शेतकरी यांचे समक्ष नमुना काढावा. अपवादात्मक परीस्थितीमध्ये अशावेळी कंपनी / वितरक यांचे प्रतिनिधी यांचेसमक्ष नमुना काढावा. असा नमुना काढल्यानंतर सिलबंद करावा व त्यावर संबंधित शेतकरी / प्रतिष्ठित नागरिक यांची स्वाक्षरी घ्यावी.

७.४ नमुना तपासणी होईपर्यंत त्याची साठवणुक व हाताळणी योग्य प्रकारे करावी. जेणेकरून कुठल्याही प्रकारचे Mechanical Damage होणार नाही याची काळजी चमुने घ्यावी. शेतकऱ्यांच्या शेतातून नमुना घेतांना इमिटींग पाईप, लॅटरल, इमीटर (ड्रीपर) या घटकांचे टेस्टिंग

करणेपुर्वी ३ ते ३.५ किग्रॅम प्रती वर्ग सेमी.पाण्याच्या दावावरती योग्य प्रकारे साफ करुन घेणे गरजेचे आहे. ही जबाबदारी चमुतील कंपनी प्रतिनिधीची राहिल. ज्यामुळे कुठलेही भौतिक घन पदार्थ त्यामध्ये राहणार नाही. नमुना योग्य प्रकारे साफ करुन घेतल्यानंतरच त्याचे संदर्भिय मानांकनानुसार (वीआय एस) नुसार गुणवत्ता परिक्षण करावे.

८. नमुना सिलबंद करणेची पध्दती -

८.१ लॅटरलचे / इमिटिंग पाईपचे नमुने काढल्यानंतर त्याची योग्य गुंडाळी करावी, गुंडाळी करताना ते चेपले जाणार नाहीत अशा बेताने गोल गुंडाळी करावी व गोल गुंडाळी केल्यानंतर त्याला सुतीपट्टीने व्यवस्थित गुंडाळावे. सर्व बाजूने सुतीपट्टीने गुंडाळल्यानंतर ज्याठिकाणी गुंडाळी संपेल तेथे सुतीपट्टीच्या गाठीवर लाखेचे सील करावे.

ड्रीपरचे नमुने सुती कापडी पिशवीत घालून ती पिशवी सीलबंद करावी (ड्रीपरचे नमुने शेतातून घेताना ते वेगवेगळ्या ठिकाणावरून घेण्यात यावेत)

८.२ सीलबंद केलेली लॅटरल / इमिटिंग पाईपचे गुंडाळी व ड्रीपरचे पिशवीमध्ये परिशिष्ट-८ अ, ८ ब प्रमाणे तयार केलेले माहिती पत्रक कापडी पिशवीत न टाकता (नमूना सीलबंद करताना) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयस्तरावर स्वतंत्र नस्ती मध्ये जतन करावे. तसेच त्याची एक प्रत कंपनी प्रतिनिधीसही उपलब्ध करुन देण्यात यावी.

८.३ शेतकऱ्यांच्या शेतातून काढलेला नमूना स्वच्छ धुवावा. असे नमुने शेतकऱ्यांच्या शेतातून काढले याबाबतचा उल्लेख परिशिष्ट-८ अ मध्ये करावा, म्हणजे तपासणी करताना संबंधित प्रयोगशाळा योग्य ती काळजी घेऊ शकेल.

८.४ शेतकऱ्यांच्या शेतातून नमुना काढल्यानंतर शेतकऱ्यांचा संच बंद होणार नाही, याची शक्यतो काळजी घ्यावी. ज्या ठिकाणातून नमुने काढले असतील अशा ठिकाणी संबंधित वितरकाकडून नवे साहित्य बसवून घ्यावे व संच संबंधित वितरकाकडून तातडीने कार्यान्वीत करुन घ्यावा. नमूना काढलेल्या ठिकाणी पुन्हा साहित्य बसवून देण्याची जबाबदारी संबंधित वितरकाची राहिल.

८.५ एचडीपीई व पीव्हीसी पाईपचे नमुन्यांच्या बाबतीत उपरोक्त १ ते ३ प्रमाणे कार्यपध्दती अवलंबावी.

९. तपासणी चमु प्रमुखाने काढलेल्या नमुन्यांची नोंद परिशिष्ट-१० मधिल नोंदवहीत घ्यावी. कृषि आयुक्तालयाकडून कळविण्यात आलेल्या सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकनिहाय प्रत्येक घटकाचा सीएमएल नंबर काढलेल्या नमून्याशी पडताळून पहावा.

१०. तपासणी संस्थेकडे नमुने पाठवताना संस्थेस पाठवावयाच्या पत्रामध्ये नमुन्याचा कोड व सुक्ष्म सिंचन संच घटकाचा तांत्रिक तपशिलच (Technical specification) पाठवावा.

गोपनीयतेच्या दृष्टीने कोणत्याही परिस्थितीत परिशिष्ट-८ अ व ८ ब तपासणी संस्थेस पाठविण्यात येवू नये. सिल केलेल्या नमुन्यावर(कापडी गुंडाळी) मार्कर पेनद्वारे केवळ नमुन्याचा कोड क्रमांक व वीआयएस क्रमांक ठळकपणे नमुद करावा.

११. तपासणी संस्थेकडे पाठवावयाच्या तपशिलाचा नमुना सोबत परिशिष्ट-०९ मध्ये देण्यात आलेला आहे. सदर परीशिष्ट -९ मधील तपशील संबंधीत कृषि उपसंचालक यांनी पत्राद्वारे प्रयोगशाळेस कळविण्यात यावे. तसेच त्याची प्रत संचालक फलोत्पादन यांना देण्यात यावी. या तपशीलाव्यतिरीक्त अधिकची माहिती प्रयोगशाळेस देऊ नये. परीशिष्ट ८ अ, परीशिष्ट ८ ब आणि प्रयोगशाळेस पाठविलेल्या सॅपल स्लीपची परिशिष्ट-०९ ची एक प्रत सीलबंद लिफाफामध्ये आयुक्तालयास सादर करण्यात यावी.

१२. नमुन्याला कोड देण्याची पध्दती सोबत परिशिष्ट-११ मध्ये देण्यात आलेली आहे. त्याचा तपशिल पुढील प्रमाणे दण्यात येत आहे.

- नमुना कोड - MILT PN-001-21-22 - यामध्ये म्हणजे MI - Micro Irrigation, LT-Lateral, PN -जिल्हाचे संक्षेपन(पुणे जिल्हा), ००१ - नोंदवहीतील क्रमांक व २१-२२ वर्ष दर्शविते.

१३. नमुना कोडमध्ये जिल्हयाचे संक्षेपन किमान २ व कमाल ३ अद्याक्षराच्या मर्यादेत असावे. (उदा. नंदुरवार - NDB, अहमदनगर - AMD, बीड - BD इत्यादी)

१४. नमुने काढणे सिलबंद करणे तसेच नमुने काढण्यासाठी क्षेत्रस्तरावरील प्रवासासाठीचा खर्च जिल्हास्तरावर सुक्ष्म सिंचन योजनेंतर्गत उपलब्ध असलेल्या आकस्मिक निधीतून खर्च करावा.

१५. काढण्यात आलेल्या नमुन्यांचा तपशिल सोबतचे परिशिष्ट-१२ मध्ये दर महिन्याला जिल्हास्तरावरील कृषि उपसंचालक यांनी कृषि आयुक्तालयास सादर करावा.

१६. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना मापदंडाप्रमाणे निश्चित केलेल्या गुणनियंत्रण तपासणी दरम्यान त्यांचे कार्यक्षेत्रातील सुक्ष्म सिंचन संच तपासणीचे वेळी संचाचे गुणवत्तेबाबत दोष आढळून आल्यास खात्री करणेकरीता पर्यवेक्षिय अधिकारी म्हणून त्यांना सुक्ष्म सिंचन संच नमुना काढून तपासणीस पाठवता येईल. सदर नमुना संख्या कृषि उपसंचालक यांना देण्यात आलेल्या लक्षांकाच्या व्यतिरीक्त राहिल.

१७. नमुना घेतांना स्थापित चमुतील सर्व सदस्यांनी स्वतः उपस्थित राहून नमुने काढावेत. चमुतील फक्त एक सदस्याने तसेच चमु व्यतिरिक्त कोणत्याही प्रतिनिधीने नमुना काढू नये.

१८. दिलेल्या लक्षांकाचे ७५ टक्के नमुने शेतक-यांच्या शेतावरून काढावेत तसेच उर्वरीत २५ टक्के नमुने गोडाऊन मधुन काढावेत.

१९. नमुना कोडींगच्या गोपनीयतेची सर्वस्वी जबाबदारी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक यांची राहिल. कृषि उपसंचालक यांनी नमुना कोड नोंदवही त्यांचे स्वतःचे ताब्यात ठेवावी. परीशिष्ट ८ अ, ब, क, ड मध्ये सर्व माहिती भरून त्याची प्रत चमुतील सर्व सभासदांना देण्यात यावी व त्याची एक प्रत कृषि आयुक्तालयाने पुरविलेल्या बंद लिफाफयामध्ये आयुक्तालयास सादर करण्यात यावी. नमुना कोड क्रमांक चमुतील इतर सदस्यांना ज्ञात होणार नाही याबाबत व्यक्तिशः दक्षता घ्यावी.

२०. राज्य स्तरावरील तपासणी पथकाने काढलेल्या नमुन्याची नोंदवही कृषि उपसंचालक (फलो-४), कृषि आयुक्तालय यांचे स्तरावर ठेवण्यात यावी.

२१. नमुना तपासणीचे निष्कर्ष प्रयोगशाळेकडून प्राप्त झालेनंतर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक यांनी दिलेले कोड डीकोड करून अप्रमाणित झालेल्या नमुन्याची सविस्तर माहिती जिल्हा जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे स्वाक्षरीने विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालय व कृषि आयुक्तालयास सादर करावे.

१७. योजनेचे मूल्यमापन-

सन २०२१-२२ अंतर्गत झालेल्या कामाचे मूल्यमापन करण्याकरिता त्रयस्थ संस्थेची नियुक्ती आयुक्तालयाकडून करण्यात येईल. सदर त्रयस्थ संस्थेमार्फत योजनेचे मूल्यमापन करण्यात येईल.

१८. पुरक अनुदान -

अ.) शासन निर्णय क्र. प्रकृसिं.-०६१९/प्रक्र.१६४/१४ अ, दिनांक १८ नोव्हेंबर २०२१ रोजी नुसार मुख्यमंत्री शाश्वत सिंचन योजना अंतर्गत राज्यातील उर्वरीत १०७ तालुक्यांचा समावेश करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. या योजनेअंतर्गत राज्यातील सर्व तालुक्यातील अल्प व अत्यल्प भुधारक शेतक-यांना ८० टक्के व इतर शेतक-यांना ७५ टक्के पुरक अनुदान शासन निर्णयाच्या दिनांकापासुन लागू राहिल..

ब.) प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजनेंतर्गत सुक्ष्म सिंचन घटकाकरीता निवड होऊन लाभ देण्यात आलेल्या अनुसुचित जाती व अनुसुचित जमाती या प्रवर्गातील लाभार्थ्यांना बिरसा मुंडा कृषि क्रांती योजना (क्षेत्रांतर्गत आणि क्षेत्राबाहेरील) तसेच डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनांतर्गत पुरक अनुदान देय असल्याने अशा प्रकारे दोन्ही योजनांमधुन पात्र शेतक-यांना मंजूर मापदंडाच्या ९० टक्के च्या मर्यादेत अनुदान देण्यात येईल. कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परीषद यांनी महाडीवीटी पोर्टलवरून पुर्णपणे ऑनलाईन पध्दतीने पुरक अनुदान अदायगीची कार्यवाही करणे आवश्यक राहिल. यासंदर्भातील संचालक विस्तार व प्रशिक्षण, यांचेस्तरावरून वेळोवेळी निर्गमित होणारे आदेश/ सुचनांप्रमाणे कार्यवाही करून सर्व लाभार्थींना लाभ देऊन दिलेले लक्षांक साध्य करावे.

१. निधी उपयोगिता प्रमाणपत्र व प्रशासकीय /आकस्मिक खर्च

१. प्राप्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी विभागीय कृषि सहसंचालक यांचे प्रतिस्वाक्षरीसह आयुक्तालयास सादर करावे. केंद्र शासनास सादर करण्यात येणारे आंग्लभाषिय उपयोगिता प्रमाणपत्र जीएफआर १९ अ नुसार सादर करण्यात यावे.
२. सुक्ष्म सिंचन योजनेतर्गत प्रशासकीय खर्चासाठी राखून ठेवण्यात आलेल्या निधीचे वितरण विभागीय कृषि सहसंचालक, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी आणि तालुका कृषि अधिकारी यांना आयुक्तालय स्तरावरून निश्चित करण्यात येईल. निश्चित केलेल्या निधीचे वितरण जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयास करण्यात येईल. त्याप्रमाणे जिल्हा स्तरावरून संबंधितांची देयके अदायगी करावीत.
३. उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आकस्मिक निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी विभागीय कृषि सहसंचालक यांचे प्रतिस्वाक्षरीसह आयुक्तालयास सादर करावे. केंद्र शासनास सादर करण्यात येणारे आंग्लभाषिय उपयोगिता प्रमाणपत्र जीएफआर १९-अ नुसार सादर करण्यात यावे.
४. उपलब्ध करून दिलेला निधी तात्काळ खर्च करावा व त्याप्रमाणे उपयोगिता प्रमाणपत्र विहित अहवालासह सादर करावे. हे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर झाल्याशिवाय पुढील निधी वितरीत केला जाणार नाही. हे प्रमाणपत्र देताना मासिक खर्चाचे विवरणपत्राशी पडताळून पहाण्याची जबाबदारी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी व विभागीय कृषि सहसंचालक यांची राहिल. यामध्ये तफावत राहणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
५. सदर योजनेच्या कामाकाजाकरीता कंत्राटी पद्धतीने नेमल्यात आलेले कंत्राटी कर्मचा-यांचे मानधन व इतर अनुषंगिक वावीचा खर्च जिल्हास्तरावर उपलब्ध होणा-या आकस्मिक खर्चातून करण्यात यावा.

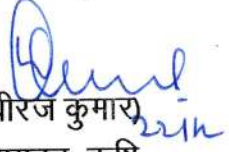
२०. लेखा परिक्षित उपयोगिता प्रमाणपत्र -

१. सन २०२१-२२ मध्ये योजनेतर्गत प्राप्त होणाऱ्या निधीचे लेखा परिक्षित उपयोगिता प्रमाणपत्र कृषि आयुक्तालय स्तरावरून केंद्र शासनास सादर करणेत येईल.
२. सन २०२१-२२ करीता लेखांकन व लेखापरीक्षण करण्यासाठी स्वतंत्र सनदी लेखापालाची नियुक्ती कृषि आयुक्तालय स्तरावरून करणेत येईल. सनदी लेखापालांना आवश्यक ते सर्व अभिलेख उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांची राहिल.

सदरच्या सुचना केंद्र व राज्य शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार निर्गमित करण्यात येत असून योजनेची अंमलबजावणी करतांना अडचणी निर्माण झाल्यास केंद्र शासनाच्या

मार्गदर्शक सुचना अंतीम समजण्यात याव्यात. उपरोक्त सुचना केंद्र शासन, राज्य शासन निर्णयांच्या व वेळोवेळी दिलेल्या पत्राच्या अधीन राहुन निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. यामध्ये काही शंका,अडचणी व इतर काही मुद्दे उपस्थित झाल्यास मुळ शासन निर्णय, पत्र, सुचना इत्यादी अंतिम राहतील त्यानुसार कार्यवाही करावी.

सोबत : वरील प्रमाणे

(धीरज कुमार)
आयुक्त, कृषि
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

१. मा. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग मंत्रालय, मुंबई-३२ यांना माहितीस्तव सादर.
२. मा. प्रकल्प संचालक, नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प, मुंबई यांना माहितीस्तव सादर.
३. संचालक (सर्व) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना माहिती तथा उचित कार्यवाहीस्तव
४. विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व) यांना माहिती तथा उचित कार्यवाहीस्तव
५. कृषि सहसंचालक (सर्व) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना माहिती तथा उचित कार्यवाहीस्तव
६. कृषि सहसंचालक (आस्थापना) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे माहिती तथा उचित कार्यवाहीस्तव
७. अधिक्षक कृषि अधिकारी (दक्षता पथक) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे माहिती तथा उचित कार्यवाहीस्तव
८. कृषि विकास अधिकारी (सर्व), जिल्हा परिषद यांना माहितीस्तव व योग्य कार्यवाहीस्तव
९. संचालक व प्रमुख, सेंटर फार स्किलींग अन्ड टेक्निकल सपोर्ट (सिपेट), औरंगाबाद माहिती तथा उचित कार्यवाहीस्तव
१०. संचालक, वसंतदादा शुगर इन्स्टीट्यूट .मांजरी, पुणे माहिती तथा उचित कार्यवाहीस्तव
११. नोंदणीकृत सुक्ष्म उत्पादक कंपनी सर्व, माहिती तथा उचित कार्यवाहीस्तव.

परीशिष्ट --१

Annual Action Plan For Per Drop More Crop (Micro irrigation) Component Of PMKSY -PDMC 2021-22

Annexure-I

SR No	Dist	Drip Irrigation								
		Agri Crop			Hort Crop			Total Drip		
		Area In Ha	Farmer to be benifited	Cost of Subsidy	Area In Ha	Farmer to be benifited	Cost of Subsidy	Area In Ha	Farmer to be benifited	Cost of Subsidy (Rs Lakh)
1	Ahmednagar	5888	7360	2217.04	2112	2640	917.49	8000	10000	3134.53
2	Akola	498	396	364.23	333	264	156.10	831	660	520.33
3	Amravati	1844	1670	685.48	1220	1040	293.78	3064	2710	979.26
4	Aurangabad	6920	8435	4271.74	3351	4513	1011.38	10271	12948	5283.12
5	Beed	2650	3050	1504.48	2050	2350	644.78	4700	5400	2149.26
6	Bhandara	95	118	60.48	250	400	25.92	345	518	86.40
7	Buldhana	6815	6604	2876.85	757	734	319.65	7572	7338	3196.50
8	Chandrapur	250	250	73.15	50	50	31.35	300	300	104.50
9	Dhule	5730	5071	2258.48	849	751	318.53	6579	5822	2577.01
10	Gadchiroli	125	125	30.93	30	30	13.25	155	155	44.18
11	Gondia	635	1689	116.21	61	145	11.00	696	1834	127.21
12	Hingoli	2590	2685	490.00	1520	1610	270.00	4110	4295	760.35
13	Jalgaon	11215	10700	4987.33	2300	2190	2137.43	13515	12890	7124.76
14	Jalna	15570	19450	4706.16	1470	1850	640.00	17040	21300	5346.16
15	Kolhapur	2977	3890	517.19	286	49	221.65	3263	3939	738.84
16	Latur	1960	3267	674.01	930	1550	288.86	2890	4817	962.87
17	Nagpur	1137	890	319.43	1148	978	136.90	2285	1868	456.33
18	Nanded	1949	2150	1167.27	2065	2270	500.26	4014	4420	1667.53
19	Nandurbar	1897	1136	919.90	1265	757	394.24	3162	1893	1314.14
20	Nashik	1650	2986	1682.96	5000	6818	721.27	6650	9804	2404.23
21	Osmanabad	2398	2638	907.89	1027	1131	389.10	3425	3769	1296.99
22	Palghar	30	75	49.60	475	1100	21.26	505	1175	70.86
23	Parbhani	1765	2824	755.07	995	1592	323.60	2760	4416	1078.67
24	Pune	3000	5075	1287.90	1400	2004	551.96	4400	7079	1839.86
25	Raigad	0	0	21.15	155	290	9.06	155	290	30.21
26	Ratnagiri	0	0	0.00	895	601	91.07	895	601	91.07
27	Sangli	3637	7500	1568.36	3863	7000	672.15	7500	14500	2240.51
28	Satara	2052	2850	761.31	900	1250	326.28	2952	4100	1087.59
29	Sindhudurg	33	199	19.88	61	230	22.92	94	429	42.80
30	Solapur	11754	15671	1757.77	6926	9234	753.33	18680	24905	2511.10
31	Thane	40	40	29.58	40	120	12.68	80	160	42.26
32	Wardha	1160	1160	256.49	680	680	109.92	1840	1840	366.41
33	Washim	865	850	475.30	531	350	121.11	1396	1200	596.41
34	Yavatmal	1401	981	866.42	540	378	128.06	1941	1359	994.48
	TOTAL	100530	121785	38680	45534	56949	12586	146065	178734	51267

Annexure-II

SR No	Dist	Sprinklar Irrigation								
		Agri Crop			Hort Crop			Total Sprinklar		
		Area In Ha	Farmer to be benifited	Cost of Subsidy	Area In Ha	Farmer to be benifited	Cost of Subsidy	Area In Ha	Farmer to be benifited	Cost of Subsidy
1	Ahmednagar	2912	3640	467.26	801	1147	200.26	3713	4787	667.52
2	Akola	1141	1686	400.27	342	504	171.54	1483	2190	571.81
3	Amravati	4200	4200	509.18	1233	1233	218.22	5433	5433	727.40
4	Aurangabad	630	812	75.89	1640	2110	197.55	2270	2922	273.44
5	Beed	3800	4200	457.94	150	250	196.26	3950	4450	654.20
6	Bhandara	260	260	35.07	104	104	15.03	364	364	50.10
7	Buidhana	5572	9770	1253.92	619	1086	139.32	6191	10856	1393.24
8	Chandrapur	1350	1350	133.33	150	150	57.14	1500	1500	190.47
9	Dhule	0	0	0.00	71	58	18.22	71	58	18.22
10	Gadchiroli	850	850	24.34	65	60	10.43	915	910	34.77
11	Gondia	41	102	26.56	0	0	0.00	41	102	26.56
12	Hingoli	3220	3510	380.10	1300	1545	182.00	4520	5055	562.10
13	Jalgaon	225	350	59.35	104	111	25.44	329	461	84.79
14	Jalna	2310	3500	290.00	0	0	0.00	2310	3500	290.00
15	Kolhapur	15	8	31.64	65	67	13.56	80	75	45.20
16	Latur	7680	15360	761.86	1920	3840	326.51	9600	19200	1088.37
17	Nagpur	697	657	148.60	817	910	63.69	1514	1567	212.29
18	Nanded	4565	6845	470.96	0	0	201.84	4565	6845	672.80
19	Nandurbar	148	145	47.48	789	473	20.35	937	618	67.83
20	Nashik	1060	1573	282.22	1500	780	120.95	2560	2353	403.17
21	Osmanabad	3059	3365	726.30	1311	1442	311.27	4370	4807	1037.57
22	Palghar	152	146	33.99	65	62	14.57	217	208	48.56
23	Parbhani	3150	5040	395.47	490	784	169.49	3640	5824	564.96
24	Pune	805	300	215.57	231	300	92.39	1036	600	307.96
25	Raigad	28	28	5.46	12	12	2.34	40	40	7.80
26	Ratnagiri	0	0	0.00	24	26	2.98	24	26	2.98
27	Sangli	95	110	27.96	10	12	11.98	105	122	39.94
28	Satara	217	285	76.54	61	80	32.80	277	365	109.34
29	Sindhudurg	0	0	0.00	50	158	12.60	50	158	12.60
30	Solapur	2938	3918	169.21	1731	2309	72.52	4669	6227	241.73
31	Thane	15	30	29.62	15	30	12.69	30	60	42.31
32	Wardha	1700	1700	276.69	260	260	118.58	1960	1960	395.27
33	Washim	3026	2600	380.53	430	1120	154.80	3456	3720	535.33
34	Yavatmal	5605	5605	675.12	93	93	11.20	5698	5698	686.32
	TOTAL	61466	81945	8868	16454	21116	3199	77920	103061	12067

Annexure-III

SR No	Dist	Total Micro Irrigation								
		Agri Crop			Hort Crop			Total		
		Area In Ha	Farmer to be benifited	Cost of Subsidy	Area In Ha	Farmer to be benifited	Cost of Subsidy	Area In Ha	Farmer to be benifited	Cost of Subsidy
1	Ahmednagar	8800	11000	2684.30	2913	3787	1117.75	11713	14787	3802.05
2	Akola	1639	2082	764.50	675	768	327.64	2314	2850	1092.14
3	Amravati	6044	5870	1194.66	2453	2273	512.00	8497	8143	1706.66
4	Aurangabad	7550	9247	4347.63	4991	6623	1208.93	12541	15870	5556.56
5	Beed	6450	7250	1962.42	2200	2600	841.04	8650	9850	2803.46
6	Bhandara	355	378	95.55	354	504	40.95	709	882	136.50
7	Buldhana	12387	16374	4130.77	1376	1820	458.97	13763	18194	4589.74
8	Chandrapur	1600	1600	206.48	200	200	88.49	1800	1800	294.97
9	Dhule	5730	5071	2258.48	920	809	336.75	6650	5880	2595.23
10	Gadchiroli	975	975	55.27	95	90	23.68	1070	1065	78.95
11	Gondia	677	1791	142.77	61	145	11.00	737	1936	153.77
12	Hingoli	5810	6195	870.10	2820	3155	452.00	8630	9350	1322.45
13	Jalgaon	11440	11050	5046.68	2404	2301	2162.87	13844	13351	7209.55
14	Jalna	17880	22950	4996.16	1470	1850	640.00	19350	24800	5636.16
15	Kolhapur	2992	3898	548.83	351	116	235.21	3343	4014	784.04
16	Latur	9640	18627	1435.87	2850	5390	615.37	12490	24017	2051.24
18	Nagpur	1834	1547	468.03	1965	1888	200.59	3799	3435	668.62
19	Nanded	6514	8995	1638.23	2065	2270	702.10	8579	11265	2340.33
20	Nandurbar	2045	1281	967.38	2054	1230	414.59	4099	2511	1381.97
21	Nashik	2710	4559	1965.18	6500	7598	842.22	9210	12157	2807.40
22	Osmanabad	5457	6003	1634.19	2338	2573	700.37	7795	8576	2334.56
23	Palghar	182	221	83.59	540	1162	35.83	722	1383	119.42
24	Parbhani	4915	7864	1150.54	1485	2376	493.09	6400	10240	1643.63
25	Pune	3805	5375	1503.47	1631	2304	644.35	5436	7679	2147.82
26	Raigad	28	28	26.61	167	302	11.40	195	330	38.01
27	Ratnagiri	0	0	0.00	920	627	94.05	920	627	94.05
28	Sangli	3732	7610	1596.32	3873	7012	684.13	7605	14622	2280.45
29	Satara	2269	3135	837.85	961	1330	359.08	3229	4465	1196.93
30	Sindhudurg	33	199	19.88	111	388	35.52	144	587	55.40
31	Solapur	14692	19589	1926.98	8657	11543	825.85	23349	31132	2752.83
32	Thane	55	70	59.20	55	150	25.37	110	220	84.57
33	Wardha	2860	2860	533.18	940	940	228.50	3800	3800	761.68
34	Washim	3891	3450	855.83	961	1470	275.91	4852	4920	1131.74
35	Yavatmal	7006	6586	1541.54	633	471	139.26	7639	7057	1680.80
	TOTAL	161996	203730	47548	61989	78065	15785	223985	281795	63333.68

परिशिष्ट -०२

ठिबक सिंचन / मिनी व मायक्रो स्पिंकलर संच -मोका तपासणी प्रपत्र

शेतकऱ्याचे नाव:-		गाव:-	
तालुका:-		जिल्हा	
पिकाचे नाव:-	अंतर	तपासणी दिनांक:-	क्षेत्र हेक्टर

सुक्ष्म सिंचन संचातील साहित्य तपासणी अहवाल

अ.क्र.	साहित्याचे नाव	साईज/क्षमता	परिमाण	वि.आय.एस.	विलाप्रमाणे		प्रत्यक्षात		मिटर/संख्या	
					सि.एम.एल.नं	बॅच नंबर	सि.एम.एल.नं	बॅच नंबर		
१	स्क्रिन /डिस्क फिल्टर	10/20/25/30/m3/hr	नग	12785						
२	व्हेन्च्युरी व मॉनिफोल्ड	3/4" /1" /1.5" /2" /2.5"	नग	14483 (Part 1)						
३	एअर रिलिज व्हॉल्व	1" /1.5" /2" /..... "	नग	NA						
४	नॉन रिटर्न व्हॉल्व	1.5" /2" /2.5" /..... "	नग	NA						
५	बायपास असेंबली	2.5" x 2", 2"x1.5", 15" x 1.5"	नग	NA						
६	पिक्वीसी पाईप (वर्ग-२)/ एचडीपीई पाईप	50 mm	मिटर	4985						
		63mm	मिटर	4985						
		75mm	मिटर	4985						
		90mm	मिटर	4985						
	 Mm								
७	प्लेन लॅटरल वर्ग-२	12 mm	मिटर	12786						
		16 mm	मिटर	12786						
		20 MM	मिटर	12786						
८	इमीटींग पाईप (वर्ग -२) रेग्युलेटेड/नान रेग्युलेटेड	12 MM LPHCM	मिटर	13488						
		16 MM LPHCM	मिटर	13488						
		20 MM LPHCM	मिटर	13488						
९	इमीटर/ड्रिपर	4 lph/8 lph/.....lph	नग	13487						
१०	कंट्रोल व्हॉल्व	63 mm	नग	NA						
		75 mm	नग	NA						
११	फ्लश व्हॉल्व	50 mm/ 63mm/75 mm	नग	NA						
१२	थ्रोटल व्हॉल्व	1.5"/2"/2.5"/....."	नग	NA						
मिनी/ मायक्रो/सेमीपर्नट स्पिंकलर साठी आवश्यक ईतर घटक										
१३	मायक्रो स्पिंकलर सेट		संच							
१४	मिनि स्पिंकलर नोजल		नग	12232						
१५	मिनि स्पिंकलर असेंबली									
१६	रायजर रॉड व असेंबली		नग	NA						
१७	प्लेन लॅटरल वर्ग-२	20 mm	मिटर	12786						
१८	प्लेन लॅटरल वर्ग-२	32 mm	मिटर	12786						
Optional Items										
१९	सॅड फिल्टर(बॅक वॉश असेंबलीसह)	10/20/25/ 30/m3/hr	नग	14606						
२०	हायड्रोसायक्लॉन फिल्टर	10/20/25/ 30/m3/hr	नग	IS 14743						
२१	फर्टीलायझर टँक (असेंबली सह)	30/60/90 /..... Liter	नग	14483 Part 3						
२२	झीप लाईन वाईडर		नग							
२३	फिटींग व असेसरीज		प्रत्यक्ष							

शेरा:-

मीकृषी पर्यवेक्षक ,सजा.....ता.....जि.....प्रमाणीत करतो की, वरीलप्रमाणे मोका तपासणी केलेली असून, क्षेत्र परिस्थितीप्रमाणे बरोबर आहे. तसेच मी मोका तपासणीबरोबरच दि.रोजी जिओटॅगिंग केले आहे. सदर प्रकरणहेक्टर क्षेत्रासाठीच्या अनुदानासाठी शिफारस करण्यात येत आहे.

स्वाक्षरी
(शेतकऱ्याचे पुर्ण नाव)

स्वाक्षरी
(संपुर्ण नाव)
कृषि पर्यवेक्षक

परिशिष्ट -०३

तुषार सिंचन संच --चल (Portable sprinkler) मोका तपासणी अहवाल.

शेतकऱ्याचे नाव:- गाव

तालुका:- जिल्हा स.नं.

पिकाचे नाव:- तुषार सिंचना खालील क्षेत्र हे. निरीक्षण दि.

अ.क्र.	बाब	सि.एम.एल नंबर	बॅच नंबर	बिलाप्रमाणे		प्रत्यक्षात	
				परीमाण	संख्या	परीमाण	संख्या
१	क्विक कपलड एच.डी.पी.ई. पाईप (क्लास -२), ६३/७५/९० मि.मि. व्यास, (बि.आय.एस १४१५१- पार्ट -२)						
२	क्विक कपलड एच.डी.पी.ई. पाईप (क्लास -२), व्यास ६३/७५/९० मि.मि फुट बॅटन असेंबली.						
३	जि.आय.रायजर पाईप (३/४" व्यास x 75 mm)						
४	स्प्रिंकलर नोजल (१.७ तो २.८ कि.ग्रॅ/से.मी.२) बि.आय.एस. १२२३२ पार्ट -१						
५	क्विक कपलड एच .डी.पी.ई. बॅंड (कपलर सह)(६३/७५/९० मि.मि)						
६	क्विक कपलड एच .डी.पी.ई. पंप कनेक्टर सह- व्यास ६३/७५/९० मि.मि.)						
७	क्विक कपलड एच.डी.पी.ई. एन्ड कॅप (व्यास ६३/७५/९० मि.मि.)						
८	क्विक कपलड एच .डी.पी.ई. टी(व्यास ६३/७५/९० मि.मि.)						
९	प्रेसर गोज						
१०	तुषार सिंचन संचावर एम्बॉसिंग केले आहे/ नाही						

शेरा:

(एच.डि.पी.ई पाईप -बि.आय.एस. १४१५१ पार्ट -२ यांचा सी.एम.एल व यांचा बॅच नंबर नमुद करावा.)

मी.....कृषी पर्यवेक्षक सजा.....ता.....जि.....प्रमाणीत करतो की, वरीलप्रमाणे
मोका तपासणी केलेली असुन ती क्षेत्र परिस्थितीप्रमाणे बरोबर आहे.तसेच मी मोका तपासणी बरोबरच दि. रोजी जिओटॅगिंग केले आहे.सदर
प्रकरणहेक्टर क्षेत्रासाठी अनुदानास शिफारस करण्यात येत आहे.तसेच मार्गदर्शक सुचनेप्रमाणे संचावर " शेतकऱ्याचे नाव,गाव,संच
बसविल्याचे वर्ष व सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनी" याप्रमाणे मजकुर नोंदविला आहे.

स्वाक्षरी
(शेतकऱ्याचे पुर्ण नाव)

स्वाक्षरी
(संपुर्ण नाव)
कृषि पर्यवेक्षक

परिशिष्ट - ४

सुक्ष्म सिंचन संच मापदंडाप्रमाणे तपासणी प्रपत्र
(मंडळ कृषि अधिकारी, तालुका कृषि अधिकारी, उपविभागीय कृषि अधिकारी,
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, विभागीय कृषि सहसंचालक यांचेकरीता)

- योजनेचे नांव - प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रती थेंब अधिक पीक सन २०२१-२२
- तपासणीचा दिनांक :-
- तपासणी अधिका-याचे नाव व पदनाम :-
- तपासणीच्या वेळी उपस्थित शेतक-याचे/ प्रतिनिधीचे नाव :- श्री./श्रीमती
- तपासणीच्या वेळी उपस्थित अधिकारी /कर्मचारी :-
- १. श्री. पदनाम-
- २. श्री. पदनाम-
- ३. श्री. पदनाम-
- ४. श्री. पदनाम-

अ.क्र.	बाब	तपशिल
१	लाभार्थी शेतक-याचे नाव-	
२	गाव	
३	तालुका	
४	जिल्हा	
५	लाभार्थी शेतक-याचा प्रवर्ग- अ) भुधारणा - अल्प /अत्यल्प / इतर ब) अनुसुचित जाती/अनुसुचित जमाती / सर्वसाधारण	
६	सुक्ष्म सिंचन संचाचा प्रकार- टिबक सिंचन संच / तुषार सिंचन संच	
७	टिबक सिंचन/ तुषार सिंचन संच बसविलेला प्रस्तावात नमुद प्रमाणे तसेच प्रत्यक्षात आढळून आलेला सर्व्हे नंबर	वरोवर/चुक
८	टिबक सिंचन/ तुषार सिंचन संच बसविलेले क्षेत्र(हे.) (प्रस्तावाप्रमाणे)	
९	टिबक सिंचन / तुषार सिंचन संच बसविलेल्या क्षेत्राची (लांबी x रुंदी) मी. एकुण क्षेत्र हे. (प्रत्यक्ष आढळल्याप्रमाणे)	
१०	टिबक सिंचन / तुषार सिंचन संच बसविलेले वर्ष-	
११	टिबक सिंचन संचअसल्यास लॅटरल अंतर (मी x मी)	
१२	तुषार सिंचन संचअसल्यास पाईपचा व्यास मिमी ६३ /७५ /९० मिमी	
१४	टिबक सिंचन / तुषार सिंचन संच उत्पादक कंपनीचे नाव	
१५	टिबक सिंचन/तुषार सिंचन संच वितरकाचे नाव-	
१६	टिबक सिंचन / तुषार सिंचन संच उभारणीसाठी आलेला खर्च/ विलाची रक्कम-	
१७	मोका तपासणी केलेल्या अधिका-याचे /कर्मचा-याचे नाव व पदनाम-	
१८	टिबक सिंचन / तुषार सिंचन संचासाठी लाभार्थी शेतक-यांस मिळालेल्या अनुदानाची रक्कम-	
१९	सध्या घेतलेले पीक	

परिशिष्ट ४ (अ)

ठिबक सिंचन संच मापदंडाप्रमाणे - तपासणी प्रपत्र .
योजनेचे नांव - प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रती थेंब अधिक पीक सन २०२१-२२

अ. क्र.	बाब	वीआयएस/ सीएमएल नं/ ब्रॅन्ड नेम	देयकाप्रमाणे मी./संख्या	प्रत्यक्षात मी./संख्या
१	सवमेन - लांबी व व्यास			
२	लॅटरल - व्यास (मी.मी) व लांबी (मी.)			
३	ड्रीपर - ऑनलाईन असल्यास संख्या इनलाईन लॅटरल असल्यास लांबी (मी.)			
४	इनलाईनसाठी इनलाईन पाईप वर्ग	वर्ग-१/वर्ग-२/वर्ग-३		
५	फिल्टर - स्क्रीन, सॅन्ड, डिस्क			
६	बायपास असेंब्ली	लागू नाही		
७	कंट्रोल फ्लश व्हॉल्व्ह	लागू नाही		
८	ड्रीपरचा डीसचार्ज लॅटरलच्या सुरुवातीस व शेवटी एक तासापूर्वी व नंतर	लागू नाही		
९	लॅटरलमधील प्रेशर गेज दिला आहे काय? असल्यास दाब- समान/असमान	लागू नाही		
१०	लाभार्थी शेतक-याचे ठिबक सिंचन / तुषार सिंचन संचाबाबतचे सर्वसाधारण अभिप्राय			
११	ठिबक सिंचन/ तुषार सिंचन संचाबाबत तपासणी अधिका-याचे अभिप्राय			

स्वाक्षरी
नाव
शेतकरी / शेतकरी प्रतिनिधी

स्वाक्षरी
नाव
पदनाम
क्षेत्रीय अधिकारी/ कर्मचारी

स्वाक्षरी
नाव
पदनाम
तपासणी अधिकारी

परिशिष्ट ४ (ब)

तुषार सिंचन संच मापदंडाप्रमाणे तपासणी प्रपत्र

योजनेचे नांव - प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रती थेंब अधिक पीक सन २०२१-२२

अ.क्र.	बाव	देयकाप्रमाणे	प्रत्यक्षात
		परिमाण/संख्या	परिमाण/संख्या
१	स्प्रिंकलर पाईप (६ मि. दाब २.५ कि/चौ.सें.मी. आयएस १४१५१ (पार्ट-१) (क्लास-२) १९९४ किंवा ॲल्युमिनियम पाईप मेन लाईन कपलरसह (आयएस-७०९२ प्रमाणे)		
२	नोजल / स्प्रिंकलर (गन मेटल) आयएस-१२२३२, पार्ट-१, १९८७ प्रमाणे किंवा ॲल्युमिनियम पाईप स्प्रिंकलर कपलरसह		
३	रायझर पाईप (किमान २.५ फुट) किंवा रायझर क्विक कपलर		
४	वॅड (९० डिग्री) किंवा रायझर क्विक कपलर कनेक्टर		
५	स्प्रिंकलर बेस बॅटन ॲक्सेसरीसह किंवा नोजल/स्प्रिंकलर (गन मेटल) आयएस-१२२३२, पार्ट-१, १९८७ प्रमाणे		
६	एन्ड प्लग		
७	पंप कनेक्टींग निपल/स्कूड कपलर		
८	प्रेसर गेज		
९	वेन्ड (९० डिग्री)		
१०	मेटॅलीक सॅडल/वॅटन		
११	तुषार सिंचन संचावर इंबॉसिंग केले आहे / नाही		
१२	लाभार्थी शेतक-याचे ठिबक सिंचन / तुषार सिंचन संचाबाबतचे सर्वसाधारण अभिप्राय		
१३	ठिबक सिंचन/ तुषार सिंचन संचाबाबत तपासणी अधिका-याचे अभिप्राय		

स्वाक्षरी
नाव
शेतकरी / शेतकरी प्रतिनिधी

स्वाक्षरी
नाव
पदनाम
क्षेत्रीय अधिकारी/ कर्मचारी

स्वाक्षरी
नाव
पदनाम
तपासणी अधिकारी

परिशिष्ट ४ (क)

क्षेत्रिय तपासणी मासिक प्रगती अहवाल

(मंडळ कृषि अधिकारी, तालुका कृषि अधिकारी, उपविभागीय कृषि अधिकारी,
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, विभागीय कृषि सहसंचालक यांचेकरीता लागू राहिल)

योजना :- प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजनेंतर्गत प्रति थेंब अधिक पिक - सुक्ष्म सिंचन सन २०२१-२२

अ. क्र.	तपासणी अधिकाऱ्याचे नाव व पदनाम	मापदंडाप्रमाणे क्षेत्रिय तपासणीचा तपशील							तपासणीची टक्केवारी
		तपासणी लक्षांक	चालू महिन्यात तपासणी केलेले संच			प्रागतीक तपासणी केलेले संच			
			ठिबक	तुषार	एकुण	ठिबक	तुषार	एकुण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

सदरचा अहवाल संनियत्रणाची जबाबदारी

१. तालुका स्तर -तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयातील , कृषि अधिकारी
२. उपविभागीय स्तर- उपविभागीय कृषि अधिकारी कार्यालयातील तंत्र अधिकारी
३. जिल्हा स्तर-जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक
४. विभागस्तर- विभागीय कृषि सहसंचालक, कार्यालयातील अधिक्षक कृषि अधिकारी
५. आयुक्तालय स्तर- कृषि अधिकारी, फलोत्पादन-४

परिशिष्ट ५ (अ)

सुक्ष्म सिंचन योजनेतर्गत नोंदणीस मान्यता देण्यात आलेल्या सुक्ष्म सिंचन संघ उत्पादक कंपनीने जिल्हानिहाय प्राधिकृत केलेल्या वितरकांना सन २०२१-२२ मध्ये विक्रीसाठी वितरीत केलेल्या सुक्ष्म सिंचन संघ घटकांचा वितरक, जिल्हा व त्रैमासिक अहवाल.

दि. / /२१ ते दि. / /२१

सुक्ष्म सिंचन संघ उत्पादक कंपनीचे नांव व पत्ता -

अ. क्र.	जिल्हा	तालुका	वितरक / विक्रेत्याचे पूर्ण नांव व पत्ता	देयक दिनांक	देयक क्रमांक	विक्रीसाठी वितरीत केलेला सुक्ष्म सिंचन घटक(मीटर/संख्या)							
						टिबक सिंचन घटकाचे नांव			तुषार सिंचन घटकाचे नांव				
						वितरीत केलेले पीव्हीसी पाईप (मीटर)	वितरीत केलेले lateral BIS-12786 (मीटर)	वितरीत केलेले Emittor (online) BIS-13487 (संख्या)	वितरीत केलेले Emittor (Inline) BIS-13488 (मीटर)	वितरीत केलेले Filter BIS-12785 (संख्या)	वितरीत केलेले Sprinkler Pipes Part-I Polyethylene Pipe BIS-14151 (Part-I) (संख्या)	वितरीत केलेले Sprinkler Pipes Part-II Polyethylene Pipe (QCPP) BIS-14151 (Part-II) (संख्या)	Rotating Sprinkler Nozzle BIS-12232 वितरीत केलेले(संख्या)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४

टिप - वर नमुद केलेले टिबक व तुषार सिंचन घटकांचे CML नंबर माहितीच्या शेवटी नमुद करावेत.

परिशिष्ट ५ (ड)

सुक्ष्म सिंचन योजनेंतर्गत वितरकांनी सन २०२१-२२ मध्ये शेतकरी निहाय विक्री केलेल्या सुक्ष्म सिंचन संघ घटकांचा त्रैमासिक तपशिल.

वितरकाचे नांव व पत्ता -

जिल्हा -

प्राधिकृत केलेल्या सुक्ष्म सिंचन संघ उत्पादक कंपनीचे नांव व पत्ता - दि. / /२१ ते दि. / /२१

अ. क्र.	योजनेचे नाव प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना/नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प/स्थानिक विक्री	शेक-याचे नाव	गाव	तालुका	सुक्ष्म सिंचनाखालील क्षेत्र	डीसी नंबर तारीख (Delevary Chalan)	बील क्रमांक तारीख	बील रक्कम
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१.								
२.								
	एकूण							

विक्री केलेले सुक्ष्म सिंचन घटक(मीटर/संख्या)

ठिबक सिंचन घटकाचे नांव						तुषार सिंचन घटकाचे नांव									
वितरीत केलेले पीव्हीसी पाईप (मीटर)	वितरीत केलेले lateral BIS- 12786 (मीटर)	वितरीत केलेले Emitter (online) BIS- 13487 (संख्या)	वितरीत केलेले Emitter (Inline) BIS- 13488 (मीटर)	वितरीत केलेले Filter BIS- 12785 (संख्या)	वितरीत केलेले Sprinkler Pipes Part-I Polyethylene Pipe BIS - 14151 (Part-I) (संख्या)	वितरीत केलेले Sprinkler Pipes Part-II Polyethylene Pipe (QCPP) BIS - 14151(Part-II) (संख्या)	वितरीत केलेले Rotating Sprinkler Nozzle BIS - 12232 (संख्या)	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७

टिप - वर नमूद केलेले ठिबक व तुषार सिंचन घटकांचे CML नंबर माहितीच्या शेवटी नमूद करावेत.

परिशिष्ट - ६

प्रति,

लाभार्थी नांव -श्री/श्रीमती----

गांव-

तालुका-

आपले शेतातील सर्व्हे. नं. मध्ये सुक्ष्म सिंचन संच घटक बसविणेकरीता मी मे. या
कंपनीचा तांत्रिक प्रतिनिधी म्हणुन आपले/ आपले प्रतिनिधीचे समक्ष सर्व्हेक्षण केले असुन खालीलप्रमाणे
आराखडा तयार करणेत आला असुन आपणास सिंचन संच बसविणेकरीता उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

संकल्प आराखडा व प्रमाणपत्र

अक्षांश	रेखांश
---------	--------

कंपनीच्या प्रतिनिधीने आराखड्यावर दयावयाचे प्रमाणपत्र

वरीलप्रमाणे आराखडा शेतक-यांने दिलेला पाणी परिक्षण अहवाल तसेच पाणी उपलब्धता, डिझेल/
विद्युत मोटरीची क्षमता, मातीचा प्रकार, घ्यावयाचे पीक, जमीनीचा चढउतार, पाण्याच्या सुविधेपासुन
ठिबक/तुषार सिंचन संचाचे अंतर इ. माहितीच्या आधारे व प्रत्यक्ष पाहाणी करुन तयार केलेले आहे. ठिबक
सिंचन संच व्यवस्थित चालण्याच्या दृष्टीने वरील आराखडा तांत्रिक व आर्थिकदृष्ट्या योग्य आहे.

सही : -----

(कंपनीचे तांत्रिक प्रतिनिधी)

कंपनी तांत्रिक प्रतिनिधीचे नांव :

कंपनीचे नाव/शिक्का:-----

सुचना- सदर आराखडा शेतक-यांनी महाडीबीटी पोर्टलद्वारे कागदपत्रे सादर करतांना अपलोड करावा.

परिशिष्ट - ७
शेतक-याने दयावयाचे हमी पत्र

मी -----रा.-----,ता.-----,जि.-----दि. /
/२१ , रोजी-----या स. न. मधील -----क्षेत्रावर-----पिकासाठी टिबक सिंचन/तुषार
सिंचन संचाच्या अनुदानासाठी अर्ज केलेला आहे. मला आपणाकडून पुर्वसंमती मिळालेली आहे. त्यानुसार मी
टिबक/तुषार संच बसविलेला आहे. व अनुदानासाठी प्रस्ताव सादर करत आहे.

मी सत्यप्रतिज्ञेवर प्रमाणीत करतो की,

- १) मी खालीलप्रमाणे कागदपत्र सोबत जोडलेली असून ती सर्व माहिती/कागदपत्रे बरोबर आहेत. याची
सर्व जबाबदारी माझी राहिल.
 - i. शेतक-यांचे हमीपत्र
 - ii. ७/१२ उतारा (मालकी हककासाठी)
 - iii. ८ अ उतारा (एकूण क्षेत्राच्या माहितीसाठी)
 - iv. कंपनी प्रतिनिधीने तयार केलेला सुक्ष्म सिंचन आराखडा व प्रमाणपत्र
 - v. बिलाची मुळ प्रत (टॅक्स ईनव्हाईस)
- २) सदर टिबक/तुषार सिंचनाच्या साठी आवश्यक असलेली सिंचनाची सोय: विहीर /कॅनाल
/शेततळे/सामुदायिक सिंचन सुविधा/ माझ्याकडे उपलब्ध आहे.
- ३) टिबक/तुषार सिंचन संचासाठी आवश्यक असलेली उर्जा साधने पुढीलपैकी ----- पंप
(विद्युत मोटर्स/डिझेल/सोलर) माझ्याकडे उपलब्ध असून अधिकृत विद्युत जोडणीची सुविधा माझ्याकडे
उपलब्ध आहे.
- ४) ज्या क्षेत्रासाठी टिबक/तुषार अनुदानासाठी अर्ज केलेला आहे त्या क्षेत्रावर यापूर्वीच्या ७ वर्षांमध्ये मी
शासनाच्या कोणत्याही योजनेतून टिबक/तुषार संचाच्या अनुदानाचा लाभ घेतलेला नाही.
- ५) ज्या क्षेत्रासाठी टिबक /तुषार सिंचन संचाच्या अनुदानाची मागणी केलेली आहे त्यासह मी एकूण ५ हे.
क्षेत्रापेक्षा जास्त क्षेत्रासाठी तसेच माझ्या एकूण जमीन धारणेपैकी (८-अ नुसार) जास्त क्षेत्रासाठी टिबक/तुषार
सिंचन अनुदानाचा लाभ घेत नाही.
- ६) संयुक्त ७-१२ मध्ये इतर खातेदारांकडून काही वाद निर्माण झाल्यास त्याची जबाबदारी माझी राहिल.
- ७) बिलामध्ये नमूद सर्व साहित्य मला प्राप्त झाले असून ते योग्य दर्जाचे असल्याचे मी खात्री करून ते
स्वीकारले असून त्याबाबत माझी काही तक्रार नाही.
- ८) उत्पादक कंपनी/वितरक यांनी मराठी भाषेतील संच देखभाल मार्गदर्शक पुस्तिका (Operational &
Maintainance Manual) मला उपलब्ध करून देण्यात आली. या मार्गदर्शक पुस्तिकेमध्ये नमूद केलेल्या
सुचनांचे मी पालन करेल.
- ९) अनुदान टिबक/तुषार संचासाठी प्राप्त झाल्यानंतर पुढील ५ वर्षांपर्यंत सदर संच सुस्थितीत ठेवण्याची व
वापरात ठेवण्याची माझी जबाबदारी असून मी त्यांची अथवा त्यातील कोणत्याही भागाची विक्री करणार नाही.
- १०) टिबक/तुषार सिंचन संचाच्या उत्पादक कंपनीच्या इंजिनियरने करून दयावयाच्या आराखड्यासाठी
आवश्यक कागदपत्रे/माहिती, उदा. माती, पाणी परिक्षण अहवाल, विद्युत मोटर /डिझेल इंजिन क्षमता, सिंचन

सुविधेपासुन टिबक/तुषार संचाचे अंतर, हेड, घ्यावयाचे/घेत असलेले पिक, पाणी उपलब्धता इ. सर्व तांत्रिक बाबींची माहिती त्यांना उपलब्ध करुन दयायची जबाबदारी माझी असुन त्यानुसार त्यांनी आराखडा तयार करुन दिलेला आहे. सदर संच आराखड्यामध्ये मी बदल करणार नाही.

११) उत्पादक कंपनी किंवा त्यांचे प्रतिनिधीसोबत विहित नमुन्यातील साध्या कागदावर करारनामा मी करुन घेतला असुन तो माझ्याकडे ठेवलेला आहे.

१२) अंमलबजावणी यंत्रणेच्या अधिका-यांना सदरचा संच तपासणी करण्यासाठी माझी मुभा आहे. मी संच तपासणीसाठी कोणत्याही प्रकरचा अडथळा अथवा हरकत करणार नाही. तपासणीसाठी अडथळा अथवा हरकत केल्यास मी अनुदान मिळण्यास अपात्र राहीन/ चुकीचा प्रस्ताव करुन अनुदान काढले असल्यास मिळालेले अनुदान वसुल करण्यास मी पात्र राहिल याची मला जाणीव आहे.

१३) प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजनेत सुक्ष्म सिंचन घटकाचा लाभ मिळणेसाठी मी सादर केलेली कागदपत्रे खरी आहेत

वरील सर्व माहिती मी सत्यप्रतिज्ञेवर प्रमाणित करुन देत आहे. सदर माहिती खोटी आढळून आल्यास, भारतीय दंड संहिता अन्वये आणि किंवा संबंधित कायदयानुसार माझ्यावर खटला भरला जाईल व त्यानुसार मी शिक्षेस पात्र राहिल याची मला पुर्ण जाणिव आहे.

तरी माझ्या अर्जाचा अनुदानासाठी विचार करावी हि विनती.

दिनांक:-----

स्थळ:-----

साक्षिदार -

१. स्वाक्षरी -

नांव -----, रा.-----, ता.-----, जि.-----
मोबाईल क्र.

२. स्वाक्षरी - नांव -----, रा.-----, ता.-----
, जि.----- मोबाईल क्र.

सही:-----

शेतक-यांचे नाव:-----

मोबाईल क्रमांक

परिशिष्ट - ८ अ

प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना - प्रति थेंव अधिक पीक सुक्ष्म सिंचन घटकांतर्गत काढलेल्या नमून्याचे तपशील विवरणपत्र

१.	नमूना काढल्याचा दिनांक	:	
२.	नमूना घटकाचे नाव	:	
३.	नमूना घटकाचा वीआयएस नंबर	:	
४.	नमूना घटकाचा बॅच नंबर	:	
५.	नमूना घटकाचा सीएमएल नंबर	:	
६.	नमूना घटकाचा क्लास नंबर (लॅटरल/इमिटींग पार्स)	:	Class - I / Class - II
७.	नमूना घटकाची कॅटेगरी (झीपर/इमिटींग पार्स)	:	ए किंवा बी
८.	नमूना घटकाचा टाईप (प्रकार मीमी) (लॅटरल/इमिटींग पार्स)	:	
९.	नमूना घटकाचा डिस्चार्ज (झीपर/इमिटींग पार्स)	:	एल.पी.एच.
१०.	नमूना घटकाचा प्रकार (झीपर/इमिटींग पार्स)	:	रेग्युलेटेड किंवा नॉन रेग्युलेटेड
११.	नमूना घटकाचे परिमाण (मीटर/संख्या)	:	
१२.	नमूना कोठून काढला?	:	(शेतकऱ्याच्या शेतातून/वितरकाकडून/ फॅक्टरी/गोडावूनमधून)
१३.	नमुना वितरकाकडून/फॅक्टरी/गोडावूनमधून काढला असल्यास	:	डीलीव्हरी चलन क्र. - साठा प्राप्त दिनांक -
१४.	नमूना शेतकऱ्याच्या शेतावरून काढला असल्यास	:	शेतकऱ्याचे नाव - गाव - , तालुका - , जिल्हा - सर्व्हे क्र. - सुक्ष्म सिंचन संच वसविल्याचे क्षेत्र - ---- हे. ठिबक सिंचन संचा बाबत लॅटरल आंतर - मी X मी संच वसविल्याचा दिनांक -
१५.	नमुना गोडाऊन/विक्रीपश्चात सेवा केंद्रावरून काढला असल्यास	:	पत्ता
१६.	नमुना कारखान्यामधून काढला असल्यास	:	पत्ता

टीप : (अनावश्यक मजकूर खोडावा)

प्रमाणित करण्यात येते की, सदरचा नमुना चमुप्रमुख व चमुतील सदस्यांनी समक्ष काढला असून सर्वासमक्ष सील बंद केला आहे. तसेच मुद्दा क्र. १ ते १६ मध्ये दिलेला तपशील बरोबर आहे.

स्वाक्षरी/-
(नाव :)
मंडल कृषि अधिकारी,
द्वारा तालुका कृषि अधिकारी,-----
जिल्हा -----

स्वाक्षरी/-
(शेतकऱ्याचे नाव :),
गांव : -----, तालुका :-----
जिल्हा-----

स्वाक्षरी/-
(नाव :)
चमु प्रमुख तथा कृषि उपसंचालक,

स्वाक्षरी/-
(नाव :)
मे.----- कंपनीचे प्राधिकृत
विक्रेते / वितरक
तालुका : -----जिल्हा -----

स्वाक्षरी/-
(शेतकऱ्याच्या शेतावरील नमुना ज्यांच्या समक्ष काढण्यात
आला त्या व्यक्तीचे नाव :),
गांव : -----, तालुका :-----

स्वाक्षरी/-
(नाव :)
मे.----- कंपनीचे प्राधिकृत

प्रत- मा. संचालक फलोत्पादन यांना माहिती व कार्यवाहिस्तव सविनय सादर

परिशिष्ट - ८ व

सुक्ष्म सिंचन संच नमुना काढतांना उत्पादक कंपनीकडून
चमु प्रमुख तथा कृषि उपसंचालक यांना सादर करावयाची आवश्यक तांत्रिक माहिती

IS:१३४८७ (Emitter) & IS: १३४८८ (Emitting Pipes)
या घटक नमुन्याचे जाहीर केलेले तांत्रिक तपशील

१.	Type:
२.	Category (A/B)
३.	Regulated / Unregulated
४.	Nominal Emission Rate LPH
५.	Nominal Test Pressurekg/cm ²
६.	Smallest Flow Pathmm
७.	Pressure Vs Flow rate for min three point to calculating emitter Exponent:
	७.१ Pressure.....kg/cm ² , Flow Rate.....LPH
	७.२ Pressure.....kg/cm ² , Flow Rate.....LPH
	७.३ Pressure.....kg/cm ² , Flow Rate.....LPH
८.	Spacing :mm (in case of emitting pipe)

स्वाक्षरी/-
(नाव :)
चमु प्रमुख तथा कृषि उपसंचालक,

स्वाक्षरी/-
(नाव :)
मे.----- कंपनीने प्राधिकृत
केलेल्या कंपनीचा अधिकृत प्रतिनिधी

प्रत- संचालक फलोत्पादन, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

परिशिष्ट - ८ क

सुक्ष्म सिंचन घटक नमुना मिळाल्याची पावती

घटक नमुना शेतक-याच्या शेतातुन घेतला असल्यास

प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना —प्रति थेंब अधिक पिक सुक्ष्म सिंचन घटकांचे सन----- या वर्षांतर्गत बसविण्यात आलेल्या शेतक-याच्या शेतातुन घटक नमुना काढला आहे.

शेतकऱ्याचे- नाव -श्री/श्रीमती-----

रा-----ता-----जि-----

अर्ज क्र.-----

उत्पादक कंपनीचे नाव -----

वितरकाचे नाव:-----

घटक नमुना:-..... नमुना परीणाम -----

बॅच क्रमांक ----- सीएम एल क्रमांक -----

नमुना काढल्याचा दिनांक-----

सदर एक घटक नमुना सिलबंद करुन कंपनी प्रतिनिधीच्या ताब्यात देण्यात आला आहे.

शिक्का व स्वाक्षरी

नांव -----

नांव -----

नांव-----

कृषि उपसंचालक

कंपनी अधिकृत प्रतिनिधी

कंपनी अधिकृत वितरक

जिअ.कृ.अ.कार्यालय

परिशिष्ट - ८ ड

सुक्ष्म सिंचन घटक नमुना मिळाल्याची पावती

घटक नमुना नमुना उत्पादकांच्या कारखान्यातुन/वितरकाच्या गोडाऊनमधुन घेतला असल्यास

प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना —प्रति थेंब अधिक पिक सुक्ष्म सिंचन घटकांचे सन----- या वर्षांतर्गत बसविण्यात आलेल्या उत्पादकांच्या कारखान्यातुन/वितरकाच्या गोडाऊनमधुन घटक नमुना काढला आहे.

उत्पादक कंपनीचे नाव -----

वितरकाचे नाव:-----

घटक नमुना:-..... नमुना परीणाम -----

बॅच क्रमांक ----- सीएम एल क्रमांक -----

नमुना काढल्याचा दिनांक-----

सदर एक घटक नमुना सिलबंद करुन कंपनी प्रतिनिधीच्या ताब्यात देण्यात आला आहे.

शिक्का व स्वाक्षरी

नांव -----

नांव -----

नांव-----

कृषि उपसंचालक

कंपनी अधिकृत प्रतिनिधी

कंपनी अधिकृत वितरक

जिअ.कृ.अ.कार्यालय

परिशिष्ट - ०९

प्रति,
मा---
सिपेट औरंगाबाद/

वसंतदादा शुगर इन्स्टीट्यूट (व्हीएसआय), मांजरी

विषय- सन २०२१-२२ मधील सुक्ष्म सिंचन घटकाचे नमुने तपासणीबाबत

Specification details for the purpose of testing as per IS Standards

Sr.No.	Sample Code	Name of component	Type	Class	In case of Dripper Category	Regulated or Unregulated	Discharge of Dripper	Nominal Test Pressure (Kg/Cm2)	Smallest Flow Path -- mm	Pressure Vs Flow Rate for min three point to calculating emmitter component			Spacing mm in case of emmiting Pipe			
										1				2		3
										Pressure in kg /cm2	Flow Rate LPH	Pressure in kg /cm2		Flow Rate LPH	Pressure in kg /cm2	Nominal Emission Flow Rate LPH
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

उपरोक्त नमुद माहिती ही नमुन्याचा वर्णनदर्शक तपशील परीशिष्ट ८ अ व परीशिष्ट ८ ब यास अनुसरून नोंदविण्यात आली आहे.

चमु प्रमुख तथा कृषि उपसंचालक
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालय

प्रत- मा.संचालक फलोत्पादन, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना माहितीस्तव सादर

परिशिष्ट १०
राज्य व जिल्हा स्तरावर ठेवण्याची नमुना तपासणी नोंदवही

अ. क्र.	नमुना काढल्याचा दिनांक	नमुना काढल्याचे ठिकाण (शेतकऱ्यांच्या शेतावरून/कंपनी/ वितरकाचे साठयातून)	शेतकरी/कंपनी/ वितरकाचे नांव/गाव/ तालुका/ जिल्हा	नमुन्याचा तपशिल					नमुना काढलेल्या कंपनी व वितरकाचे नाव
				घटक	उत्पादक	बॅच क्रमांक	सीएमएल क्रमांक	क्लास /कॅटेगरी/ टाईप	
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.

नमुना तपासणी संस्थेकडे पाठवल्याच्या			तपासणी संस्थेकडून अहवाल प्राप्त			अप्रमाणित नमुन्याबाबत तपासणी अहवालातील शेरे	अप्रमाणित नमुन्यावरील कार्यवाहीचा तपशिल		
पत्राचा क्रमांक	दिनांक	नमुन्याचा कोड क्रमांक	पत्र क्रमांक	दिनांक	प्रमाणित / अप्रमाणित		आदेश क्रमांक	दिनांक	कार्यवाही
११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०

परिशिष्ट - ११
नमुना कोड कार्यपध्दती

अ.क्र.	टिबक/तुषार घटकाचे नाव	बीआयएस क्रमांक	नमुना कोड
१.	लॅटरल	१२७८६	MILT PN-001-21-22
२.	इमिटींग पार्सप (इनलाईन)	१३४८८	MIEP PN-001-21-22
३.	एचडीपीई पार्सप	४९८४ आणि १४१५१ (भाग-२)	MIHDP PN-001-21-22
४.	पीव्हीसी पार्सप्स (UPVC Pipes IS. 4985)	४९८५	MIPVP PN-001-21-22
५.	इमीटर (झीपर)	१३४८७	MIDP PN-001-21-22

परिशिष्ट - १२

प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना - प्रति थेंव अधि पिक सुक्ष्म सिंचन तपासणीसाठी पाठविण्यात आलेल्या नमुन्यांचा मासिक अहवाल

अ. क्र.	जिल्हा	सुक्ष्म सिंचन संच घटक	सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनी	काढण्यात आलेले नमुने संख्या	तपासणी साठी पाठविलेले नमुने संख्या	
					तपासणी संस्था	पाठविलेले नमुने संख्या
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.

परिशिष्ट - १३

विक्रीपश्चात सेवा केंद्राचा तपासणी अहवाल

१. टिबक/तुषार सिंचन संच उत्पादक कंपनीचे नाव.
 २. विक्रीसेवा केंद्र कार्यालयाचा पत्ता (दूरध्वनी क्रमांकासह)
 ३. विक्रीसेवा केंद्रामध्ये उत्पादकातर्फे नियुक्ती केलेल्या अधिका-यांचे नांव व शैक्षणिक अर्हता.
 ४. भेटीच्यावेळी संबंधीत सर्व्हिस इंजिनियर उपस्थित होते किंवा कसे ?
 ५. आम्ल / अल्कली प्रक्रिया देण्यात येतात काय ? त्याचे रजिष्टर ठेवण्यात आले आहे काय ?
 ६. विक्रीपश्चात सेवा केंद्रात टिबक सिंचन संचाचे सुटे भाग उपलब्ध आहेत काय ?
 ७. शेतक-यांच्या तक्रारीबाबत स्वतंत्र रजिष्टर ठेवण्यात आले आहे काय ?
 ८. शेतक-यांच्या तक्रारीचे निवारण करण्यात येते काय ?
 ९. मागील वर्षी हे केंद्र कार्यरत होते काय ? असल्यास पूर्वी तपासणी झाल्याचा दिनांक व तपासणी अधिकारी यांचे नाव व हुद्दा.
 १०. पूर्वी तपासणी झाली असल्यास टिपणीतील तपासणी अहवालाची पुर्तता केली आहे काय ?
 ११. संचासोबत मराठी भाषेतील माहिती पुस्तिका येते काय ? असल्यास पुरविलेल्या पुस्तिकेची प्रत जोडावी
 १२. उत्पादकामार्फत लाभार्थीचे प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजन करण्यात येतात काय ? असल्यास यापूर्वीच्या कार्यक्रमाच्या तपशिल.
- मी श्री. _____ पदनाम यांनी दि. _____ रोजी _____ या विक्रीपश्चात सेवा केंद्राची तपासणी केली आहे. केंद्र व राज्य शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार या विक्री पश्चात सेवा केंद्राची उभारणी करण्यात आली आहे. आवश्यक नोंदवहया ठेवण्यात आल्या आहेत. सदर कंपनीस _____ या जिल्हयात काम करण्यासाठी नोंदणी करून देण्यासाठी शिफारस करण्यात येत आहे.

कृषि उपसंचालक/ तंत्र अधिकारी (फलोत्पादन)
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालय
जिल्हा

परिशिष्ट - १४ अ

(सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनी यांनी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना
कंपनी प्रतिनिधीची नमुना स्वाक्षरी देणेबाबत पत्राचा नमुना)

प्रति,

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी

विषय - कंपनी प्रतिनिधीची नमुना स्वाक्षरी व विक्रीपश्चात सेवा केंद्राचे नाव व पत्ता
सादर करणेबाबत -----

प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रती थेंव अधिक पिक घटकांतर्गत सन २०२१-२२ मध्ये कृषि आयुक्तालय स्तरावरून आपले जिल्ह्याकरीता नोंदणी केली असून कंपनी मार्फत जिल्ह्याकरीता नेमलेल्या कंपनीच्या तांत्रिक प्रतिनिधीचे नाव व नमुना स्वाक्षरी तसेच विक्री पश्चात सेवा केंद्राचे नांव व पत्त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

कंपनीचे नाव मे.-----

प्राधिकृत तांत्रिक प्रतिनिधीचे नांव व स्वाक्षरी व मोबाईल नंबर -----

विक्री पश्चात सेवा केंद्राचे नांव व पत्ता-----

विक्री पश्चात सेवा देणा-या अधिकृत प्रतिनिधीचे नांव व मोबाईल नंबर

स्वाक्षरी व शिक्का
उत्पादक कंपनी

परिशिष्ट - १४ ब

(जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी अधिनस्त तालुका कृषि अधिकारी यांना
कंपनी प्रतिनिधीची नमुना स्वाक्षरी देणेबाबत पत्राचा नमुना)

प्रति,

तालुका कृषि अधिकारी

विषय - कंपनी प्रतिनिधीची नमुना स्वाक्षरी उपलब्ध करून देणेबाबत -----

प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रती थेंव अधिक पिक घटकांतर्गत सन २०२१-२२ मध्ये कृषि आयुक्तालय स्तरावरून नोंदणी देण्यात आलेल्या सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनी----- ,
चे अधिकृत प्रतिनिधीचे नांव व नमुना स्वाक्षरी , तसेच विक्रीपश्चात सेवा केंद्राचा तपशील वरील परीशिष्ट १४ अ प्रमाणे उचित कार्यवाहीस्तव सहपत्रित करणेत येत आहे.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
जिल्हा

प्रत- उपविभागीय कृषि अधिकारी,----यांना पुढील कार्यवाहीस्तव रवाना

परिशिष्ट १५

प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रति थेंव अधिक पिक घटक सन २०२१-२२ अंतर्गत
गावात बसविलेले ठिबक सिंचन / तुषार सिंचन संच लाभार्थ्यांची यादी

प्रति,

मा. संरपंच

ग्रामपंचायत -----

विषय- प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रति थेंव अधिक पिक घटक सन २०२१-२२ अंतर्गत
गावात बसविलेले ठिबक सिंचन / तुषार सिंचन संच लाभार्थ्यांची यादी उपलब्ध करून
देणेबाबत....

उपरोक्त विषयान्वये प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रति थेंव अधिक पिक घटक
सन २०२१-२२ अंतर्गत माहे -----ते माहे -----या तीन महिन्यामध्ये आपले गावात
बसविलेले ठिबक सिंचन / तुषार सिंचन संच लाभार्थ्यांची यादी तसेच लाभार्थ्यांचे नांव, सर्वे
नं., ठिबक / तुषार क्षेत्र, पीक व दिलेले अनुदान याबाबत तपशीलवार माहिती उपलब्ध करून
देण्यात येत आहे. सदर माहिती त्या गावातील लाभार्थ्यांना अवगत होणेकरीता कृषि
वार्ताफलकावर कृषि सहायकामार्फत प्रसिध्द करणेत येत आहे.

कृषि अधिकारी
तालुका कृषि अधिकारी कार्यालय

परिशिष्ट १६

करारनामा

(उत्पादक कंपनी किंवा त्यांच्या प्रतिनिधीने शेतक-याबरोबर करावयाचा)

मी -----(ठिबक /तुषार सिंचन संचाचे राज्य शासन मान्यता प्राप्त उत्पादक) मे. -----
---यांचे अधिकृत प्रतिनिधी असून खालील नमुद केलेल्या शेतक-यांच्या शेतावर ठिबक /तुषार सिंचन संच
पुरविला आहे व तो दिनांक -----रोजी कार्यान्वीत करुन दिलेला आहे.

- १) शेतक-यांचे नाव ----- गाव -----ता. -----जिल्हा -----
२) पीक-----क्षेत्र(हेक्टर) -----गट क्रमांक-----
३) देयक क्रमांक-----दिनांक-----रककम रुपये-----

१. मी उत्पादक कंपनीच्या वतीने हमी घेतो की, पुरविलेल्या ठिबक/तुषार सिंचन संचातील सर्व साहित्य कृषि आयुक्तालयाने ठरवून दिलेल्या निकषानुसार योग्य दर्जाचे आहे.
२. जमितीचा उतार, मातीचा प्रकार, खोली, पाण्याची क्षारता, जमितीचा सामू माती परिक्षण अहवाल इत्यादी तांत्रिक बाबी तपासून संच बसविण्याचा आराखडा तयार करण्यात आला आहे. ठिबक सिंचन संच व्यवस्थित कार्यान्वित राहण्यास कोणतीही तांत्रिक चूक राहिलेली नाही.
३. बसविलेल्या ठिबक सिंचन संचाची तपासणी केली असून सर्व ठिकाणी समान दाबाने पाणी मिळत आहे.
४. संचात बसविलेले साहित्य बीआयएस मार्कचेच व मा. आयुक्त, कृषि यांच्याकडे माझ्या कंपनीने दिलेल्या मेकचेच आहेत.
५. शेतक-यांस ठिबक/तुषार सिंचन संच कसा चालवायचा याबाबतचे प्रशिक्षण दिनांक -----रोजी दिले आहे. संच व्यवस्थित कार्यान्वित राहण्यासाठी शेतक-यांच्या शेतास नियमित भेटी देण्यात येतील. तसेच “ विक्रीनंतरची सेवा” देण्यात येईल.
६. संच तीन वर्षांच्या कालावधीत व्यवस्थित कार्यान्वित राहण्यासाठी कंपनीकडील तांत्रिक प्रतिनिधी शेतक-यांच्या शेतास तीन वर्षांपर्यंत शेतक-यांच्या मागणीनुसार व आवश्यकतेनुसार नियमित भेटी देण्यात येतील. तसेच उत्पादक कंपनीमार्फत जिद्दाकरिता जे विक्रीपश्चात सेवा केंद्र सुरु केलेले आहे त्यामार्फत विक्रीनंतरची मोफत सेवा देण्यात येईल.
७. शेतक-यांची संच चालविण्याबाबतची तक्रार मला प्राप्त झाल्यास माझ्याकडील प्रतिनिधी तक्रार मिळाल्याच्या सात दिवसांच्या आत प्रत्यक्ष शेतावर भेट देवून शेतक-याची अडचण ७ दिवसांच्या आत सोडवण्यात येईल.
८. ठिबक/तुषार सिंचन संच कसा चालवावा, प्रत्येक घटकाची कोणती निगा राखावी याबाबतची माहिती असलेली मराठी पुस्तिका शेतक-यास संच कार्यान्वित झाला त्यावेळी दिली आहे.
९. मी सदर ठिबक /तुषार सिंचन संचाचा कोणताही घटक तांत्रिक दृष्टीने खराब झाला असेल तर तो तीन वर्षांच्या कालावधीपर्यंत कंपनी बदलून देईल. (Performance Guarantee) या कालावधीत आराखड्यात दोष असल्याच्या कारणामुळे किंवा इतर तांत्रिक कारणामुळे संच नाकाम झाल्यास मी शेतक-यांस संचाची किंमत परत करण्यास बांधील आहे.
१०. संच कार्यान्वित केलेल्या दिवसापासून संचाची देखभाल व निगा राखणाऱ्या संदर्भात तीन रासायनिक प्रकिया (आम्ल व क्लोरिन) मोफत करुन देण्यात येतील.

या मुदतीत लाभार्थी शेतक-यांची जबाबदारी खालीलप्रमाणे राहिल.

१. दिलेल्या सुचनांनुसार फिल्टरची वेळोवेळी व नियमित सवचछता करणे.
 २. संपूर्ण संचाचे नियमितपणे फ्लशींग करेल.
 ३. जमिनीची वापसा सिथती कायम योग्य राहण्यासाठी दिलेल्या सुचनांप्रमाणे चालविणे.
 ४. संचाची योग्य निगा व जोपासना राखण्यासंदर्भात संबंधीत उत्पादकांनी दिलेल्या तांत्रिक सूचनांचे योग्य पालन करणे
 ५. शेवाळ, क्षार इत्यादी कारणामुळे ड्रीपर्स/ इमीटर्स बंद होऊ नयेत यासाठी उत्पादकांनी सुचविल्याप्रमाणे क्लोरीन व आम्ल प्रक्रिया करणे.
- वरीलप्रमाणे उत्पादक व लाभार्थी शेतक-यांमध्ये जबाबदारी पार पाडताना वाद निर्माण झाल्यास मा. आयुक्त, कृषि यांचा निर्णय अंतिम व संबंधीतावर बंधनकारक राहिल. मा. आयुक्त यांचे निर्णयाशी समाधान न झाल्यास दोन्ही पक्षाला तक्रारीचे निराकरण करण्याकरिता ग्राहक मंच किंवा इतर न्याय कार्यप्रणाली वापरण्याचा अधिकार राहिल.

स्थळ:

दिनांक:

उत्पादक कंपनीचा अधिकृत प्रतिनिधी-----

लाभार्थी शेतक-यांची स्वाक्षरी/ अंगठा

प्रतिनिधीचे पदनाम: उत्पादक कंपनीचा शिक्का.

साक्षीदार-१)श्री./श्रीमती-----स्वाक्षरी /अंगठा

२) श्री./श्रीमती-----स्वाक्षरी /अंगठा

परिशिष्ट - १७ (साठा नोंद वही)

वर्ष

कंपनीचे नाव व पत्ता:

वितरकाचे नाव नाव व पत्ता:

अ.क्र.	कंपनीचे नाव	चि.एसटी.क्र.	शिल क्रमांक	दिनांक	आवक					पान.क्र.	
					वितरित केलेले पिकिशी पाईप (मीटर)	वितरित केलेले Lateral BIS-12786(मिटर)	वितरित केलेले Emitter (Ohalo)BIS-13487(संख्या)	वितरित केलेले Emitter (haloo)BIS-13488(मिटर)	वितरित केलेले Filter BIS-12785(संख्या)		वितरित केलेले Sprinkler Pipes Part I Polyethylene Pipe BIS-14151 (Part-I)(संख्या)
1	जेम	2	3	5	6	7	8	9	10	11	12
एकूण											

परिशिष्ट - १७ (साठा नोंद वही)

वितरकाचे नाव नाव व पत्ता:

अ.क्र.	योजनेचे नाव (प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना; नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प; स्थानिक विक्री)	गाव	ता.कुळा	सुधम सिंचन खातीत क्षेत्र (हेक्टर)	डि.सी. नंबर व तारीख	शिलानी रक्कम	शेतकऱ्यास विक्री केलेले सुधमसिंचन घटक (मि. संख्या) जाकळ					पान क्र.				
							वितरित केलेले Lateral BIS-12786(मिटर)	वितरित केलेले Emitter (Ohaloo)BIS-13487(संख्या)	वितरित केलेले Emitter (haloo)BIS-13488(मिटर)	वितरित केलेले Filter BIS-12785(संख्या)	वितरित केलेले Sprinkler Pipes Part I Polyethylene Pipe BIS-14151 (Part-I)(संख्या)		वितरित केलेले Sprinkler Pipes Part II Polyethylene Pipe (QCPP) BIS-14151 (Part-II)(संख्या)	वितरित केलेले Rotating Sprinkler Nozzle BIS-12232(संख्या)		
13		14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

सुधमसिंचन घटक (मि. संख्या): शिलालक

वितरित केलेले पिकिशी पाईप (मीटर)		वितरित केलेले Emitter (Ohaloo)BIS-13487(संख्या)		वितरित केलेले Emitter (haloo)BIS-13488(मिटर)		वितरित केलेले Filter BIS-12785(संख्या)		शिलालक Sprinkler Pipes Part I Polyethylene Pipe BIS-14151 (Part-I)(संख्या)		शिलालक Sprinkler Pipes Part II Polyethylene Pipe (QCPP) BIS-14151 (Part-II)(संख्या)		शिलालक Rotating Sprinkler Nozzle BIS-12232(संख्या)	
21	22	23	24	25	26	27	28						

रिप. १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३, ४४, ४५, ४६, ४७, ४८, ४९, ५०, ५१, ५२, ५३, ५४, ५५, ५६, ५७, ५८, ५९, ६०, ६१, ६२, ६३, ६४, ६५, ६६, ६७, ६८, ६९, ७०, ७१, ७२, ७३, ७४, ७५, ७६, ७७, ७८, ७९, ८०, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६, ८७, ८८, ८९, ९०, ९१, ९२, ९३, ९४, ९५, ९६, ९७, ९८, ९९, १००

परिशिष्ट - १९

सामाईक क्षेत्र असलेल्या शेतक-याने इतर खातेदारांचे घ्यावयाचे सहमती पत्र

दि. / /

संमतीपत्र लिहून घेणार:-

मी श्री/श्रीमती रा.....ता.....जि..... गट नंबर मध्ये.....हेक्टर क्षेत्रावर ठिबक/तुषार सिंचन संच अनुदानाचा लाभ घेऊ इच्छितो. गट नंबर मधील क्षेत्र सामाईक क्षेत्र असून सदर क्षेत्रावर प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना सन अंतर्गत मिळणारे अनुदान माझे नावाने माझ्या आधार संलग्न खात्यावर जमा करणेसाठी गट नंबर मधील इतर सामाईक खातेदारांचे सहमती पत्र खालिल प्रमाणे देत आहे.

संमतीपत्र लिहून देणार:

मी / आम्ही स्वखुशीने संमतीपत्र लिहून देतो की गट नंबर /सर्व्हे नंबर, मधील एकुण क्षेत्र हेक्टर सामाईक क्षेत्र असून मी श्री/श्रीमती रा.....ता.....जि..... यांना गट नंबर मध्ये.....हेक्टर क्षेत्रावर ठिबक/तुषार सिंचन संच उभारणी साठी व सदर क्षेत्रावर प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना सन..... अंतर्गत नियमाप्रमाणे मिळणारे शासकीय अनुदान त्यांचे नावाने जमा करणेस आमची कुठलीही हरकत नाही. करीता सदर संमतीपत्र देत आहोत,

संमतीपत्र लिहून देणार: १) श्री

स्वाक्षरी

गाव: ता..... जि.....

२) श्री

स्वाक्षरी

गाव: ता..... जि.....

संमतीपत्र लिहून घेणार

लाभार्थी शेतक-याची स्वाक्षरी

नाव

गाव..... ता..... जि.....

परीशिष्ट २०

प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रती थेंब अधिक पिक सन २०२१-२२
महाडीबीटी पोर्टलवरील सोडतीद्वारे निवड झाल्यानंतर अर्ज छानणी स्तर

अ.क्र.	कार्यवाही प्रक्रीया	स्तर
१	लाभार्थी शेतक-याने कागदपत्रे अपलोड करणे	लाभार्थी
२	अपलोड केलेल्या कागदपत्रांची छानणी करणे	कृषि सहायक
३	अपलोड केलेल्या कागदपत्रांची छानणी करुन प्रस्तावास पुर्वसंमती देणे	ताकृअ
४	लाभार्थी यांनी संच खरेदी करुन देयक व प्रस्ताव अपलोड करणे	लाभार्थी
५	अपलोड केलेल्या देयकाची छानणी तसेच मोका तपासणी करुन पोर्टलवर नोंद करणे	कृषि पर्यवेक्षक
६	देयक व मोका तपासणी छानणी	मंकृअ
७	देयक छानणी, मोका तपासणी छानणी आणि अंतिम अनुदान अदायगी जिअकृअ शिफारस करणे	ताकृअ
८	प्रस्तावास अनुदान अदायगी करणे व शेतक-याच्या बँक खात्यात अनुदान जमा करणे	जिअकृअ/कृषि आयुक्तालय

Annexure- IV a

Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 0.2 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m x m)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6
	Control Unit																
1	Screen filter 10 m ³ /hr / Disc filter	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
2	Ventury & manifold (1 1/2")	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
3	Air release Valve 1"	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
4	Non Return Valve - 1.5"	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
5	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
	Field Unit																
6	PVC/HDPE* Pipe 50 mm, class-III; 6 kg/cm ²	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48	48	48	48	48	48
7	Lateral 12 mm, Class II ; 2.5 kg/cm ²	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1010	1347	20	27	32	40
8	Emitting Pipe 12 mm; Class II; (0.6 m x 1 to 4lph)	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	808	1122	1347	1683
9	Emitter/ Dripper 4/ 8 lph	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1020	907	0	0	0	0
10	Control Valve 50 mm	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
11	Flush Valve 50 mm	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
12	Throttle Valve - 1.5"	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
13	Fittings/Installation & Accessories @5%	set	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5%	5%	5%	5%	5%	5%

Annexure- IV b

Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 0.4 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m.xm)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6
	Control Unit																
1	Screen filter 10 m ³ /hr / Disc filter	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Ventury & manifold (1 1/2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Air release Valve 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Non Return Valve - 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Field Unit																
6	PVC/HDPE* Pipe 63 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	0	0	0	0	0	0	0	0	30	30	30	0	0	0	0
7	PVC/HDPE* Pipe 50 mm, class-III; 6 kg/cm ²	m	96	96	96	96	96	96	96	96	66	66	66	96	96	96	96
8	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	0	0	0	0	0	0	0	0	1616	2020	2693	38	53	64	79
9	Emitting Pipe 12 mm; Class II; (0.6 m x1 to 4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1616	2245	2693	3367
10	Lateral 12 mm, Class II ; 2.5 kg/cm ²	m	339	406	452	508	677	813	1016	1355	0	0	0	0	0	0	0
11	Emitter/ Dripper 4/ 8 lph	No.	113	163	201	255	453	653	907	1293	2010	2010	1796	0	0	0	0
12	Control Valve 63 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
13	Control Valve 50 mm	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	Flush Valve 63 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
15	Flush Valve 50 mm	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
16	Throttle Valve - 2"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Throttle Valve - 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
18	Fittings/Installation & Accessories @5%	Set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%

Annexure-IV c

Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 1.0 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (mxm)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6	
Control Unit																		
1	Screen filter 20-25 m ³ / hr / Disc filter	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
2	Venturi & manifold (2')	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
3	Air release Valve 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
4	Non Return Valve - 1.5' / 2"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
5	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Field Unit																		
6	PVC /HDPE* Pipe 75 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	0	0	0	0	0	0	0	54	102	54	54	54	54	54	54	
7	PVC/HDPE* Pipe 63 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	0	0	0	0	54	156	156	102	102	102	102	102	102	102	102	
8	PVC/HDPE* Pipe 50 mm, class-III; 6 kg/cm ²	m	156	156	156	156	102	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
9	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	833	1000	1111	1250	1667	2000	2500	3333	4000	5000	6667	60	83	100	125	
10	Emitting Pipe 16 mm; Class II; (0.6 m x1 to 4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4040	5611	6733	8417	
11	Emitter/ Dripper 4/ 8 lph	No.	278	400	494	625	1111	1600	1275	2267	3232	5050	4489	0	0	0	0	
12	Control Valve 75 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	
13	Control Valve 63 mm	No.	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	
14	Control Valve 50 mm	No.	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	2	
15	Flush Valve 63 mm	No.	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	
16	Flush Valve 50 mm	No.	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
17	Throttle Valve - 2"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
18	Fittings & Accessories @5%	set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	

Annexure- IV d

Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 2.0 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (mxm)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6	
Control Unit																		
1	Screen filter 20-25 m ³ / hr / Disc filter	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
2	Ventury& manifold (2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
3	Air release Valve 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
4	Non Return Valve - 1.5" / 2"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
5	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Field Unit																		
6	PVC/HDPE* Pipe 75 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	
7	PVC/HDPE* Pipe 63 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	
8	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	1850	2130	2350	2600	3500	4200	5200	6900	8250	11000	14000	120	150	170	200	
9	Emitting Pipe 16 mm; Class II; (0.6 m x 1 to 4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8200	11500	13600	17000	
10	Emitter/ Dripper 4/ 8 lph	No.	600	800	1000	1300	2300	3300	2600	4800	6600	10400	9000	0	0	0	0	
11	Control Valve 75 mm	No.	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	
12	Control Valve 63 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	
13	Flush Valve 63 mm	No.	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
14	Throttle Valve - 2"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
15	Fittings & Accessories @5%	set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	

Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 3.0 ha at farmer's field

SN	Component/Lateral to Lateral x Dripper spacing (m x m)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6	
Control Unit																		
1	Screen filter 30 m ³ /hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	
2	Screen filter 20-25 m ³ /hr	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	
3	Ventury & manifold (2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
4	Air release Valve 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
5	Non Return Valve - 2" / 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
6	Non Return Valve - 1.5" / 2.0"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
7	By-pass Assembly - 2"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Field Unit																		
8	PVC/HDPE* Pipe 90 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	0	0	0	0	0	0	0	0	90	90	90	90	90	90	90	
9	PVC/HDPE* Pipe 75 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	0	0	0	0	216	216	216	216	132	132	132	132	132	132	132	
10	PVC/HDPE* Pipe 63 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	216	216	216	216	336	336	336	336	174	174	174	174	174	174	174	
11	PVC/HDPE* Pipe 50 mm, class-III; 6 kg/cm ²	m	336	336	336	336	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
12	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	2500	3000	3333	3750	5000	6000	7500	10000	12120	15150	20200	156	217	260	325	
13	Emitting Pipe 16 mm; Class II; (0.6 m x 1 to 4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12120	16833	20200	25250	
14	Emitter/ Dripper 4/ 8 lph	No.	833	1200	1481	1875	3333	2400	3750	6667	9696	15150	13467	0	0	0	0	
15	Control Valve 90 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
16	Control Valve 75 mm	No.	0	0	0	0	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	
17	Control Valve 63 mm	No.	1	1	1	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
18	Control Valve 50 mm	No.	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
19	Flush Valve 75 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
20	Flush Valve 63 mm	No.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
21	Throttle Valve - 2" / 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
22	Throttle Valve - 1.5" / 2"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
23	Fittings/Installation & Accessories @5%	set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	

Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 4.0 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m x m)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6	
Control Unit																		
1	Screen filter 30 m3/hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Screen filter 20-25 m3/hr / Disc filter*	No	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Ventury & manifold (2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Air release Valve 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Non Return Valve - 2" / 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Non Return Valve - 1.5" / 2"	No	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
7	By-pass Assembly - 2"x1.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
8	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Field Unit																		
9	PVC/HDPE* Pipe 90 mm, class-II; 4 kg/cm2	m	0	0	0	0	0	0	0	0	138	138	138	138	138	138	138	138
10	PVC/HDPE* Pipe 75 mm, class-II; 4 kg/cm2	m	222	222	222	222	222	222	222	222	276	276	276	276	276	276	276	276
11	PVC/HDPE* Pipe 63 mm, class-II; 4 kg/cm2	m	402	402	402	402	402	402	402	402	402	402	402	402	402	402	402	402
12	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm2	m	4080	4080	4533	5100	6800	8160	10200	13600	16160	20200	26933	180	250	300	375	375
13	Emitting Pipe 16 mm; Class II; (0.6 m x 1 to 4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16000	22000	26950	33100	
14	Emitter/ Dripper 4/ 8 lph	No.	1632	1632	2015	2550	4533	4896	7700	9244	12800	20000	17800	0	0	0	0	
15	Control Valve 90 mm	No	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	
16	Control Valve 75 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	
17	Control Valve 63 mm	No.	2	2	2	2	2	2	2	2	4	4	4	4	4	4	4	
18	Flush Valve 75 mm	No	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
19	Flush Valve 63 mm	No.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
20	Throttle Valve - 2" / 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
21	Throttle Valve - 1.5" / 2"	No	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
22	Fittings/Installation & Accessories @5%	set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	

Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 5.0 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m xm)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6	
Control Unit																		
1	Screen filter 30 m ³ /hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
2	Screen filter 20-25 m ³ /hr / Disc filter	No	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
3	Ventury & manifold (2 1/2")	No	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
4	Ventury & manifold (2")	No.	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
5	Air release Valve 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
6	Non Return Valve - 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
7	Non Return Valve - 2"	No	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
8	By-pass Assembly - 2.5"x2"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
9	By-pass Assembly - 2"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
Field Unit																		
10	PVC/HDPE* Pipe 90 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	114	114	114	114	114	114	114	114	168	168	168	168	168	168	168	
11	PVC/HDPE* Pipe 75 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	168	168	168	168	168	168	168	168	342	342	342	342	342	342	342	
12	PVC/HDPE* Pipe 63 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	450	450	450	450	450	450	450	450	456	456	456	456	456	456	456	
13	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	4250	5100	5667	6375	8500	10200	12750	17000	20200	25250	33667	268	373	447	559	
14	Emitting Pipe 16 mm, Class II; (0.6 m x 1 to 4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20200	28056	33667	42083	
15	Emitter/ Dripper 4/ 8 lph	No.	1417	2040	2519	3188	5667	8160	6500	11556	16160	25250	22444	0	0	0	0	
16	Control Valve 90 mm	No	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	
17	Control Valve 75 mm	No.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
18	Control Valve 63 mm	No.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
19	Flush Valve 75 mm	No	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
20	Flush Valve 63 mm	No.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
21	Throttle Valve - 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
22	Throttle Valve - 2"	No	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
23	Fittings/Installation & Accessories @5%	set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	

Annexure - IV h

NEH States-Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 0.2 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m x m)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6
	Control Unit																
1	Screen filter 10 m ³ /hr / Disc filter	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
2	Ventury & manifold (1 1/2")	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
3	Air release Valve 1"	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
4	Non Return Valve - 1.5"	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
5	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
6	Field Unit																
7	HDPE Pipe 50 mm; 4 kg/cm ² (S 14151 part II)	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	54	54	54	54	54
8	Lateral 12 mm, Class II ; 2.5 kg/cm ²	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1010	1347	20	27	32	40
9	Emitting Pipe 12 mm, Class II;(0.2-0.3 m x 1 to 2-4 lph)	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	808	1122	1347	1683
10	Pressure regulating Emitter/ Dripper 2/ 4/ 8 lph	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1020	907	0	0	0	0
11	Control Valve 50 mm	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
12	Control Valve 63 mm	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	0	0	0	0
13	Flush Valve 50 mm	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2
14	Throttle Valve - 1.5"	No.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
15	Fittings/Installation & Accessories @5%	set	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5%	5%	5%	5%	5%	5%

Annexure- IV i

NEH States - Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 0.4 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m x m)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6
	Control Unit																
1	Screen filter 10 m ³ /hr / Disc filter	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Ventury & manifold (1 1/2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Air release Valve 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Non Return Valve - 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Field Unit																
6	HDPE Pipe 63 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	0	0	0	0	0	0	0	0	30	30	30	0	0	0	0
7	HDPE Pipe 50 mm, class-III; 4 kg/cm ²	m	104	104	104	104	104	104	104	10	104	104	104	104	104	104	104
8	Lateral 12 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	339	406	452	508	677	813	1016	1355	0	0	0	0	0	0	0
9	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	0	0	0	0	0	0	0	0	1616	2020	2693	38	53	64	79
10	Emitting Pipe 16 mm; Class II; (0.2-0.3 m x 1 to 2-4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1616	2245	2693	3367
11	Pressure regulating Emitter/ Dripper 2/ 4/ 8 lph	No.	113	163	201	255	453	490	765	1360	1306	2010	3627	0	0	0	0
12	Control Valve 63 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
13	Control Valve 50 mm	No.	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	4	4	4	4
14	Flush Valve 50 mm	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	4	4	4
15	Throttle Valve - 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
16	Fittings/Installation & Accessories @5%	Set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%

Annexure- IV j

NEH States - Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 1.0 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (mxm)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6
	Control Unit																
1	Screen filter 10 m ³ /hr / Disc filter	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Ventury & manifold (2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Air release Valve 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Non Return Valve - 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Field Unit																
6	HDPE Pipe 75 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	62	62	62	62
7	HDPE Pipe 63 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	0	0	0	0	0	0	0	60	60	60	60	118	118	118	118
8	HDPE Pipe 50 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	0	0	0	0	60	172	172	172	172	172	172	0	0	0	0
9	HDPE Pipe 40 mm; 6 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	172	172	172	172	112	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Lateral 12 mm, Class II ; 2.5 kg/cm ²	m	980	1150	1300	1400	1800	2000	2500	3333	0	0	0	0	0	0	0
11	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	0	0	0	0	0	0	0	0	4040	5050	6733	60	83	100	125
12	Emitting Pipe 16 mm; Class II; (0.2-0.3 m x 1 to 2-4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4040	5611	6733	8717
13	Pressure regulating Emitter/ Dripper 2/ 4/ 8 lph	No.	350	440	540	650	1150	1224	1913	3400	3232	5050	9067	0	0	0	0
14	Control Valve 75 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
15	Control Valve 63 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	1	1	1	1
16	Control Valve 50 mm	No.	0	0	0	0	10	10	10	0	3	3	3	4	4	4	4
17	Control Valve 40 mm	No.	10	10	10	10	0	0	0	0	7	7	7	0	0	0	0
18	Flush Valve 63 mm	No.	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1
19	Flush Valve 50 mm	No.	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	4	4	4	4
20	Throttle Valve - 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
21	Fittings/Installation & Accessories @5%	Set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%

Annexure- IV k

NEH States - Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 2.0 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m x m)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6
	Control Unit																
1	Screen filter 10 m3/hr / Disc filter	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
2	Screen filter 30 m3/hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
3	Ventury & manifold (2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Air release Valve 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Non Return Valve - 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Field Unit																
7	HDPE Pipe 75 mm; 4 kg/cm2 (IS 14151 part II)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	90	90	90	90
8	HDPE Pipe 63 mm; 4 kg/cm2 (IS 14151 part II)	m	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	80	80	80	80
9	HDPE Pipe 50 mm; 4 kg/cm2 (IS 14151 part II)	m	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	120	120	120	120
10	Lateral 12 mm, Class II; 2.5 kg/cm2	m	1850	2130	2350	2600	3500	4200	5200	6900	0	0	0	0	0	0	0
11	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm2	m	0	0	0	0	0	0	0	0	8400	11400	14600	120	150	170	200
12	Emitting Pipe 16 mm; Class II; (0.2-0.3 m x 1 to 2-4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8200	11500	13600	17000
13	Pressure regulating Emitter/ Dripper 2/ 4/ 8 lph	No.	600	800	1000	1300	2300	2448	3825	6800	6600	10400	18133	0	0	0	0
14	Control Valve 75 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
15	Control Valve 63 mm	No.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4
16	Control Valve 50 mm	No.	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	8	8	8	8
17	Flush Valve 63 mm	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	4	4	4
18	Flush Valve 50 mm	No.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	8	8	8	8
19	Throttle Valve - 2.0"	No.	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
20	Throttle Valve - 1.5"	No.	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
21	Fittings/Installation & Accessories @5%	Set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%

NEH States - Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 3.0 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m x m)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6
	Control Unit																
1	Screen filter 10 m ³ /hr / Disc filter	No.	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
2	Screen filter 20/25 m ³ /hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
3	Screen filter 30 m ³ /hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
4	Ventury & manifold (2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Air release Valve 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Non Return Valve - 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
7	Non Return Valve - 2.0"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
8	By-pass Assembly - 2.0"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Field Unit																
9	HDPE Pipe 90 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	105	105	105	0	0	0	0
10	HDPE Pipe 75 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	0	0	0	0	240	240	240	240	144	144	144	105	105	105	105
11	HDPE Pipe 63 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	240	240	240	240	380	380	380	380	190	190	190	150	150	150	150
12	HDPE Pipe 50 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	380	380	380	380	0	0	0	0	0	0	0	200	200	200	200
13	Lateral 12 mm, Class II ; 2.5 kg/cm ²	m	2500	3000	3333	3750	5000	6000	7500	10000	0	0	0	0	0	0	0
14	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	0	0	0	0	0	0	0	0	12120	15150	20200	156	217	260	325
15	Emitting Pipe 16 mm, Class II; (0.2-0.3 m x 1 to 2-4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12120	16833	20200	25250
16	Pressure regulating Emitter/ Dripper 2/ 4/ 8 lph	No.	833	1200	1481	1875	3333	3672	5738	10200	9696	15150	26933	0	0	0	0
17	Control Valve 90 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
18	Control Valve 75 mm	No.	3	3	3	3	3	3	3	3	5	5	5	1	1	1	1
19	Control Valve 63 mm	No.	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	2	2	2	2
20	Control Valve 50 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	8	8	8
21	Flush Valve 75 mm	No.	3	3	3	3	3	3	3	3	5	5	5	0	0	0	0
22	Flush Valve 63 mm	No.	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	1	1	1	1
23	Flush Valve 50 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	4	4
24	Throttle Valve - 2.0"/2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
25	Trrottle Valve - 1.5"/2.0"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
26	Fittings/Installation & Accessories @5%	Set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%

NEH States - Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 4.0 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m x m)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6
	Control Unit	No.	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	Screen filter 10 m3/hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0
2	Screen filter 20/25 m3/hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0
3	Screen filter 30 m3/hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
4	Ventury & manifold (2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Air release Valve 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Non Return Valve - 2.0"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
7	Non Return Valve - 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
8	By-pass Assembly - 2.0"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Field Unit																
9	HDPE Pipe 90 mm; 4 kg/cm2 (IS 14151 part II)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	160	160	160	150	150	150	150
10	HDPE Pipe 75 mm; 4 kg/cm2 (IS 14151 part II)	m	245	245	245	245	245	245	245	245	300	300	300	300	300	300	300
11	HDPE Pipe 63 mm; 4 kg/cm2 (IS 14151 part II)	m	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275
12	HDPE Pipe 50 mm; 4 kg/cm2 (IS 14151 part II)	m	167	167	167	167	167	167	167	167	167	167	167	167	167	167	167
13	Lateral 12 mm, Class II ; 2.5 kg/cm2	m	3400	4080	4533	5100	6800	8160	10200	13600	0	0	0	0	0	0	0
14	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm2	m	0	0	0	0	0	0	0	0	16160	20200	26933	180	250	300	375
15	Emitting Pipe 16 mm; Class II; (0.2-0.3 m x 1 to 2-4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16000	22000	26670	33100
16	Pressure regulating Emitter/ Dripper 2/ 4/ 8 lph	No.	1133	1632	2015	2550	4533	4896	7700	13600	12800	20000	35911	0	0	0	0
17	Control Valve 90 mm	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2
18	Control Valve 75 mm	No.	0	0	0	0	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
19	Control Valve 63 mm	No.	5	5	5	5	5	5	3	3	8	8	8	5	5	5	5
20	Control Valve 50 mm	No.	3	3	3	3	2	2	2	2	4	4	4	3	3	3	3
21	Flush Valve 75 mm	No.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1
22	Flush Valve 63 mm	No.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4
23	Flush Valve 50 mm	No.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
24	Throttle Valve - 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
25	Throttle Valve - 2.0"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
26	Fittings/Installation & Accessories @5%	Set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%

NEH States - Drip Irrigation Technology - Indicative Bill of Quantities for 5.0 ha at farmer's field

SN	Component/ Lateral to Lateral x Dripper spacing (m x m)	Unit	12x12	10x10	9x9	8x8	6x6	5x5	4x4	3x3	2.5x2.5	2x2	1.5x1.5	2.5x0.6	1.8x0.6	1.5x0.6	1.2x0.6
1	Control Unit	No.	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Screen filter 10 m ³ /hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
3	Screen filter 20/25 m ³ /hr / Disc filter	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
4	Screen filter 30 m ³ /hr / Disc filter	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Ventury & manifold (2")	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Air release Valve 1.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	Non Return Valve - 2.0"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
8	Non Return Valve - 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
9	By-pass Assembly - 2.0"/2.5"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Field Unit																
9	HDPE Pipe 90 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	124	124	124	124	124	124	124	124	180	180	180	180	180	180	180
10	HDPE Pipe 75 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	180	180	180	180	180	180	180	180	372	372	372	375	375	375	375
11	HDPE Pipe 63 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	310	310	310	310
12	HDPE Pipe 50 mm; 4 kg/cm ² (IS 14151 part II)	m	212	212	212	212	212	212	212	212	212	212	212	200	200	200	200
13	Lateral 12 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	4250	5100	5667	6375	8500	10200	12750	17000	0	0	0	0	0	0	0
14	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm ²	m	0	0	0	0	0	0	0	0	20200	25250	33667	268	373	447	559
15	Emitting Pipe 16 mm; Class II; (0.2-0.3 m x 1 to 2-4 lph)	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28056	33667	42083
16	Pressure regulating Emitter/ Dripper 2/ 4/ 8 lph	No.	1417	2040	2519	3188	5667	6120	9563	17000	16610	25250	25250	44889	0	0	0
17	Control Valve 90 mm	No.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
18	Control Valve 75 mm	No.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
19	Control Valve 63 mm	No.	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
20	Control Valve 50 mm	No.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
21	Flush Valve 75 mm	No.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
22	Flush Valve 63 mm	No.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
23	Flush Valve 50 mm	No.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
24	Throttle Valve - 2.5"	No.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
25	Throttle Valve - 2.0"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
26	Fittings/Installation & Accessories @5%	Set	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%

Indicative Bill of Quantities (BoQ) for Portable Sprinkler Irrigation System

Using 63 mm coupler								
SN	Components/ Area (Ha)	Unit	0.4	1	2	3	4	5
1	HDPE Pipes with Quick coupled (Pipe of Class II; 3.2 kg/cm ² IS:14151 Part II 63 mm diameter & 6m long)	No	18	30	41	NA	NA	NA
2	Quick coupled HDPE 63mm Foot batten Assembly ;	No	3	5	9	NA	NA	NA
3	GI Riser Pipe 3/4" diameter x 75 cm long	No	3	5	9	NA	NA	NA
4	Sprinkler Nozzles (1.7 to 2.8 kg/cm ²) ;IS 12232 Part I Brass	No	3	5	9	NA	NA	NA
5	Quick coupled HDPE Bend with Coupler 90° (63/50 mm) ;	No	1	1	1	NA	NA	NA
6	Quick coupled HDPE Pump Connecting Nipple 63 mm;	No	1	1	1	NA	NA	NA
7	Quick coupled HDPE End Plug (63 mm) ;	No	1	2	2	NA	NA	NA
8	Quick coupled HDPE Tee with Coupler (63mm) ;	No	1	1	1	NA	NA	NA
Using 75 mm coupler								
SN	Components/ Area (Ha)	Unit	0.4	1	2	3	4	5
1	HDPE Pipes with Quick coupled (Pipe of Class I; 2.5 kg/cm ² IS:14151 Part II, 75 mm diameter & 6m long)	No	NA	30	41	NA	NA	NA
2	Quick coupled HDPE 75mm Foot batten Assembly;	No	NA	5	9	NA	NA	NA
3	GI Riser Pipe 3/4" diameter x 75 cm long	No	NA	5	9	NA	NA	NA
4	Sprinkler Nozzles (1.7 to 2.8 kg/cm ²) ;IS 12232 Part I Brass	No	NA	5	9	NA	NA	NA
5	Quick coupled HDPE Bend with Coupler 90° (75 mm) ;	No	NA	1	1	NA	NA	NA
6	Quick coupled HDPE Pump Connecting Nipple , 75 mm;	No	NA	1	1	NA	NA	NA
7	Quick coupled HDPE End Plug (75 mm) ;	No	NA	2	2	NA	NA	NA
8	Quick coupled HDPE Tee with Coupler (75 mm);	No	NA	1	1	NA	NA	NA
Using 90 mm coupler								
SN	Components/ Area (Ha)	Unit	0.4	1	2	3	4	5
1	HDPE Pipes with Quick coupled (Pipe of Class I; 2.5 kg/cm ² ; IS:14151 Part II, 90 mm diameter & 6m long)	No	NA	NA	NA	41	52	58
2	Quick coupled HDPE 90mm Foot batten Assembly ;	No	NA	NA	NA	11	14	16
3	GI Riser Pipe 3/4" diameter x 75 cm long	No	NA	NA	NA	11	14	16
4	Sprinkler Nozzles (1.7 to 2.8 kg/cm ²) ;IS 12232 Part I Brass	No	NA	NA	NA	11	14	16
5	Quick coupled HDPE Bend with Coupler 90° (90 mm) ;	No	NA	NA	NA	2	2	4
6	Quick coupled HDPE Pump Connecting Nipple, 90 mm;	No	NA	NA	NA	1	1	1
7	Quick coupled HDPE End Plug (90 mm) ;	No	NA	NA	NA	2	2	2
8	Quick coupled HDPE Tee with Coupler (90 mm);	No	NA	NA	NA	1	1	2

Annexure-VI

Indicative Bill of Quantities (BoQ) for Micro Sprinkler Irrigation System

SN	Components/ Area (Ha)	5mx5m						3m x 3m						
		Unit	0.4	1.0	2.0	3.0	4.0	5.0	0.4	1.0	2.0	3.0	4.0	5.0
1	PVC Pipe 90 mm, class-II; 4 kg/cm2	m	0	0	0	0	0	160	0	0	0	0	0	150
2	PVC Pipe 75 mm, class-II; 4 kg/cm2	m	30	54	80	100	252	600	30	54	100	140	220	520
3	PVC Pipe 63 mm, class-II; 4 kg/cm2	m	66	102	150	180	402	0	66	102	150	180	380	0
4	20 mm LLDPE plain laterals, Class II; 2.5 kg/cm2	m	0	2000	4000	6000	8000	10000	0	3350	6660	10000	13330	16600
5	Lateral 16 mm, Class II; 2.5 kg/cm2	m	800	0	0	0	0	0	1336	0	0	0	0	0
6	Micro sprinkler Set	No.	160	400	800	1200	1600	2000	444	1111	2222	3333	4444	5556
7	Control Valve 90 mm	No.	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	1
8	Control Valve 75 mm	No.	1	1	1	1	4	4	1	1	1	1	4	4
9	Control Valve 63 mm	No.	1	1	4	4	0	0	1	1	4	4	0	0
10	Flush Valve 75 mm	No.	0	0	0	0	4	6	0	0	0	0	4	4
11	Flush Valve 63 mm	No.	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0
12	Flush Valve 50 mm	No.	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Air release Valve - 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	Non Return Valve - 2"	No.	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1
15	Non Return Valve - 2.5"	No.	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
16	Throttle Valve - 2"	No.	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1
17	Throttle Valve - 2.5"	No.	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
18	Screen filter 30 m3/ hr	No.	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
19	Screen filter 20/25 m3/hr	No.	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
20	By-pass Assembly - 2.5"x2"	No.	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	By-pass Assembly - 2"x1.5"	No.	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
22	Venturi & manifold - 2"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
23	Fittings & Accessories @ 5%		5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%

Annexure-VII

Indicative Bill of Quantities (BoQ) for Mini Sprinkler Irrigation System

SN	Components/ Area (Ha)	Unit	10x10					8x8						
			0.4	1.0	2.0	3.0	4.0	5.0	0.4	1.0	2.0	3.0	4.0	5.0
1	PVC Pipe 90 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	0	0	80	210	235	310	0	0	80	210	235	310
2	PVC Pipe 75 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	30	60	150	320	420	480	30	60	150	320	420	480
3	PVC Pipe 63 mm, class-II; 4 kg/cm ²	m	66	110	0	0	0	0	66	110	0	0	0	0
4	32 mm LLDPE plain laterals, 2.5 kg/cm ² - Class II	m	400	1000	2000	3000	4000	5000	500	1250	2500	3750	5000	6250
5	Mini Sprinkler Head/ Nozzle	No.	40	100	220	300	400	500	63	156	312	470	625	780
6	M S Riser Rod & assembly	No.	40	100	220	300	400	500	63	156	313	470	625	781
7	Control Valve 90 mm	No.	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	2	2
8	Control Valve 75 mm	No.	0	1	1	1	4	4	0	1	2	4	4	4
9	Control Valve 63 mm	No.	1	1	2	0	0	0	1	1	2	0	0	0
10	Control Valve 32 mm	No.	0	20	34	52	68	84	0	24	36	54	72	90
11	Flush Valve 75 mm	No.	0	0	1	4	4	4	0	1	2	4	4	4
12	Flush Valve 63 mm	No.	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
13	Air release Valve - 1"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	Non Return Valve - 2.5"	No.	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
15	Non Return Valve - 2"	No.	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
16	Throttle Valve 3"	No.	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
17	Throttle Valve - 2.5"	No.	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0
18	Throttle Valve - 2"	No.	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
19	Screen filter 30 m ³ / hr	No.	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1
20	Screen filter 20/25 m ³ /hr	No.	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
21	By-pass Assembly - 2"x1.5"	No.	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
22	By-pass Assembly - 1.5"x1.5"	No.	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0
23	Venturi & manifold - 2"	No.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
24	Fittings & Accessories @ 5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%

Annexure-VIII

Indicative Bill of Quantities (BoQ) for Rain-gun Sprinkler Irrigation System

Using 63 mm coupler						
SN	Components/ Area (ha)	1	2	3	4	5
1	HDPE Pipes with Quick coupled (Pipe of Class 3; 4 kg/cm ² IS:14151 Part II 63 mm diameter & 6m long)	30	NA	NA	NA	NA
2	Raingun Sprinkler 1.25" female threaded connection	1	N.A	N.A	N.A	N.A
3	Tripod Stand with adapter to feeder line 1.25"x1.5 m	1	N.A	N.A	N.A	N.A
4	Quick coupled HDPE Bend with Coupler 900 (63/50 mm) ;	1	N.A	N.A	N.A	N.A
5	Quick coupled HDPE Pump Connecting Nipple 63 mm;	1	N.A	N.A	N.A	N.A
6	Quick coupled HDPE End Plug (63 mm) ;	1	N.A	N.A	N.A	N.A
7	Quick coupled HDPE Tee with Coupler (63mm) ;	1	N.A	N.A	N.A	N.A
8	By-pass Assembly - 2"x1,5"	1	N.A	N.A	N.A	N.A
Using 75 mm coupler						
SN	Components/ Area (ha)	1	2	3	4	5
1	HDPE Pipes with Quick coupled (Pipe of Class 3; 4 kg/cm ² IS:14151 Part II, 75 mm diameter & 6m long)	30	42	NA	NA	NA
2	Raingun Sprinkler 1.25" female threaded connection	1	1	N.A	N.A	N.A
3	Tripod Stand with adapter to feeder line 1.25"x1.5 m	1	1	N.A	N.A	N.A
4	Quick coupled HDPE Bend with Coupler 900 (75 mm) ;	1	1	N.A	N.A	N.A
5	Quick coupled HDPE Pump Connecting Nipple , 75 mm;	1	1	N.A	N.A	N.A
6	Quick coupled HDPE End Plug (75 mm) ;	1	1	N.A	N.A	N.A
7	Quick coupled HDPE Tee with Coupler (75 mm);	1	1	N.A	N.A	N.A
8	By-pass Assembly - 2"x1,5"	1	1	N.A	N.A	N.A
Using 90 mm coupler						
SN	Components/ Area (ha)	1	2	3	4	5
1	HDPE Pipes with Quick coupled (Pipe of Class 3; 4 kg/cm ² ; IS:14151 Part II, 90 mm diameter & 6m long)	NA	NA	45	52	60
2	Raingun Sprinkler 1.5" female threaded connection	N.A	N.A	1	1	1
3	Tripod Stand with adapter to feeder line 1.5"x1.5 m	N.A	N.A	1	1	1
4	Quick coupled HDPE Bend with Coupler 900 (90 mm);	N.A	N.A	1	1	1
5	Quick coupled HDPE Pump Connecting Nipple, 90 mm;	N.A	N.A	1	1	1
6	Quick coupled HDPE End Plug (90 mm) ;	N.A	N.A	1	1	1
7	Quick coupled HDPE Tee with Coupler (90 mm);	N.A	N.A	1	1	1
8	By-pass Assembly - 2"x1,5"	N.A	N.A	1	0	0
9	By-pass Assembly - 2 .5"x2"	N.A	N.A	0	1	1

Indicative Price of Optional Components

SN	Optional Component	Appr. Price (Rs)
1	Sand Filter with back wash assembly IS 14606	
a	10 m ³ /hr x 1.5	9775
b	20 m ³ /hr x 2	13225
c	25 m ³ /hr x 2	16100
d	30 m ³ /hr x 2.5	18400
2	Hydro cyclone Filter IS 14743	
a	20 m ³ /hr x 2	4025
b	25 m ³ /hr x 2	4600
c	30 m ³ /hr x 2.5	6325
3	Fertilizer Tank with Assembly IS 14483 - Part III	
a	30 litres	3220
b	60 litres	5750
4	Winder	
	Drip Line Winder	2000